

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Shakespeare, William.; oversatte af P. Foersom.
Titel Title:	<u>William Shakspeare's Dramatiske Værker</u>
Alternativ titel Alternative title:	Dramatiske Værker.
Udgavebetegnelse Edition Statement:	3. Udg. /
Bindbetegnelse Volume Statement:	Vol. 13
Udgivet år og sted Publication time and place:	Kjøbenhavn : Schubothe, 1861-1873
Fysiske størrelse Physical extent:	Del 1-18 i 16 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

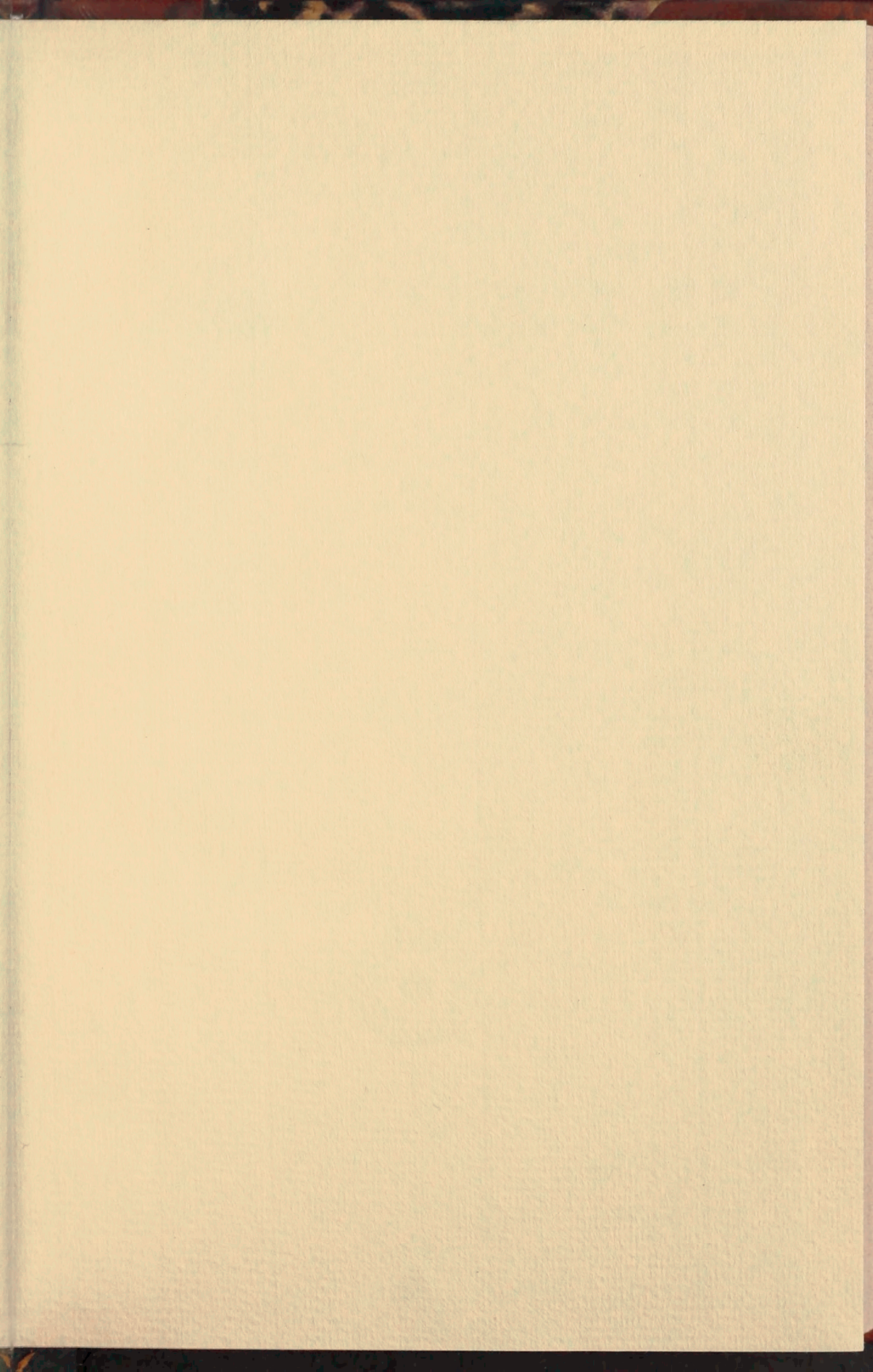
56,- 150,- 8°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 56 8°

1 1 56 0 8 01064 9

Collegium & Bibliotheca

Grammatica Latina

Grammatica

per Joannem de Vito

Lib. 3. Cap. 2.

1682

Joannis de Vito Grammatica Latina

1682

1682

48

7618

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

oversatte

af

P. Foersom og Edv. Lembocke.

Trettende Del.

Kjøbenhavn.

Forlagt af P. H. Schubothes Boghandel.

Trykt i Græbes Bogtrykkeri.

1869.

William Shakspeare's
Dramatiske Værker,

oversatte

af

Edo. Lembocke.

Ottende Del.

Kjøbenhavn.

Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.

Trykt i Græbes Bogtrykkeri.

1869.

Kong Richard den Tredies

Liv og Død.

King Richard the Third

Act 1. Sc. 1.

Personer.

Kong Edvard den Fjerde.

Edvard, Prinds af Wales, }

Richard, Hertug af York, }

Kongens Sønner.

Georg, Hertug af Clarence, }

Richard, Hertug af Gloster, }

Kongens Brødre.

(siden Kong Richard den Tredie)

En ung Søn af Clarence.

Henrik, Jarl af Richmond, (siden Kong Henrik den Syvende.)

Kardinal Bourchier, Erkebisp af Canterbury.

Thomas Rotherham, Erkebisp af York.

Johan Morton, Biskop af Ely.

Hertugen af Buckingham.

Hertugen af Norfolk.

Jarlen af Surrey, hans Søn.

Jarlen af Rivers, Dronning Elisabeths Broder.

Marquis'en af Dorset, }

Lord Grey, }

hendes Sønner. *af John Agkokaal*

Jarlen af Oxford.

Lord Hastings, Kongens Kammerherre.

Lord Stanley.

Lord Lovel.

Herr Thomas Vaughan.

Herr Richard Ratcliff.

Herr William Catesby.

Herr Jacob Tyrrel.

Herr Jacob Blount.

Herr Walter Herbert.

Herr Robert Brakenbury, Kommandant i Tower.

Christopher Urswick, en Præst.

En anden Præst.

Borgmesteren af London.

Fogeden i Wiltshire.

To Adelsmænd.

Tre Borgere.

En Skriver.

En Heroldstjener.

To Mordere.

Sendebud.

Elisabeth, Kong Edwards Dronning.

Margarethe, Henrik den Sjettes Enke.

Hertuginde af York, Kong Edwards Moder.

Anna, Enke efter Prinds Edvard af Wales, Henrik den Sjettes Søn.

En ung Datter af Clarence.

Adelsmænd, Borgere, Soldater, Følge, Aander, o. s. v.

Handlingen foregaaer i England.

Første Act.

Første Scene.

London. Gade.

(Gloster kommer ind.)

Gloster.

Au er vort Mismodds Vinter jo forvandlet
af denne York-Sol til en prægtig Sommer,
og hver en Sky, der truede vort Hus,
i Oceanets dybe Skjød begravet.

Om vore Pander snoe sig Seirens Krands; ;
de brustne Vaaben er hængt op til Minde;
vort vilde Rampraab blev til Glædesfester,
vor Krigsmusik til muntre Dandsetakter.

Den bistræ Krig har glattet Pandens Rynker;
istedenfor at tumle pandsret Stridshingst
til Stræk for de forsagte Fjenders Sjal
gjør den i Fruerstuen lette Hop
til Luthens søde, vellystfulde Klang.

Men jeg, der ei er skabt til Leg og Tant,
ei til at gantes for et hjælent Speil,
jeg Klods, der ei med stolte Beilerlader
kan kroe mig for en pæn, letfodet Nymfe, —
jeg, som er af Naturen lumsk besvogen
for skjønne Lemmers Pryd og fagert Alafyn,

en ufuldbaaren Krøbling, sendt før Tiden
til Lysen og til Luften, knap halv færdig,
saa lam og saa uførmelig at see,
at Hunde gjøe, naar jeg forbi dem halter, —
jeg har blandt denne Fredstids kjæle Fløiter
ei anden Gammen til at korte Tiden
end den at see i Solskin paa min Skygge
og føre Sladder om min egen Grimhed.

Og derfor, da jeg ikke kan som Veiler
behage denne tungeslapne Tid,
saa har jeg sat mig for at spille Skurt
og hade disse Dages usle Glæder.
Jeg har oppspundet Rænker, trædste Paafund
med svimle Spaadomsstaler, Skrifter, Drømme,
der kan faae Kongen og min Broder Clarence
til Dødsenshad opægget mod hinanden;
og hvis Kong Edvard er saa tro og sanddru,
som jeg er snebig, svigefuld og troløs,
skal Clarence end idag i Bolt og Jern,
fordi en Spaadom siger, at et G
skal blive Edwards Arvinger til Bane. —
Dyk ned i Sjælen, Tanke! — der er Clarence.

(Clarence kommer ind, ledsaget af Brakenburg med Bagt.)

Goddag, min Broder! hvad betyder det,
at væbnet Bagt ledsager Eders Naade?

Clarence.

Af Omhu for min Sikkerhed befaled
hans Høihed dette Følge mig at føre
til Tower.

Gloster.

Hvorfor?

Clarence.

Mit Navn er jo Georg.

Gloster.

Al! det er ikke Eders Skyld, min Prinds;

saa burde Eders Faddere jo fængsles.

O, men det er maaffee hans Høiheds Hensigt,
at I skal døbes om igjen i Tower.

Men, sig, hvad er det? maa jeg vide det?

Clarence.

Ja, naar jeg veed det selv; thi jeg forsiktrer,

endnu veed jeg slet Intet; men jeg hører,

han lytter efter Spaadomsnak og Drømme;

af Bogstavbrækken vil han slette G,

fordi en Spaamand siger, at ved G

skal sig hans Slægt sin Arv berøvet see;

mit Navn Georg begynder jo med G,

og derfor troer han, det ved mig skal stee.

Se, det og andet Sligt skal være Grund til,

at nu hans Høihed sender mig til Tower.

Gloster.

Saa gaaer det jo, naar Mænd af Kvinder styres!

Nei, ikke Kongen sender Jer til Tower; —

Fru Grey, hans Hustru, hende er det, Clarence,

der lokker ham til denne haarde Boldsdaad.

Var det ei hende med den Hædersmand,

Antonius Woodville, hendes kjære Broder,

der fik ham til at lade Hastings fængsle?

Idag først er han sluppen ud igjen; —

vi er ei sikre; nei, vi er ei sikre.

Clarence.

Bed Gud, jeg troer, at ingen Mand er sikker,

undtagen hendes Slægt og dem, der løbe

med Mattebud fra Kongen til Fru Shore.

Har I ei hørt, hvor ydmygt Hastings maatte
bønsfalde hende for at faae sin Frihed? —

Gloster.

For hendes Guddoms Fod med Bøn og Klage
sin Frihed Kammerherren vandt tilbage.

Men, veed I hvad, jeg troer, vi kommer til,
ifald vi vil bevare Kongens Gunst,
at tjene hende, bære hendes Farver;
hun og den rynkede, skinsyge Enke
er fra den Tid, vor Broder adled dem,
et mægtigt Sladderherfskab her i Riget.

Brakenbury.

Jeg beder Jer, tilgiv mig, høie Prindsen:
hans Høihed har paalagt mig strængelig,
at ingen Mand, af hvilken Rang han er,
maa hemmelig samtale med hans Broder.

Gloster.

Ja, saa! hør kun, velbaarne Brakenbury,
om I behager, paa hvert Ord, vi tale;
vi fører ingen Oprørstale, Herre; —
vor Konge, sig vi, er viis og dydig;
hans ædle Dronning i sin modne Alder,
og skøn, og ikke skinsyg; — og vi sig
Shores Hustru har en yndig, lille Fod,
en Mund som Kirsebær, et deiligt Die,
og taler ganske usforligneligt,
samt at vor Dronnings Slægt er bleven adlet, —
Hvad, Herre? kan I nægte dette?

Brakenbury.

Prinds,

dermed har jeg slet Intet at bestille.

Gloster.

Hvad? at bestille med Fru Shore? Nei, hør,
den Mand, som har med hende at bestille, —
paa Gen nær, — han maa gjøre det i Løndom.

Brakenbury.

Paa hvad for Gen nær?

Gloster.

Hendes Husbond, Skurk; —
vil du forraade mig?

Brakenbury.

Min høie Prinds,
jeg beder, at I vil tilgive mig
og ikke tale med den ædle Hertug.

Clarence.

Vi veed, hvad dig er paalagt, og vi lyde.

Gloster.

Vi er jo Dronningens livegne Folk,
og vi maa lyde. Saa Farvel da, Broder;
jeg vil til Kongen; hvidsombhelt I ønsker,
at jeg skal gjøre, — var det end at kalde
Kong Edwards Enke Søster, — vil jeg gjøre
for at befrie Jer; men vor Broders Haardhed
gaaer mig langt mere nær, end I kan tænke.

Clarence.

Jeg veed, den huer Ingen af os To.

Gloster.

Vel; længe skal Jert Fangenskab ei vare;
jeg vil befrie Jer eller staae som Løgner.
Hav kun Taalmodighed imidlertid.

Clarence.

Det er en Dyd jeg nødes til. — Farvel!

(Gaaer med Brakenbury og Bagten.)

Gloster.

Gaa du den Wei, du aldrig gaaer tilbage,
 enfoldige Clarence! — jeg har dig saa kjær,
 at jeg vil sende brat din Sjæl til Himlen,
 hvis Himlen vil af mig modtage Gaver. —
 Men hvem er der? — den nys undslupne Hastings?

(Hastings kommer ind.)

Hastings.

Seg ønsker Jer Godmorgen, Eders Naade!

Gloster.

Ser ligesaa, min bedste Kammerherre!
 Velkommen i den frie Luft igjen!
 Hvor gif det Jer i Fængslet, ædle Herre?

Hastings.

Taalmodighed, min Prinds, maa Fanger øve;
 men jeg oplever vel at sige dem,
 der har forvoldt min Fængsling, Tak for sidst.

Gloster.

Sa vist, ja vist, og det vil Clarence ogsaa;
 thi Eders Alvindsmænd er ogsaa hans,
 og de har gjort ham samme Skjel som Jer.

Hastings.

Tungt nok, at Ornen stænges skal i Bur,
 mens Høg og Glente fare frit paa Rov.

Gloster.

Mon noget Nyt er hændet udenlands?

Hastings.

Ei udenlands saa slemt, som det herhjemme:
 hans Høihed er tungsindig, syg og svag!
 hans Ræger frøgte meget for hans Liv.

Gloster.

Ha, ved Sankt Paul, den Nyhed var ei god.

Al, han har længe ført et usundt Liv
 og ødelagt sin kongelige Helbred;
 det er ret sørgeligt at tænke paa.
 Sig, ligger han tilsengs?

Hastings.

Ja, Eders Naade.

Gloster.

Gaa I foran; jeg følger efter Jer.

(Hastings gaaer.)

Han kan ei leve, haaber jeg; og dog,
 døe maa han ikke, før Georg er sendt
 med Extrapost til Himlen. Jeg vil ind
 og ægge stærkere hans Had mod Clarence
 med Løgne vel beslaaede med Grunde;
 og hvis min dybe Plan ei slaaer mig feil,
 skal Clarence ikke leve til imorgen.
 Naar det er gjort, saa tage Gud Kong Edvard
 op til sin Salighed og lade mig
 beholde Verden til at færdes i!
 saa vil jeg ægte Warwicks yngste Datter;
 vel har jeg fældet hendes Mand og Fader; —
 hvad bedre Bod kan jeg da give Tøsen
 end — selv at blive hendes Mand og Fader?
 det vil jeg, ikke just af Kjærlighed,
 men for et andet lønligt Formaaals Skyld,
 som jeg vil opnaae ved at ægte hende. —
 Nu løber jeg nok før min Hest tiltorvs;
 end lever Clarence; Edvard Kronen eier;
 naar de er borte, kjendes først min Seier.

(gaaer.)

Anden Scene.

Samme Steds. En anden Gade.

(Kong Henrik den Sjettes Lig bæres ind i en aaben Kiste; Adelsmænd med Hellebarder omgive det som Vagt; Prindsesse Anna følger i Sørge dragt.)

Anna.

Sæt ned, sæt ned den ærefulde Byrde, —
 hvis Gren kan paa Baaren ligge ligklædt, —
 mens jeg en Stund paa kjærlig Vis begræder
 den ædle Lancasters saa bratte Fald. —
 Iskoldde Billed af en hellig Konge!
 du blege Støv af Huset Lancaster!
 blodløse Levninger af KongebloDET!
 Tilsted du mig at mane frem din Skygge,
 at den maa høre stakkels Annas Klager;
 hun var din dræbte Søn, din Edwards Hustru, —
 han som blev myrdet af den samme Haand,
 der gjorde disse Saar! — I disse Vinduer,
 hvoraf dit Liv udstømmed, gyder jeg
 mit stakkels Dies hjælpeløse Balsam. —
 Fordømt den Haand, der aabned disse Saar!
 fordømt det Hjerte, der formaaede det!
 fordømt det Blod, der udgjød dette Blod!
 Gid værre Usærd times maa den Usling,
 der har gjort os saa usle ved din Død,
 end jeg kan ønske Tudser, Edderkopper
 og Dgler og hvert giftigt Kryb paa Jorden!
 Gaaer han et Barn, da vorde det Misfoster,
 et Gertegn, bragt til Verden i Utide,
 hvis unaturlig grimme Skikkelse
 kan skræmme den forhaabningsfulde Moder,
 og lad det arve hans Usalighed!

faaer han en Hustru, saa lad hende blive
langt meer elendig ved hans Død, end jeg
blev ved min unge Husbonds og ved din! —
Kom, bring til Chertsey Eders hellige Byrde,
som fra Sankt Paul vi bringe did til Graven;
og, naar I trættes ved dens Vægt, saa hvil Jer,
imens jeg jamrer ved Kong Henriks Lig.

(Bærerne tage Ligbaaren op og gaae videre.)

(Gloster kommer ind.)

Gloster.

Standz, I som bære Liget; sæt det ned!

Anna.

Ha, hvilken Trolldmand maner denne Djævel
til Hinder for en from og hellig Gjerning?

Første Adelsmand.

Gjør Plads, min Prinds, lad Kisten komme frem.

Gloster.

Uborne Hund! staa du, naar jeg befaler;
sænk ei din Hellebard imod mit Bryst;
thi, ved Sankt Paul, jeg staaer dig ned for Fode
og sparker dig, du Stodder, for din Frækhed!

(Bærerne sætte Kisten ned.)

Anna.

Hvad? skjælver I? forfærdes Alle? — Ak!
jeg dadler Ingen; I er dødelige,
og Dødeliges Bliif er sty for Djævlens. —
Vig bort, du græsselige Helvedbud!
hans Legem kun var givet i din Vold;
hans Sjæl kan du ei faae; derfor vig bort!

Gloster.

Du søde Helgen, vær dog ei saa grum!

Anna.

Du lede Djævel, bort! forstyr os ikke!
 den skønne Jord har du gjort til dit Helved
 og fyldt den med Forbandelser og Veraab.
 Hvis Synet af dit onde Værk dig fryder,
 se denne Prøve paa din Slagtersfærd: —
 Se, se, I Herrer! Ligets Saar sig aabner
 og bløder ud af størket Gab paany! —
 Bliv rød, du væmmelig vanstabile Klump!
 dit Komme lokker dette Blod af Aaren,
 den kolde, tomme, hvor ei Blod har hjemme;
 din unaturlige, uhørte Daad
 fremkalder mod Naturen denne Strom. —
 Gud, som har skabt det Blod, hævn du hans Død!
 Jord, du, som drak det Blod, hævn du hans Død!
 slaa, Himmel, med dit Lyn den Morder ned!
 gab høit, o Jord, og slug ham levende,
 som du har slugt den gode Konges Blod,
 hvem denne helvedsførte Arm har slagtet!

Gloster.

I kjenner ikke Kjærlighedens Bud,
 der byder os at give Godt for Ondt
 og at velsigne dem, der os forbande.

Anna.

Du kjenner ei Guds Lov, ei Menneffers;
 det værste Dyr har dog et Glimt af Medynk.

Gloster.

Seg ikke; derfor er jeg intet Dyr.

Anna.

Hvor underligt, naar Djæble tale Sandhed!

Gloster.

Hvor underligt, naar Engle er saa vrede! —

Tillad dog, Guddomsmonster af en Kvinde,
at jeg for disse foregivne Synder
ubførligt maa retfærdiggjøre mig.

Anna.

Tillad, giftsvangre Pestbyld af en Mand,
at jeg for disse bitterlige Synder
ubførligt maa forbande dig, Fordømte.

Gloster.

Du Skjonnere, end Tungen nævne kan,
hør med Taalmodighed paa min Undskyldning.

Anna.

Du Grimmere, end Hjertet tænke kan,
du er kun undskyldt, hvis du hænger dig.

Gloster.

Det var jo kun fortvivlet Selvanklage.

Anna.

Fortvivlelsen vil bedst undskyldte dig,
naar mod dig selv du øved Hævn med Ret,
du, som med Uret øved Mord mod Andre.

Gloster.

Sæt, at jeg ikke dræbte dem?

Anna.

Saa er de ikke døde.

Men døde er de, og ved dig, du Djævel.

Gloster.

Jeg har ei myrdet Eders Husbond.

Anna.

Vel!

jaa lever han endnu.

Gloster.

Nei, han er død,
og dræbt ved Edwards Haand.

Anna.

Nu lyver du
dybt i din sorte Sjæl! Margrethe saae
din Morderklinge dampe af hans Blod;
du vendte den mod hendes eget Bryst;
men dine Brødre slog dens Dd tilside.

Gloster.

Jeg æggedes af hendes Klaffertunge,
der lagde deres Skyld paa mine Skuldre.

Anna.

Du æggedes af dit blodgridske Sind,
der altid drømte kun om Mord og Drab.
Har du ei myrdet Kongen her?

Gloster.

Jeg tilstaaer, —

Anna.

Du tilstaaer, Pindsvin? Saa Gud tilstaa mig,
at du for denne Udaad maa fordømmes! —
Han var saa ædel, mild og from.

Gloster.

Saa passer
han bedst for Himlens Konge, som nu har ham.

Anna.

Han er i Himlen, hvor du aldrig kommer.

Gloster.

Saa lad ham takke mig, der hjalp ham did;
hans Plads var der og ikke her paa Jorden.

Anna.

Din Plads er intet andet Sted end Helved.

Gloster.

Get Sted endnu, hvis jeg maa nævne det.

Anna.

Et Fangetaarn.

Gloster.

Nei, Eders Sovestammer.

Anna.

Gid Ufred bo i Kamret, hvor du hviler.

Gloster.

Det gjør der, Frue, til hos Jer jeg hviler.

Anna.

Det haaber jeg.

Gloster.

Det veed jeg. — Men, Fru Anna,
for nu fra denne Vittighedens Tvekamp
at komme i en mere sindig Gang, —
mon ikke den, der var den rette Aarsag
til Henriks og til Edwards bratte Død,
har samme Skyld, som den, der øved Drabet?

Anna.

Du var dens Aarsag og fordømte Redskab.

Gloster.

Din Skjønhed Aarsag var til denne Daad;
din Skjønhed, der mig fristed i min Slummer
til at forvolde hele Verdens Død
for blot en Time ved dit Bryst at leve.

Anna.

Ifald jeg troede det, jeg siger dig,
du Morder, disse Negle skulde slide
den Skjønhed fra min Kind.

Gloster.

Og disse Dine,
formaaede ei at see din Skjønhed stjæmmet;
hvis jeg var nær, jeg hindred denne Vold;

Alverden kvæges ikke meer ved Solen
end jeg ved den; den er min Dag, mit Liv.

Anna.

Sort Nat din Dag beskygge, Død dit Liv!

Gloster.

Band ei dig selv, du Skjønne; du er begge.

Anna.

Ha, var jeg det, jeg hævned mig paa dig.

Gloster.

Det er jo dog et unaturligt Fjendskab
at hævne dig paa den, der elsker dig.

Anna.

Det er forstandigt og retfærdigt Fjendskab
at hævne mig paa den, der slog min Husbond.

Gloster.

Den, som berøved dig din Husbond, Frue,
har gjort det for at skaffe dig en bedre.

Anna.

Der lever ei en bedre Mand paa Jorden.

Gloster.

Der lever En, som elsker dig langt mere.

Anna.

Nævn ham.

Gloster.

Plantagenet.

Anna.

Det var ham selv.

Gloster.

Sa, samme Navn, men af en bedre Art.

Anna.

Hvor er han?

Gloster.

Her.

(Hun spytter ad ham.)

Hvi spytter du paa mig?

Anna.

Gid det var Gift, der kunde dræbe dig!

Gloster.

Aldrig kom Gift fra sligt et yndigt Sted.

Anna.

Og aldrig klæbed Gift paa værre Tude;
bort fra mit Afsyn! smit ei meer mit Die!

Gloster.

Dit Die, Skønneste, har smittet mit.

Anna.

Gid det, som Basiliskens, blev din Død!

Gloster.

Ja, gid det blev! saa døde jeg paa eengang;
nu dræber det mig, mens jeg er i Live.

Dit Die har udpresset salte Taarer
af mit og gjort med Barnegraad tilskamme
det Die, som har aldrig sældet Taarer, —
ei, da min Fader York og Edvard græd
ved Rutlands ynkelige Tammersfrig,
dengang den sorte Cliffords Sværd ham trued, —
ei, da din tappre Fader som et Barn
min Faders sørgelige Død fortalte
og tyve Gange standsed hulkende,
mens Alle lytted til med vaade Kinder
som regnbefrængte Træer; da forsmæede
mit mandigstærke Die svage Taarer; —
og, hvad den Sorg ei kunde presse ud,
det har din Skønhed; den har blindet dem

med Taarer. — Aldrig har endnu jeg tryglet,
ei Ven, ei heller Fjende; aldrig kunde
min Tunge lære søde Smigerord;
nu, da din Skjønhed er mit Maal, nu trygler
mit stolte Hjerte og gjør Tungen smidig
til Ord. —

(Hun seer foragteligt paa ham.)

Lær ei din Læbe denne Haan;
den blev jo skabt til Kys og ei til Haan.
Hvis dit hævngridske Sind ei kan tilgive, —
se, her jeg rækker dig mit hvassse Sværd;
skjul det kun dybt i mit trofaste Bryst;
slip ud den Sjæl, som kun tilbeder dig;
jeg selv det blotter for dit Dødsensstød
og tigger ydmygt dig paa Knæ om Døden. —

(Han blotter sit Bryst; hun løfter hans Sværd imod ham.)

Nei, tøv dog ei; jeg dræbte jo Kong Henrik; —
din Skjønhed var det jo, der æggede mig.
Nei, stød kun til; jeg var ung Edwards Bane; —
(hun løfter igjen Sværdet mod hans Bryst.)

dit Himmelaasyn fristed mig dertil.

(hun lader Sværdet falde.)

Nei, tag kun atter Sværdet — eller mig.

Anna.

Staa op, du Hykler; skøndt din Død jeg ønsker,
vil jeg dog ikke være selv din Vøddel.

Gloster.

Byd mig da selv at dræbe mig; jeg lyder.

Anna.

Det har jeg gjort.

Gloster.

Det var i Bredešmod;

fig det igjen, og slug skal denne Haand,
som har af Elskov dræbt din Elster, dræbe
af Elskov en langt mere trofast Elster,
og du skal være Skyld i begges Død.

Anna.

O, kjendte jeg dit Hjerte!

Gloster.

Det tolkes af min Tunge.

Anna.

Jeg frygter, begge lyve.

Gloster.

Saa er der ingen Sanddru.

Anna.

Stik Sværdet da i Steden.

Gloster.

Sig, er du da forsonet?

Anna.

Det vil jo Tiden vise.

Gloster.

Lør jeg i Haabet leve?

Anna.

Det, haaber jeg, gjør Alle.

Gloster.

Tag denne Ring og bær den.

Anna.

Den giver ei, der tager.

(hun sætter Ringen paa Fingeren.)

Gloster.

Se, som min Ring omkring din Finger slutter,
omslutter nu dit Bryst mit stakkels Hjerte;
behold dem begge; begge høre dig til;
og hvis din stakkels, tro hengivne Tjener

en Gunst tør trygle af din milde Haand,
saa grunder du for evig Tid hans Lykke.

Anna.

Og hvad er det?

Gloster.

Behag at overlade

det forrigfulde Hverv til den, som har
end større Grund til Sorg; drag usfortøvet
til Grosby-place; naar jeg høitideligt
har bisat Kongens Lig i Chertsey Kloster
og vædet med min Angers Graad hans Grav,
vil jeg i al Verbødighed Jer møde.
Af flere Grunde, som jeg ei kan nævne,
jeg beder Jer, tilstaa mig denne Gunst.

Anna.

Af ganske Hjerter, og det glæder mig
at see, at I er bleven saa bødserdig. —
Tressel og Berkley, kom og gaa med mig.

Gloster.

Sig mig Farvel.

Anna.

Det har I ei fortjent;
men da I lærer mig at smigre Jer,
saa tænk Jer, at jeg har alt sagt Farvel.

(hun gaaer med Nogle af Følget.)

Gloster.

Tag Vaaren op.

En Adelsmand.

Til Chertsey, Eders Naade?

Gloster.

Nei, til White-Friars; vent der, til jeg kommer. —

(Følget gaaer med Vigbaaren.)

Mon Nogen før har beilet til en Kvinde
paa denne Vis? er nogen Kvinde vunden
paa denne Vis? Jeg vil besidde hende,
men ei beholde hende længe. — Jeg!
som dræbte hendes Husbond og hans Fader, —
og midt i hendes Hjertes bittre Had, —
Forbandelser paa Læben, Graad i Diet, —
Gud, — hendes Sjæls Bevidsthed, — Alt imod mig, —
og ingen Ven til Talsmand for min Sag,
undtagen Djævelen og min Hyllermine, —
og dog at vinde hende — Alt mod Intet!
Ha! har hun alt forglempt sin Husbond, Edvard,
den tappre Prinds, som for tre Maanedes
jeg sælde i min Harm i Lewsbury?
En mere elstelig, livsalig Herre, —
skabt af Naturen i dens ødsle Lune,
ung, tapper, klog og sikkert kongebaaren, —
kan ei den vide Verden stille frem;
og dog nedlader hun sit Blik til mig,
der brød den sagre Fyrstes Ungdomsblomst,
og skaffed hende Sorg i Enkeseng?
paa mig, hvis Alt opveier ei hans Halvdel?
paa mig, som er en halt og vansør Krøbling? —
mit Hertugdømme imod en Stodderpenning!
jeg har ei hidtil rigtig kjendt mig selv;
min Tro, hun seer, skjøndt selv jeg kan det ikke,
i mig en overmaade vakker Mand. —
Nu maa jeg gjøre Udgift til et Speil
og holde Skræddere i Snefetal,
der ret kan efter Moden pynte mig;
da jeg er kommen hos mig selv i Gunst,
saa vil jeg ogsaa koste lidt derpaa. —

Først vil jeg bringe denne Fyr til Graven,
og saa med Graad min Hjertensfjær besøge. —
Skin, favre Sol, indtil et Speil jeg faaer,
at jeg kan see min Skygge, hvor jeg gaaer.

(gaaer.)

Tredie Scene.

Sammestedes. Et Bærelse i Paladset.
(Dronning Elisabeth, Rivers og Grey komme ind.)

Rivers. (*4te Broder*)

Taalmodighed, min Frue; snart vil vistnok
hans Naade komme til sin vante Helbred.

Grey. (*1ste Søn*)

Ved Eders Uro bliver det kun værre;
for Guds Skyld, hold dog Eders Mod vedlige
og tal til Kongen muntre Trostens Ord.

Dronning Elisabeth.

Hvis han var død, hvad maatte jeg da vente?

Grey.

Ei andet Ondt end slig en Husbonds Tab.

Dronning Elisabeth.

En saadan Husbonds Tab indslutter Alt.

Grey.

Gud har jo stjænket Jer en herlig Søn, (*nemlig Greys Halv-
bror Edw. Pears af
Wales*)
som vel kan trøste Jer, naar han er borte.

Dronning Elisabeth.

Alt, han er ung, og hans Umyndighed
staaer under Bærgemaal af Richard Gloster,
som aldrig var min Ven, ei heller Eders.

Rivers.

Er det saa vist, han bliver Rigsforstander?

Dronning Elisabeth.

Det er besluttet, men endnu ei afgjort;
men det maa blive saa, hvis Kongen døer.

(Buckingham og Stanley komme ind.)

Grey.

Der kommer Hertug Buckingham og Stanley.

Buckingham.

Jeg ønsker Jer Guds Fred, min høie Dronning.

Stanley.

Gud gjøre Eders Høihed glad som før.

Dronning Elisabeth.

Grevinde Richmond siger neppe Amen

til Eders gode Dnsse, kjære Stanley.

Dog, Stanley, om hun end er Eders Hustru

og ikke elsker mig, saa vær forsikket,

jeg hader ikke Jer for hendes Hovmod.

Stanley.

Jeg beder Eders Naade, sæt ei Lid

til hendes Avindsmænds Bagtalelser;

og hvis med Sandhed Nogen fører Klage,

saa tilgiv hendes Svaghed, der er frembragt

af Sygdoms Luner, ei af Hjertets Ondskab.

Dronning Elisabeth.

Sig, Stanley, har I Kongen seet idag?

Stanley,

Ja, Hertugen af Buckingham og jeg

kom netop nu fra et Besøg hos Kongen.

Dronning Elisabeth.

Hvad Haab, I Herrer, er der om hans Bedring?

Buckingham.

Det bedste Haab; hans Høihed taler muntert.

Dronning Elisabeth.

Gud, giv ham Helbred! — Har I talt med ham?

Buckingham.

Ja, Frue; Kongen ønsker en Forsoning
imellem Eders Brødre og Prinds Gloster,
samt mellem dem og Overkammerherren,
og stævner dem til Møde for sin Throne.

Dronning Elisabeth.

Gid Alt gik vel! men det vil aldrig skee;
jeg frygter, at vort Held har naaet sin Høide.

(Gloster, Hastings og Dorset komme ind.)

Gloster.

Man krænker mig; det vil jeg ikke taale; —
hvem er de, der hos Kongen klager over,
at jeg er dog saa barsk og fjendst imod dem?
Bed hellig Paul! lidt elste de hans Høihed,
der tude ham i Dret falske Rygter.

Fordi jeg kan ei smigre, tale smukt,
og smile sødt, og lefle, hylle, logre
med franske But og Nik og Abenoder,
saa skal jeg være hadesuld og fjendst.
Kan dog en ærlig Mand, der aldrig kom
en Sjæl for nær, ei gaae sin Gang, undtagen
hans Ærlighed skal trædes under Fødder
af sledste, falske, silteglatte Narre?

Grey.

Hvem taler Eders Naade til blandt os?

Gloster.

Til dig, som kjender ei til Tro og Ære.
Naar har jeg gjort dig Uret eller Tort? —
og dig? — og dig? — og Nogen af Jer Alle?
Pest slaa Jer, hver og En! Hans Høihed, Kongen, —

hvem Gud bevare bedre, end I ønsker! —
 kan knapt faae Stunder til at trække Veiret,
 før I skal plage ham med lumpne Klager.

Dronning Elisabeth.

Min Broder Gloster, deri tog I feil.
 Hans Høihed har af egen høie Drift
 og ikke paa Tilskyndelse af Andre, —
 maaftøe med Hensyn til det indre Had,
 der viser sig i Eders ydre Handling
 mod mine Børn, mig selv og mine Brødre, —
 kaldt Eder til sig for at kjende Grunden
 til Eders Nag og derved fjerne det.

Gloster.

Det veed jeg ei. — Saa slet er Verden bleven,
 at Spurv kan hærge, hvor ei Dn tør bygge;
 fra den Tid, hver en Pjalt blev Adelsmand,
 blev mangan Adelsherre til en Pjalt.

Dronning Elisabeth.

Jeg veed vel, hvad I mener, Broder Gloster;
 at I seer skjævt til mit og Mines Held.
 Gud giv, vi maa aldrig trænge til Jer!

Gloster.

Gud giver dog, at vi har Trang til Jer:
 ved Eders Rænter er min Broder kommen
 i Fangenskab, jeg selv er i Unaade,
 vor Adels Foragt, mens dagligdags
 Forfremmelse og Hæder skjæntes dem,
 der var iforgaars knap en Gylde værd.

Dronning Elisabeth.

Bed ham, der hæved mig fra nøisom Lykke
 til en bekymret Høihed, jeg har aldrig
 opægget Kongen imod Hertug Clarence;

men jeg har været ham en nidhjør Talsmand.

J gør mig stændig Uret, ædle Hertug,
ved denne Plet af falsk og lav Mistanke.

Gloster.

Kan J da nægte, at J havde Skyld
i Hastings sidste Fangenskab?

Rivers.

Ja, Hertug,

det kan hun! thi —

Gloster.

Ja, høivelbaarne Rivers,

det kan hun vist; hvem tvivler vel om det,

og hun kan meer end nægte denne Sag;

Ser kan hun hjælpe til Forfremmelse

og siden nægte, det var hendes Bærk,

og sige, det var Løn for Eders Dyder.

Hvad kan ei hun? hun kan jo uden Mage —

Rivers.

Hvad kan hun da, som er foruden Mage?

Gloster.

En mægtig Konge kan hun faae til Mage,

en Ungkarl og en ganske vakker Fyr.

Ser Bedstemoder blev ei gift saa godt.

Dronning Elisabeth.

Forlænge, Hertug Gloster, har jeg taalt

Forsmædelser af Ser og bittre Haansord;

ved Gud, jeg vil fortælle til hans Høihed,

hvor groveligt jeg tidt er bleven frænket!

Før vilde jeg som Bondepige tjene

end være Dronning under slige Raar,

saaledes tirres, haanes, oversaldes;

hun liden Glæde har nu Englands Dronning.

(Dronning Margaretha kommer ind i Baggrunden.)

Dronning Margaretha. (affides.)

Gud høre mig og gøre den end mindre!
din Hæder, Rang og Throne høre mig til.

Gloster.

J truer? J vil melde det til Kongen?
meld kun, skaan ikke mig; hvad jeg har sagt,
det vil jeg svare til i Kongens Paahør,
om end han sender mig til Tower. Tid er
at tale nu; hvad jeg har gjort, er glemt.

Dronning Margaretha. (affides.)

Ha, Djævel! alt for godt jeg mindes det;
min Husbond Henrik dræbte du i Tower,
Edvard, min stakkels Søn, ved Tewksbury.

Gloster.

Før J blev Dronning, og Jer Husbond Konge,
var jeg en Pakhest ved hans store Værk,
den, der udryddede hans stolte Fiender,
der lønnede med Garmildhed hans Benner;
jeg gav ham Kongeblood og spildte mit.

Dronning Margaretha. (affides.)

Og meget bedre Blood end dit og hans.

Gloster.

Den Tid var J og Eders Husbond Grey
blandt Huset Lancasters oprørske Tilhang, —
J ogsaa, Rivers; — faldt ei Eders Mand
paa Margarethas Side ved Sankt Albans?
lad mig Jer minde om, hvis J har glemt det,
hvad J har været før, og hvad J er,
dertil, hvad jeg var før, og hvad jeg er.

Dronning Margaretha. (affides.)

En morderst Riding, som du er endnu.

Gloster.

Den stakkels Clarence svog sin Fader Warwick
og brød sin Ed; — det Christ tilgive ham! —

Dronning Margaretha. (affides.)

Gud hævne det!

Gloster.

Fordi han fægtede

paa Edwards Side, for hans Krones Sag,
hans Løn er Fangeburet, stakkels Herre;
Gud giv dog, mit Hjerte var af Sten
som Edwards, eller Edwards blødt og mildt
som mit! jeg er for barnlig og ensfoldig
for denne Verden.

Dronning Margaretha. (affides.)

Far du da til Helved,

Stamløse, og forlad du denne Verden,
du Rakodæmon, der er jo dit Rige.

Rivers.

I hine Ufredsdage, Hertug Gloster,
hvoraf I nu bevise vil vort Fjendskab,
lød vi vor Herre og vor rette Konge,
som Jer vi vilde lyde, hvis I blev det.

Gloster.

Hvis jeg blev? — Nei saa heller Bispekræmmer! —
langt fra mit Hjerte være slig en Tanke!

Dronning Elisabeth.

Saa liden Glæde, Herre, som I troer,
I vilde faae, hvis I var Englands Konge,
saa liden Glæde, kan I tænke Jer,
at jeg nu har som Dronning her i Landet.

Dronning Margaretha. (affides.)

Saa, liden Glæde nyder Englands Dronning;

thi det er mig, og jeg er glædeløs.
Jeg kan ei længer staae taalmodig her.

(hun træder frem.)

Hør mig, I Røvere, der flamres om
at dele Byttet, som fra mig I raned:
hvem af Jer seer paa mig og stjælver ei?
om ei I bøie Knæ for Eders Dronning,
saa bæv som Oprørs mænd for den, I styrteb. —
Høibaarne Niding, vend dig ikke bort.

Gloster.

Hvad vil du, runktne Her, for mine Dine?

Dronning Magaretha.

Opregne hver en Udaad, du bedrev;
det vil jeg gjøre, før jeg slipper dig.

Gloster.

Blev du ei under Dødsstraf landsforvist?

Dronning Margaretha.

Ja; men Forviisning er en større Kval,
end Døden volde kan, hvis her jeg tøver.
En Husbond og en Søn er du mig skyldig, —
et Kongerige du, — I Alle Hyldest;
den Sorg, jeg har, tilhører Jer med Rette;
hver Glæde, som I raned, hører mig til.

Gloster.

Forbandelsen, min Fader lagde paa dig,
da med Papir du kroned Heltens Pande
og med din Haan tvang Strømme af hans Dine
og gav ham til at tørre dem et Klæde,
vaadt af den fagre Rutlands skyldfri Blod, —
Forbandelsen, som i sit Hjertes Kval
han da forkyndte dig, har ramt dig helt,
og Gud, ei vi, har dømt din Mordergjerning.

Dronning Elisabeth.

Gud er retfærdig; han er Ustylds Børge.

Hastings.

At myrde dette Barn, det var en Udaad
saa grum og ond, som Ingen end har hørt.

Rivers.

Tyranner græd, hvergang det blev fortalt.

Dorset.

Og Hvermand spaaede, Hævnen vilde komme.

Buckingham.

Northumberland, som saae det, græd derved.

Dronning Margaretha.

Hvad? før jeg kom, I snærrer, rede til

at fare flux i Struben paa hverandre;

nu vender I mod mig alt Eders Had.

Sik Yorks Forbandelse den Magt hos Gud,

at Henriks Død, min Edwards Død, at Tabet

af deres Kroner, min Forviisnings Nød,

er Alt kun Gjengjæld for den skrantne Unge?

Kan da Forbandelser igjennem Skyen

til Himlen trænge ind? Saa giv da Plads,

du dorste Sky, for min Forbandelse! —

Ved Fraadseri, ei Krig, dø Eders Konge,

som vandt sin Krone ved vor Konges Mord!

Edvard, din Søn, som nu er Prinds af Wales,

til Gjengjæld for min Edvard, Prinds af Wales,

dø brat som han i Ungdomstid ved Bولد!

Du, som er Dronning, — jeg var ogsaa Dronning, —

bliv du som jeg og overlev din Glands!

Lev længe for at savne dine Børn

og se, som jeg seer dig, en Anden smykket

med al din Herlighed, som du med min!

din Lykkes Dag dø længe før din Død,
 og efter mange, lange Sorgens Timer,
 dø, hverken Hustru, Dronning eller Moder! —
 Rivers — og Dorset, — I var jo tilstede, —
 og Hastings, du, — dengang min Søn blev stunget —
 af blodig Daggert; Gud anraaber jeg,
 at Ingen af Jer leve maa sin Tid,
 men ved uventet Bratdød rives bort!

Gloster.

Ti med din Galder, onde visne Hex!

Dronning Margaretha.

Og glemme dig? Lov, Hund, og hør paa mig!

Hvis Himlen har en Straffedom tilovers,

der overgaaer, hvad jeg kan ønske dig,

saa gid den glemme den, indtil din Synd

er moden, og da slynge den sin Brede

paa dig, du som forstyrer Verdens Fred!

Samvittighedens Dm dit Hjerte nage!

mistro enhver din Ven som en Forræder,

og hold Forrædere for Hjertensvenner!

Gid aldrig Søvn dit onde Die lukke,

undtagen naar i angestfulde Dromme

du seer et Helved fuldt af grimme Djædle!

du Skifting, du Misfoster, Rodesvin! *Ans 173*

du, der blev mærket i din Fødselsstund

som en Naturens Træl, en Søn af Helved!

du Skjændsel for din Moders svangre Liv!

forhadte Afkom af din Faders Lander!

du Grens Stodderkonge! du fordømte —

Gloster.

Margretha.

Dronning Margaretha.
Richard!

Gloster.

Hvad?

Dronning Margaretha.
Jeg kalder ikke

paa dig.

Gloster.

Jh, om Forlæbelse; jeg troede,
du kaldte mig ved alle disse Navne.

Dronning Margaretha.
Det gjorde jeg, men vented intet Svar;
lad mig dog slutte min Forbøndelse.

Gloster.

Det gjorde jeg; den ender med Margretha.

Dronning Elisabeth.
Saa traf jo din Forbøndelse dig selv.

Dronning Margaretha.
Du Bjaltedronning, pyntet med min Rigdom!
hvi strøer du Sukker paa den Edderkop,
hvis dødelige Bæv omspinder dig?
Du Daare! mod dig selv du hvæsser Kniven.
Den Dag skal komme, da min Hjælp du ønster
til at forbande denne pukkede,
giftsvulne Tude.

Hastings.

Li, du falske Spaakvind,
med dine rasende Forbøndelser;
vogt dig! thi vor Taalmodighed faaer Ende.

Dronning Margaretha.
Be Jer! paa min har I alt faaet Ende.

Rivers.

Hvis Eders Ret Jer ffete, vilde man
snart lære Jer, hvad der er Eders Pligt.

Dronning Margaretha.

Ja, hvis der ffete mig min Ret, saa ffulde
I Alle lære Eders Pligt mod mig;
lær mig at være Eders Dronning, Jer
at være mine Undersaatter; ja,
gjør mig min Ret og lær Jer denne Pligt.

Dorset.

Træt ei med hende; hun er fandsforvirret.

Dronning Margaretha.

Ti stille, Herr Markis, I er en Næsvi.
Saa splinterny en Mønt er Eders Rang,
at den er knap i Brug. O, kunde dog
Sert grønne Adelffab kun ret forstaae,
hvor jammerligt det var at miste den;
dem, der staae høit, kan mange Storme ryste,
og falde de, saa knuses de istykker.

Gloster.

Godt Raad, min Tro! — huff det, huff det, Markis!

Dorset.

Det angaaer Jer saa vel som mig, min Hertug.

Gloster.

Ja, meget meer; men jeg er født i Høihed;
i Cedrens Top er byggt vor Drnerede;
med Stormen leger den og spotter Solen.

Dronning Margaretha.

Og gjør til Skygge Solens Skin. — Af, af! —
det kan min Søn bevidne, som nu boer
i Dødens Skygge, han, hvis Straaleglands
din Ondffabs sorte Sky har hyllet ind

i evigt Mørke. Eders Drnerede
er bygget paa vor Drneredes Plads. —
O Gud, som seer det, taal det ei! med Blod
blev det jo vundet, lad med Blod det tabes!

Buckingham.

Ti, ti, for Skams Skyld dog, om ei I gør det
af Christen Kjærlighed.

Dronning Margarethå.

Tal ei til mig

om Skam og ei om Christen Kjærlighed;
uchristeligt I handlet har mod mig,
og skamløst har I slagtet alt mit Haab.
Min Kjærlighed er Hævn; min Skam er Livet,
og i min Skam min bittre Harme lever.

Buckingham.

Hold op, hold op!

Dronning Margarethå.

O fyrstelige Buckingham, jeg kysser
din Haand til Forbunds og til Benstabs Tegn;
alt Godt dig times og dit ædle Hus!
din Klædning er ei plettet af vort Blod,
dig gjælder ikke min Forbandelse.

Buckingham.

Og Ingen her; Forbandelser naae kun
dens Læbe, som udaander dem i Lusten.

Dronning Margarethå.

Jeg troer, de gaae til Himlen op og vække
Guds Hævn, som slumrer stille der i Fred.
O, Buckingham, vogt dig for Hunden der;
han bider, mens han logrer; og hans Tand
forgifter dødeligt det Saar, den bed;
hold dig fra ham; tag dig iagt for ham;

Synd, Død og Helvede har mærket ham,
og alle deres Engle tjene ham.

Gloster.

Hertug af Buckingham, hvad siger hun?

Buckingham.

Sletintet, som jeg agter paa, min Prinds.

Dronning Margaretha.

Foragter du mig for mit gode Raad,
og smigrer Djævelen, som jeg bød dig stye?
O, kom mit Ord ihu en anden Gang,
naar han med Sorg dit Hjerte sønderslider,
og sig, Margretha var en Profetinde. —
Saa gid hans Had forfølge hver af Jer,
og Eders ham, og Guds Jer allesammen!

(gaaer.)

Hastings.

Mit Haar har reist sig ved at høre hende.

Rivers.

Mit med; det undrer mig, hun er i Frihed.

Gloster.

Jeg kan ei dadle hende, ved Guds Moder!
for megen Uret har hun lidt; jeg angrer
min Del deraf, hvad jeg har gjort mod hende.

Dronning Elisabeth.

Jeg veed ei af, hvad Ondt jeg gjorde hende.

Gloster.

Al hvad hun led, har I dog hele Nyttten.

Jeg var for hidsig til at tjene den,
der er for kold nu til at mindes det.

Ja, Clarence, han er bleven vel betalt;
han er paa Sti og fedes for sin Umag; —
Gud dem forlade, som er Skyld deri!

Rivers.

Det var en christelig og dydig Slutning
for dem at bede, der har gjort os Skade.

Gloster.

Den gode Lære har jeg altid fulgt.

(affides.)

hvis nu jeg banded, blev det jo mig selv.

(Gatesby kommer ind.)

Gatesby.

Hans Høihed kalder Jer, min høie Frue, —
og Eders Naade, — Jer, I ædle Herrer.

Dronning Elisabeth.

Jeg kommer; — vil I gaae med mig, I Herrer?

Rivers.

Vi vil ledsage Eders høie Naade.

(Alle gaae undtagen Gloster.)

Gloster.

Jeg gjør det Onde, og jeg klager først.

Den Skade, som jeg lønligt selv har gjort,
den gjør jeg til en Andens tunge Brode.

Clarence, — som jeg jo selv har lagt i Mørke, —
begræder jeg i mange Tøssers Paahør,

som Stanley, Hastings, Buckingham; jeg siger,
at det er Dronningen og hendes Benner,

der ægge Kongen op imod min Broder;

det troe de nu og ægge mig bestandigt

til Hævn mod Rivers og mod Grey og Baughan;

da sukker jeg og siger med et Striftsted:

Gud byder os at gjøre Godt for Ondt;

saaledes klæder jeg min nøgne Ondskab

i gamle Stumper, ud af Biblen stjaalne,

og synes Helgen, naar jeg mest er Djævel.

(To Mordere komme ind.)

Men tys, der komme mine Bøddelsknægte. —
Naa, mine kjække, djærve, raske Svende?
er I paa Wei til at besørge Sagen?

Første Morder.

Sa, Herre, og vi kommer for at faae
vor Fuldmagt, at vi kan faae Afgang til ham.

Gloster.

Det var betænksomt; se, her har jeg den.

(giver ham et Papir.)

Men, lad mig see, I raft gaaer løs paa Sagen,
og gjør Jer haarde; hør ei paa hans Tale;
thi Clarence taler godt; han kunde røre
Jert Sind til Medynk, hvis I hørte paa ham.

Første Morder.

Bah, Herre, vi vil ikke føre Sladder.

Hvo meget taler, handler lidt; tro mig,
vi bruge vore Hænder, ikke Munden.

Gloster.

Lad Eders Dine dryppe Møllestene,
naar Narres Dine dryppe Taarer; Gutter,
I huer mig; — nu slug til Eders Arbeid;
gaa, skynd Jer nu!

Første Morder.

Det skal vi, Eders Naade.

(de gaae.)

Hjerde Scene.

Et Bærelse i Tower.

Clarence og Brakenbury.

Brakenbury.

Hvorfor er I saa mørk idag, min Prinds?

Clarence.

O jeg har havt saa stræffelig en Nat,
saa fuld af bange Drømme, fæle Syner;
saasandt jeg er en ærlig Christen Mand,
en Verden fuld af lykkelige Dage
var kjøbt for dyrt for end en saadan Nat!
saa fuld af rædsom Angst var al den Tid.

Brakenbury.

Hvad drømte Eders Naade? sig mig det.

Clarence.

Det kom mig for, jeg var brudt ud af Tower
og var ombord paa Veien til Burgund;
og i mit Selstøb var min Broder Gloster;
han loffede mig op fra min Kahyt
paa Dækket; der vi stod og saae mod England,
og taltes ved om tusind svare Tider,
vi havde seet i Feiden mellem York
og Lancaster. Som nu vi vandred der
paa Dækkets slingrende, usikre Lillie,
var det, som Gloster snubled og i Faldet
slog mig, der prøved paa at standse ham,
ud overbord i Havets Bølgetummel.
Gud! hvilken Kval det tyktes mig at drukne!
hvor voldsomt Vandet bruste for mit Dre!
hvor fæle Dødens Syner for mit Die!
jeg saae vel tusind stræffelige Brag

og tusind Mænd, som Gisse gnaved paa, —
 Guldklumper, store Ankre, Perledynger,
 Juveler, ubetalelige Stene
 paa Havsens Bund omspredte. Nogle laa
 i Dødninghoveder, og i de Huler,
 hvor Dine boede før, der gjemte sig
 funklende Stene, — som til Spot for Dine, —
 der lested mod den slimbedækte Havbund
 og gjækkede de spredte Dødningben.

Brakenbury.

Hvor kunde I faae Ro i Dødens Stund
 til at betragte Dybets skjulte Rige?

Clarence.

Saa tyktes mig, og ofte stred jeg for
 at give Anden op; men altid spærred
 den avindsyge Strøm min Sjæl hver Udvei
 og vilde ikke slippe den af Fængslet
 ud i den tomme, vide, frie Lust,
 men knuged den i mit forpinte Legem,
 der stønned for at spyde den ud i Havet.

Brakenbury.

I vaagned ikke ved den svære Dødsangst?

Clarence.

O, nei, min Drøm blev fortsat efter Døden;
 men, da begyndte Stormen for min Sjæl!
 Jeg seiled paa den sorgelige Flod,
 ført af den bistre Færgemand, som Stjalde
 beskriver os, til evig Midnats Rige.

Der mødte først min nysankomne Sjæl
 min store Maag, den vidtberømte Warwick;
 han raabte høit: „Har dette mørke Rige
 en Meneds Svøbe til den falske Clarence?“

dermed forsvandt han; og en Skygge svæved
forbi, en Engel lig; hans lyse Haar
var blodbestænkent, og han raabte høit:
„Clarence er kommen, — Overløberen,
den falske, den mensvorne Clarence, — han,
der gjennembored mig ved Tewksbury; —
grib ham, I Furier, før ham til Pinen!“ —
Da, tyktes mig, en Legion af Djævole
omringed mig og hylede mig i Dret
saa græsselige Skrig, at ved den Lyd
jeg vaagned skjælvende og lang Tid efter
jeg maatte troe, jeg var endnu i Helved;
saa voldsomt Indtryk gjorde denne Drøm.

Brakenbury.

Det var ei sært, den ængstede Eders Naade;
jeg gyser, ved at høre den fortælle.

Clarence.

O, Brakenbury, jeg har gjort Alt dette, —
der nu staaer op og vidner mod min Sjæl, —
for Edwards Skyld; se, hvor han mig lønner! —
O Gud, kan ei min Bøn forsone dig,
men vil du hævne strængt min onde Daad,
saa lad din Brede ramme mig alene,
men spar min Hustru, mine stakkels Børn! —
O, bliv hos mig, du gode Fangevogter;
min Sjæl er tung; jeg vilde gjerne sove.

Brakenbury.

Jeg bliver; og Gud give Jer god Hvile!

(Clarence sætter sig til Ro i en Stol.)

Sorg bryder Tiderne og ~~Ham~~^{Hans} Tider, ^{Hans}
gjør Nat til Morgen, Middagstid til Nat;
de Stores hele Herlighed er Titler,

udvortes Vre for en indre Trældom;
til Gjengjæld for en tom Indbildning føler
de tidt en Verden af bekymret Uro; —
imellem deres Kaar og Menigmands
den hele Forfjæl er den ydre Glands.

(De to Mordere komme ind.)

Første Morder.

Hei! er her Nogen?

Brakenbury.

Hvad vil du, Karl? hvordan kom du herhid?

Første Morder.

Jeg vil tale med Clarence, og jeg kom paa mine Ben.

Brakenbury.

Er du saa fort?

Anden Morder.

Ja, Herre, heller fort end kjedelig; —

vis ham vor Fuldmagt og hold ingen Snak.

(Første Morder rækker Brakenbury et Papir, som han læser.)

Brakenbury.

Det Brev befaler mig at overgive

i Eders Hænder Hertugen af Clarence; —

jeg vil ei grunde paa, hvad dermed menes;

jeg vil ei bære Skyld for denne Mening.

Der sover Hertugen; — tag mine Nøgler;

jeg gaaer til Kongen for at melde ham,

at jeg har overgivet Jer mit Hverv.

Første Morder.

Gjør I kun det, Herre; det er viselig gjort. Farvel.

(Brakenbury gaaer.)

Anden Morder.

Hør, skal vi stifte ham ihjel, mens han sover?

Første Morder.

Nei, saa siger han, naar han vaagner, at det var frysteragtigt gjort.

Anden Morder.

Naar han vaagner! Ih, din Tasse, han vaagner ikke førend paa Dommedag.

Første Morder.

Saa, saa vil han sige, at vi stak ham ihjel isørne.

Anden Morder.

Siden jeg nævnte Dommedag, var det, ligesom der blev raft en Slags Samvittighed i mig.

Første Morder.

Hvad? Er du bange?

Anden Morder.

Ikke for at dræbe ham, — det har vi jo en Fuldmagt til, — men for at blive fordømt for hans Drab; for det kan ingen Fuldmagt hjælpe mig imod.

Første Morder.

Jeg troede, du havde taget din Beslutning.

Anden Morder.

Det har jeg ogsaa, — at lade ham leve.

Første Morder.

Saa vil jeg gaae tilbage til Hertugen af Gloster og fortælle ham det.

Anden Morder.

O, nei, tøv dog lidt; jeg haaber, det fromme Indfald gaaer over igjen; det pleier ikke at vare længer, end man kan tælle til tyve.

Første Morder.

Naa; hvorledes har du det nu?

Anden Morder.

Ja, der sidder, min Tro, endnu et Par Stænk af Samvittighed i mig.

Første Morder.

Huſt paa vor Belønning, naar Gjerningen er gjort.

Anden Morder.

Godt! han ſkal døe; jeg havde glemt Belønningen.

Første Morder.

Hvor er din Samvittighed nu?

Anden Morder.

I Hertugen af Gloſters Pung.

Første Morder.

Altsaa, naar han lukker ſin Pung op for at give os vor Belønning, flyver din Samvittighed ud.

Anden Morder.

Det gjør Ingenting, der er Gaa eller Ingen, der vil have den.

Første Morder.

Men ſæt, at den kommer tilbage til dig igjen?

Anden Morder.

Jeg vil ikke have Noget med den at gjøre; det er en farlig Ting; den gjør en Mand til Kryſter; man kan ikke ſtjæle, uden at den anklager En; man kan ikke bande, uden at den knurrer; man kan ikke ligge hos ſin Næſtes Kone, uden at den røber det. Det er en rødmende, bly Mand, der gjør Oprør i Ens Bryst; den fylder En med Betænkeligheder; den tvang mig engang til at give en Pung med Guld tilbage, ſom jeg leilighedsvis havde fundet; den gjør enhver Mand, der beholder den, til Tigger; den bliver jaget ud af alle Byer og Stæder ſom en farlig Ting, og enhver Mand, der ønſter at leve godt, maa prøve paa at ſtole paa ſig ſelv og leve uden den.

Første Morder.

For Pokker! nu napper den mig i Albuen og vil overtale mig til at lade være at dræbe Hertugen.

Anden Morder.

Tag Djæblen i dit Sind, og tro den ikke; den var istand til at liste sig ind hos dig, saa du kom til at sukke.

Første Morder.

Seg er haardhudet; den saaer ikke Bugt med mig.

Anden Morder.

Det var talt som en Karl, der holder paa sit gode Navn og Rygte. Naa, skal vi saa tage fat?

Første Morder.

Hug ham over Skallen med Fæstet af dit Sværd og kast ham saa i Vinsfadet, der staaer i Bærelset ved Siden af.

Anden Morder.

Det var et hyppeligt Indfald! lægge ham i Blød som en Bergsiff!

Første Morder.

Lys! han vaagner.

Anden Morder.

Hug til!

Første Morder.

Nei, vi vil tale med ham.

Clarence. (vaagner.)

Hvor er du, Bogter? hent et Bæger Vin.

Første Morder.

Vin skal I snart faae nok af, Eders Naade.

Clarence.

I Guds Navn, hvem er du?

Første Morder.

Et Menneſte

som I.

Clarence.

Men ei som jeg af Kongeblood.

Første Morder.

Men I er ei, som vi, vor Konge tro.

Clarence.

Din Røst er Torden, men dit Afsyn ydmygt.

Første Morder.

Min Røst er Kongens nu, mit Afsyn mit.

Clarence.

Hvor mørk og dødelig din Tale flinger;

Fert Blik er truende; hvi er I blege?

Hvem sendte Jer? hvorfor kom I herhen?

Begge Morderne.

For, for, for —

Clarence.

For at myrde mig?

Begge Morderne.

Ja, ja!

Clarence.

I har knap Hjerte til at sige det,

og vist ei heller til at gjøre det.

Hvad Uret har jeg gjort Jer, mine Venner?

Første Morder.

Os har I ingen Uret gjort, men Kongen.

Clarence.

Seg kan forsone mig med ham igjen.

Anden Morder.

Nei, Herre, nei; bered Jer til at døe.

Clarence.

Er blandt Alverdens Mænd I valgte til

at dræbe den Ustyldige? hvad er da

min Brøde? hvor er Vidnesbyrd imod mig?

naar har en Nævningsret paa lovlig Vis
 udtalt sit „Skyldig“ for den strænge Dommer?
 naar faldt den stakkels Clarences bittre Dødsdom?
 At true mig med Døden er ulovligt,
 før jeg er funden skyldig efter Loven.
 Hør mig! saasandt I har et Haab om Naade
 ved Christi Blod, udgydt for vore Synder,
 gaa bort, læg ikke Haand paa mig! den Gjerning,
 som I vil gjøre, er fordømmelig.

Første Morder.

Hvad vi vil gjøre, gjør vi paa Befaling.

Anden Morder.

Og den, der har befalet det, er Kongen.

Clarence.

Forblindede! den store Kongers Konge
 skrev jo paa Lovens Table dette Bud:
 „Du skal ei slaae ihjel“; vil du da nu
 forsmaae hans Bud og lyde Mennefters?
 Vogt dig; han holder Hævnen i sin Haand
 og slynger den mod dem, der brød hans Lov.

Anden Morder.

Den samme Hævn udslynger han mod dig
 for troløs Mened og for Mord tillige;
 du tog jo Sakramentet paa at stride
 i Ledingsfærd for Huset Lancaster.

Første Morder.

Og som en Oprørsmand imod Guds Navn,
 brød du den Ed, og med Forræderklinge
 opstær du Hjertet paa din Herres Søn.

Anden Morder.

Ham, som du svor at hjælpe og forsvare.

Første Morder.

Hvor kan du tale om Guds strænge Lov
til os, naar du saa snart har brudt den selv?

Clarence.

Al! for hvis Skyld begif jeg denne Brøde?
for Edvard, for min Broder, for hans Skyld;
han hød Jer ei at myrde mig for dette;
han er saa dybt i denne Synd som jeg.
Hvis Gud vil tage Hævn for denne Gjerning,
saa vid, at vist han gjør det aabenbart;
tag ikke Hævnen fra hans stærke Arm;
han trænger ei til skjult og lovløs Færd
for dem at ramme, der fortørned ham.

Første Morder.

Hvem gjorde dig da til et blodigt Redskab,
da den fristblomstrende Plantagenet,
det unge Fyrsteblod, blev dræbt af dig?

Clarence.

Min Broderkjerlighed, min Harme, Djævelen.

Første Morder.

Vor Pligt, din Brøde, Trostak mod din Broder
har kaldt os hid for at undlive dig.

Clarence.

Har I min Broder kjær, saa had ei mig;
jeg er hans Broder, og jeg elsker ham,
Er I for Løn sendt hid, saa gaa tilbage,
jeg sender Eder til min Broder Gloster;
han vil Jer lønne bedre for mit Liv,
end Edvard for min Død.

Anden Morder.

I tager feil;

Jer Broder Gloster hader Jer.

Clarence.

O, nei!

han elsker mig, han har mig saare kjær;
gaa hen til ham fra mig.

Begge Morderne.

Det vil vi.

Clarence.

Sig ham,

dengang vor høie Fader York velsigned
med seiervældig Haand os trende Sønner,
og bød os inderligt at være Venner,
da tænkte han kun lidt paa denne Splid;
bed Gloster mindes det, saa vil han græde.

Første Morder.

Sa, Møllestene, som han lærte os.

Første Morder.

Sa vist, som Sne i Høst. — I tager feil;
han sender os for her at myrde Jer.

Clarence.

Det er umuligt; han begræd min Skjæbne,
og trykkede mig i sin Favn og hulked
og svor, han vilde virke for min Frihed.

Første Morder.

Det gjør han jo, naar han udfrier Jer
fra denne Verdens Nød til Himlens Glæde.

Anden Morder.

Slut Fred med Gud, min Prinds; nu maa I døe.

Clarence.

Har du saa from en Tanke i din Sjæl,
at raade mig at slutte Fred med Gud,
og er saa blind dog for din egen Sjæl,
at ved mit Mord du bryder Frenden med ham? —

Betænk dog, Venner, den, der æggede Jer
til denne Daad, vil hade Jer derfor.

Anden Morder.

Hvad skal vi gjøre?

Clarence.

Vis Barmhertighed

til Eders Sjæles Fred.

Første Morder.

Barmhertighed

er kun for Kvinder og for Kyrstere.

Clarence.

Men Ubarmhertighed er dyrlig, djævelst.

Sig mig, hvis En af Jer var Fyrstesøn,

og indestængt som jeg i Fangebur,

og tvende Mordere som I kom til ham, —

mon ei han vilde bede for sit Liv? —

Min Ven, jeg seer lidt Medynk i dit Blik;

o, hvis dit Die ikke er en Hyller,

saar kom du mig tilhjælp og bed for mig,

som du i mit Sted vilde bede for dig!

Hvor er den Tigger, som ei ynkes over

en Prinds, der tigger?

Anden Morder.

Se tilbage, Herre.

Første Morder. (saarer ham.)

Tag det! og det! — hvis det er ikke nok,

saar drukner jeg dig i det store Vinsfad.

(Slæber Liget ud.)

Anden Morder.

Det var en blodig og fortrivlet Gjerning!

O, kunde, som Pilatus, mine Hænder

jeg toe for dette gruelige Mord!

(Første Morder kommer ind igjen.)

Første Morder.

Hvad skal det sige, at du ikke hjalp mig?

Bed Gud, jeg vil fortælle Hertug Gloster,

hvor lunken du har været.

Anden Morder.

Gid du kunde

fortælle ham, jeg havde frelst hans Broder!

tag Lønnen du; sig ham, hvad jeg har sagt;

jeg angreer nu, at Hertugen er myrdet.

(gaaer.)

Første Morder.

Det gjør jeg ikke; gaa du kun, du Kryster. —

Naa, jeg vil gjemme Liget i et Hul,

til Hertugen kan lade det begrave;

og naar jeg faaer min Løn, vil jeg afsted;

det rygtes snart; saa blier her ingen Fred.

(gaaer.)

Anden Act.

Første Scene.

London. En Sal i Slottet.

(Kong Edvard føres syg ind. Dronning Elisabeth, Dorset, Rivers, Hastings, Buckingham, Grey o. Fl. komme ind.)

Kong Edvard.

Saa har jeg da fuldbragt et heldigt Dagværk. —

I Herrer, hold den Pagt, I nu har sluttet;

jeg venter daglig Bud fra min Forløser,

for at forløse mig herfra; min Sjæl

gaaer nu med større Fred sin Gang til Himlen,

da jeg paa Jord har stiftet Fred blandt Mine.

Rivers og Hastings, *giv hinanden Haand; s. 38.

nær ikke lønligt Had, men sværger Venfskab!

Rivers.

Bed Gud, min Sjæl er fri for Had og Nag!

min Haand besegle her et ærligt Venfskab.

Hastings.

Det sværger jeg, saasandt det gaae mig vel!

Kong Edvard.

Men, vogt Jer; driv ei Gjæk med Eders Konge;

thi ellers vil den store Kongers Konge

slaae Eders Troløshed med Skam og gjøre

den Ene til den Andens Banemand.

Hastings.

Gud hjælpe mig, saasandt jeg sværger Venfskab.

Rivers.

Og mig, saasandt jeg ærligt elsker Hastings.

Kong Edvard.

Min Dronning, I er ei undtagen her, —
 I heller ikke, Dorset, — Buckingham; —
 I Alle har lagt Raad imod hverandre;
 vær Hastings Ven, min Hustru; lad ham kysse
 Jer Haand, og hvad I gjør, gjør det ufrømtet.

Dronning Elisabeth.

Der, Hastings; — alt vort fordums Had er glemt,
 saasandt Gud hjælpe mig og alle Mine!

Kong Edvard.

Omsavn ham, Dorset, — Hastings, vær hans Ven.

Dorset.

Jeg lover her, at dette Venstabsbytte
 skal altid være mig ubrødeligt.

Hastings.

• Det samme sværger jeg. (omfavner Dorset.)

Kong Edvard.

Besegl nu Pagten

du ogsaa, fyrstelige Buckingham;
 omsavn min Hustrus Frænder og lad mig
 i Eders Gnighed min Lykke finde.

Buckingham. (til Dronningen.)

Den Dag, da Buckingham mod Eders Naade
 sig viser fjendst, og ei med skyldigt Venstabs
 staaer Jer og Eders bi, saa straffe Gud mig
 med Had hos dem, hvis Venstabs mest jeg ventede!
 naar allermest jeg trænger til en Ven,
 og allersikkest troer, han er min Ven,
 saa gid han være falsk og lumsk og troløs
 og svigefuld! det give Himlen, hvis
 mit Venstabs kjoles imod Jer og Eders.

(omfavner Rivers og Dorset.)

Kong Edvard.

En liflig Hjertestyrkning, Buckingham,
er dette Løfte for mit syge Hjerte.

Nu mangler her min Broder Gloster kun
til at bekræfte denne Fredens Pagt.

Buckingham.

Her kommer Hertugen i rette Tid.

(Gloster kommer.)

Gloster.

God Morgen, høie Konge, ædle Dronning;
S fyrstelige Herrer, en god Dag!

Kong Edvard.

Tilvisse, denne Dag har været god;
min Broder, vi har gjort en hellig Gjerning,
gjort Riv til Fred og Had til Kjærlighed
imellem disse stolte, vrede Stormænd.

Gloster.

En høist velsignet Gjerning, høie Konge. —
Hvis Nogen her i denne Kreds af Fyrster
af vrang Beretning eller falsk Mistanke
har holdt mig for sin Fjende, — hvis jeg har
uwitterligt, hvad heller i min Harm
begaaet Noget, der kan krænke Nogen
i denne Kreds, — saa er det nu mit Onste
i Fred og Venstab at forsones med ham.
Fjendstab, det er min Død; jeg hader det
og ønsker Venstab med hver ærlig Mand. —
Først beder jeg om Fred med Jer, min Frue,
som jeg med fuldtro Tjeneste vil købe, —
med Jer, min ædle Frænde Buckingham,
hvis noget Nag har været mellem os, —
med Jer, Lord Rivers, — og Lord Grey, med Jer, —

som Alle har mistænkt mig uden Grund, —
 med Jer, Lord Woodville og Lord Scales, med Jer,
 Hertuger, Jarler, ædle Herrer, Alle.
 Jeg veed ei nogen Engelftmand, med hvem
 min Sjæl har mindste Gran af Nag og Fjendskab
 meer end det Barn, der først blev født i Nat;
 jeg takker Herren for min Ydmyghed.

Dronning Elisabeth.

En Helligdag skal denne Dag os være. —
 Gud give nu, at hver en Tvist var bilagt. —
 Min høie Konge, jeg besværger Jer,
 tag dog vor Broder Clarence nu til Naade.

Gloster.

Min True, har jeg budet Jer mit Venstreb
 for her at haanes for hans Høiheds Dine?
 Hvem veed da ei, at Hertugen er død?

(Alle vise Forsædelse.)

Det er ei Ret at spotte med hans Lig.

Kong Edvard.

Hvem veed ei, han er død! — Hvem veed, han er?

Dronning Elisabeth.

O, Himmel, hvad er dette for en Verden!

Buckingham.

Er jeg saa bleg, Lord Dorset, som de Andre?

Dorset.

Ja, Eders Naade, her er ingen Mand,
 hvis Kinder jo har mistet deres Rødme.

Kong Edvard.

Er Clarence død? — Mit Bud var kaldt tilbage.

Gloster.

Han døde paa det første Bud, den Stakkel,
 som den bevingede Mercur frembar;

en Krøbling bragte Modbefalingen,
der kom for sent til hans Begravelse. —
Gud give kun, at ikke visse Folt,
der staae i Byrd og Trostfab under ham,
med blodig Hu, men ei saa nær i Blod,
fortjener værre Straf end stakkels Clarence
og dog gaae fri for Mistro og Bessyldning!

(Stanley kommer ind.)

Stanley. (knæler.)

En Naade, Herre Konge, for min Trostfab!

Kong Edvard.

Jeg beder, ti; min Sjæl er fuld af Sorg.

Stanley.

Jeg staaer ei op, før I har bønhørt mig.

Kong Edvard.

Saa sig da fort, hvad din Begjæring er.

Stanley.

Benaadning, høie Konge, for min Tjener;
han har idag en drukken Herre dræbt,
som var i Hertugen af Norfolks Følge.

Kong Edvard.

Har denne Mund udtalt min Broders Dødsdom,
og skulde den nu stjænke Trællen Naade?

Min Broder myrded Ingen; al hans Brøde
var Tanke; dog blev bitter Død hans Straf.

Hvem bad for ham? hvem knæled for min Fod,
da jeg var vred, og bad mig at betænke?

Hvem nævned Broderstfab, hvem nævned Venstfab?
hvem mindede om, at stakkels Clarence svigtede

den store Warwicks Sag og stred for mig?

Hvem nævned, at ved Tewksbury han kom,

da Oxford havde sældet mig, tilhjælp

og sagde: „Lev, min Broder, og vær Konge“? hvem mindet om, dengang vi laae paa Marken, af Kuld halv døde, hvor han svøbte mig ind i sin Kappe, mens tyndklædt og blottet han gav sig selv til Pris for Nattefulden? Alt det rev dyrist Brede syndigt ud af min Grindring, og af Jer var Ingen saa medynksfuld at minde mig derom. Men naar en Kjøresvend, en Træl af Eders i Druffenstab har øvet Mord og skjændet vor dyrebare Frelseres ædle Billede, strax knæler I og raabe „Naade, Naade!“ og jeg maa soie Jer, skjøndt det er Uret; — men for min Broder vilde Ingen tale, — og i mit haarde Hjerte talte Intet den Armes Sag. — Den Stolteste blandt Jer var i hans Gjæld, imens han var ilive; — men Ingen talte for hans Liv et Ord. — O, Gud! jeg frygter, din Retfærdighed vil strængt hjemsoge det paa mig og Jer, paa Mine og paa Eders. Hastings, kom og hjælp mig til min Seng. — O, stakkels Clarence!

(Kongen, Dronningen, Hastings, Rivers, Dorset og Grey gaae.)

Gloster.

Det kommer der af Isfind! — Saae I ikke, hvordan vor Dronnings brødefulde Frænder blev blege, da de hørte Clarences Død? Ha! du har altid ægget Kongen til det; Gud vil nok hævne det. Kom, mine Herrer; vil I gaae med mig for at trøste Kongen?

Buckingham.

Vi er til Eders Naades Tjeneste.

(de gaae.)

Anden Scene.

Sammesteds.

(Hertuginde af York kommer ind med en Søn og Datter af
Clarence.)

Sønnen.

Farmoder, sig os, er vor Fader død?

Hertuginde.

Nei, Dreng.

Datter.

Men hvorfor græder du saa tidt,
og slaaer dig for dit Bryst og raaber høit:

„O, Clarence, min ulykkelige Søn!“

Sønnen.

Du seer paa os og ryster paa dit Hoved

og kalder os for „stakkels Faderløse,

Forsfudte,“ — hvis vor ædle Fader lever?

Hertuginde.

Jeg kjære Smaa, jeg misforstaaer mig begge;

for Kongens Sygdom græder jeg og frygter

at miste ham, ei for din Faders Død;

at tabt Sorg var det at græde for den Tabte.

Sønnen.

Saa troer du dog, at han er død, Farmoder.

Det er min Farsbroer Kongens Skyld! men Gud

vil hævne det, og jeg vil bede ham

af alt mit Hjerte kun om det alene.

Datter.

Jeg med.

Hertuginde.

Tys, tys, Børn! Kongen elsker Jer;

Jeg stakkels smaa Ulykkelige, jeg aner

ei, hvem der voldte Eders Faders Død.

Sønnen.

So, Farmøer; thi min gode Farbroer Gloster
har sagt, at Kongen, ægget af sin Dronning,
har digtet Paaskud til at fængsle ham;
og Farbroer græd, da han fortalte det,
og hnked mig og kysed ømt min Kind,
og bad mig stole paa ham som paa Fader,
og som sit Barn han vilde elske mig.

Hertuginde.

Hvor Falskhed dog kan stjæle ædle Former
og skjule Lasten under Dydens Mæske!
Han er min Søn, og det er jo min Skam;
men af mit Bryst han suged ei sin Falskhed.

Sønnen.

Troer du da, Farmøer, at min Farbroer løi?

Hertuginde.

Ja, Dreng.

Sønnen.

Det troer jeg ikke. — Hør! hvad nu?

(Dronning Elisabeth kommer ind i Fortvivlelse; Rivers og Dorset
følge hende.)

Dronning Elisabeth.

Ha! hvem formener mig at jamre, græde,
forbande Skæbne og mig selv at pine?
jeg slutter Pagt med fort Fortvivlelse
imod min Sjæl og er min egen Fjende.

Hertuginde.

Sig, hvad betyder dette vilde Dyr?

Dronning Elisabeth.

Et Sørgeespil med mørk og voldsom Handling. —
Edvard er død, min Mand, din Søn, vor Konge! —

Kan Grenen groe, naar Træets Rod er borte?
 maa Lovet ikke døe, naar Sæsten mangler? —
 Hvis I vil leve, græd; hvis I vil døe,
 saa gjør det kort, at vore Sjæle maa
 paa letbevinget Flugt indhente Kongens
 eller med lydig Trostak følge ham,
 hvor evig Fred hans nye Rige hegner.

Hertuginde.

At, i din Sorg har jeg saa stor en Del,
 som Net jeg havde til din ædle Husbond!
 jeg har begravet en værdig Husbonds Død;
 at see hans Billede, det var mit Liv;
 nu har den avindsyge Død jo knust
 alle Speile af hans fyrstelige Narsyn!
 og jeg har kun det ene falske Glar,
 hvori med Sorg jeg seer min egen Skam.
 Ja, du er Enke; men du er jo Moder,
 og dine Børn har du beholdt til Trøst;
 men Døden rev min Husbond af min Favn
 og begge Knykker af de svage Hænder,
 Clarence og Edvard. Har jeg ikke Grund til, —
 at din Sorg er Hælvten kun af min, — at døve
 dit Raab med mit og drukne dine Klager?

Sønnen.

I græd ei, Fæster, for vor Faders Død;
 hvor kan vi hjælpe Jer med Frændetaarer?

Datter.

Vor faderløse Nød blev ubegravet;
 for Eders Enkesorg vil vi ei græde!

Dronning Elisabeth.

Nei, mig skal Ingen hjælpe med at klage;
 jeg er ei ufrugtbar paa Klager selv.

Gid alle Kilder strømme til mit Dø,
 at styret af den vaade Maanes Magt
 jeg kan i Taarestømme drukne Verden!
 Min Husbond! af, min dyre Herre, Edvard!

Børnene.

Vor Fader! af, vor dyre Herre, Clarence!

Hertuginde.

Af, begge To! min Edvard og min Clarence!

Dronning Elisabeth.

Hvem var min Støtte? Edvard; han er borte!

Børnene.

Hvem var vor Støtte? Clarence; han er borte!

Hertuginde.

Min Støtte var de Begge; de er borte!

Dronning Elisabeth.

Saa stort et Tab har ingen Enke lidt.

Børnene.

Saa stort et Tab led ingen Faderløse.

Hertuginde.

Saa stort et Tab har ingen Moder lidt.

Af! jeg er alle disse Sorgers Moder;
 delt er jo deres Sorg; men min er hel.

For Edvard græder hun, og det gjør jeg;

for Clarence græder jeg; det gjør hun ikke;

for Clarence græde disse; det gjør jeg;

for Edvard græder jeg; det gjør de ikke. —

Af! gød I alle Tre al Eders Graad

ud over mig, den trefold Sorgbetagne;

thi jeg er Amme for al Eders Sorg,

og jeg vil føde den med mine Taarer.

Dorset.

Fat Jer, min Moder; det mishager Gud,

at I modtager uden ydmyg Tak,
 hvad han har gjort. I denne Verdens Ting
 vil man jo regne det for utaknemligt,
 at give med uvilligt Sind tilbage,
 hvad der med gavmild Haand blev venligt laant;
 langt meer, at trodse Gud, fordi han kræver
 det kongelige Laan, han undte Jer.

Rivers.

Tænk nu, min Dronning, som en hjærlig Moder
 paa Prindsen, Eders Søn; lad strax ham hente
 og lad ham krone; Eders Trøst nu lever
 i ham; sænk den haabløse Sorg i Graven
 ned til den døde Edvard; Eders Glæde
 gro paa den Edwards Kongestol, der lever.
 (Gloster, Buckingham, Stanley, Hastings, Ratcliff o. Fl. komme ind.)

Gloster.

Fat Mod, min Søster, vi har Alle Grund til
 at klage ved vor klare Stjernes Nedgang;
 men Ingen læger jo sin Sorg ved Klager. —
 Min naadige Fru Moder, tilgiv mig,
 jeg saae ei Eders Naade; — her paa Kne
 jeg beder ydmygt om Belsignelse.

Hertuginde.

Gud signe dig og lægge dig i Hjertet
 et ydmygt Sind med Kjærlighed og Fromhed
 og Lydighed og ærlig Trost.

Gloster.

Amen!

(affædes.)

og stænke mig en salig Alderdom! —
 det er jo Modrenes Belsignelse;
 sært nok, at hendes Naade glemte det.

Buckingham.

Skylørte Fyrster, hjertegrebne Herrer,
 som dele denne Sorgens tunge Byrde,
 trøst nu hverandre med gjensidigt Vensteb;
 skjøndt vi har endt vor Høst af denne Konge,
 skal vi begynde Høsten hos hans Søn.
 Udsoningen af Eders Hjerters Had,
 som nys er helet, lægt og sammensøiet,
 maa hjærligt vogtes, pleies og bevares. —
 Mig tyffes bedst, at med et lidet Følge
 den unge Prinds fra Ludlow hentes strax
 til London for at krones til vor Konge.

Rivers.

Hvorfor med lidet Følge, ædle Hertug?

Buckingham.

Fordi en talrig Hob, min ædle Herre,
 kan rive op det nylig lægte Had,
 og dette var saa meget mere farligt,
 som Staten end er ung og uden Roer;
 hvor hver en Ganger styrer selv sit Bidsel
 og leder selv sin Fart, hvorhen den lystet,
 der tyffes mig, at baade Frygt for Skade
 og Skaden selv bør gjerne forebygges.

Gloster.

Os Alle, troer jeg, Kongen har forsonet;
 hos mig er Pagten fast og ærlig ment.

Hastings.

Ogsaa hos mig og sikkert hos os Alle;
 men da den end er ny, saa bør den ikke
 udsættes for et høist sandsynligt Brud,
 som ved et talrigt Følge kunde fremmes;

jeg siger derfor med den ædle Hertug,
et lidet Følge helst maa hente Prindsen.

Stanley.

Det samme siger jeg.

Gloster.

Saa være det;

og lad os nu da stride til at vælge
hvem der af os skal reise strax til Ludlow.

Min Dronning, — I, min Moder, — vil I gaae
og stemme med i en saa vigtig Sag?

(Alle gaae undtagen Buckingham og Gloster.)

Buckingham.

Min Hertug, hvem der end skal hente Prindsen,
for Guds Skyld, lad os To ei blive hjemme;
thi jeg vil finde Leilighed paa Veien, —
som en Indledning til, hvad vi har talt om, —
at stille Dronningens Parti fra Prindsen.

Gloster.

Mit andet Seg! du mine Tankers Rønsaad!
Drakel og Profet! — Min kjære Frænde,
din Ledelse jeg følger som et Barn.
Til Ludlow nu; her vil vi ikke tøve.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Sammesteds, en Gade.

(To Borgere mødes.)

Første Borger.

God Morgen, Nabo! naa, hvorhen saa hurtigt?

Anden Borger.

Jeg veed det neppe selv, kan jeg forsikre.

I har vel hørt, hvad der er hændet?

Første Borger.

Ja,

Kongen er død.

Anden Borger.

Undt Nytt var det, min Tro;
man spørger sjældent noget Godt; jeg frygter,
jeg frygter, Verden kommer rent af Lave.

(En tredie Borger kommer ind.)

Tredie Borger.

Godmorgen, Naboer!

Første Borger.

Godmorgen, Nabo!

Tredie Borger.

Er Rygtet sikkert, at vor gode Konge
er død?

Anden Borger.

Ja, det er altfor sandt; Gud bedre!

Tredie Borger.

Saa skal I see, der bliver haarde Tider.

Første Borger.

Nei, med Guds Bistand bliver Sønnen Konge.

Tredie Borger.

Ja, Ve det Land, der styres af et Barn!

Anden Borger.

Bed ham har vi dog Haab om Styrelse,
at i hans Mindreaarighed hans Raad,
og naar han kommer til Skjelsaar, han selv
skal da og indtil den Tid styre vel.

Første Borger.

Saa stod det til, da Henrik i Paris
blev kronet kun ni Maaneder af Alder.

Tredie Borger.

Stod det saa til? nei, Venner, det veed Gud!
 dengang var Landet rigeligt forsynet
 med statsklog Visdoms Raad, og Kongen havde
 til Hjælp og Bistand sine gjæve Frænder.

Første Borger.

Det har jo denne med, saavel fra Faders
 som og fra Moders Side.

Tredie Borger.

Bedre var det,

om de var alle fra hans Faders Side,
 eller der var slet ingen fra hans Fader;
 thi deres Tvist, om hvem der skal gaae nærmest,
 vil gaae os Alle nær, hvis Gud ei hjælper.

Den Gloster, han er farlig, og vor Dronning
 har Sønner, Brødre, trodsige og stolte;
 hvis de blot kunde styres, ikke styre,
 fandt dette syge Land som før vel Lindring.

Første Borger.

Naa, vi seer Alt saa sort; Alt kan gaae godt.

Tredie Borger.

Klog Mand taer Rappen paa, naar Skyer samles;
 naar Løvet falder stærkt, er Vinter nær;
 naar Sol gaaer ned, hvem venter ikke Nat?
 Utidigt Uveir varsler dyre Tider;
 Alt kan gaae godt; men gjør Gud det, saa er det
 meer, end vi har fortjent, og jeg tør haabe.

Anden Borger.

Tilvisse; Frygt opfylder Alles Hjerter;
 man taler neppe med et Menneſke,
 der ikke seer forsagt og ængstlig ud.

Tredie Borger.

Saa gaaer det altid før en stor Forandring;
som ved et Vink fra Himlen, aner Sindet
en Fare, der skal komme, — som vi see,
at Havet skulmer før en vældig Storm.
Men det staaer i Guds Haand. — Hvor skal I hen?

Anden Borger.

Oh, vi er stævnede til Byens Raad.

Tredie Borger.

Det er jeg med; saa lad os følges ad.

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Samme Steds. En Sal i Slottet.

(Erkebispens af York, den unge Hertug af York, Dronning
Elisabeth og Hertuginde af York komme ind.)

Erkebispens.

Forgangen Nat laa de i Stony-Stratford,
og i Northampton ligger de inat;
imorgen eller saa har vi dem her.

Hertuginde.

Jeg glæder mig af Hjertet til at see
den unge Prinds; han er vel voget dygtigt
fra sidst jeg saae ham.

Dronning Elisabeth.

Ivertimod; jeg hører
min Søn af York skal næsten være voget
ham over Hovedet.

York.

Sa, Moder; men
det vilde jeg dog nødig.

Hertuginde.

Hvorfor det,
min unge Frænde? det er godt at være.

York.

Farmoder, som vi sad tilbords en Aften,
og Morbroer Rivers nævned, at jeg voksed
meer end min Broder, sagde Farbroer Gloster:
„Smaaarter være smukt, Ufrud groer høit;“
se, derfor vil jeg nødig være hurtig,
naar gode Urter har en langsom Væxt,
og Ufrud skynder sig.

Hertuginde.

Naa, sandelig,
det Ordsprog slog just ikke til paa ham,
der brugte det mod dig; han var som Barn
den ynkeligste Stakkel, voksede
saa langsomt og saa jevnt, at hvis hans Regel
var sand, saa maatte han just være god.

Erkebisper.

Det er han uden Tvivl, min ædle Frue.

Hertuginde.

Det haaber jeg; dog lad en Moder tvivle.

York.

Hvis blot jeg havde tænkt derpaa, saa kunde
jeg sagtens givet naadige Herr Farbroer
en Snært, der havde bedre ramt hans Væxt,
end han traf min.

Hertuginde.

Hvorledes, lille York?

lad mig dog høre det.

York.

So vist, man siger,

min Farbroer Gloster voxede saa rast,
at han to Timer gammel gnaved Skorper;
men jeg var fylbt to Aar, før jeg fik Tænder; —
det Svar, det havde været bidende.

Hertugin den.

Men, kjære York, hvem har fortalt dig det?

York.

Hans Amme, Farmøer.

Hertugin den.

Hvad? hans Amme? hun
var død, før du blev født.

York.

Sa, hvis det ikke
var hende, veed jeg ikke, hvem det var.

Dronning Elisabeth.

Næsvise Dreng, gaa, du er altfor mundkaad.

Erkebisper.

Vær ikke vred paa Barnet, Eders Naade.

Dronning Elisabeth.

Smaa Gryder, mærker jeg, har ogsaa Dren.

(Et Bud kommer ind.)

Erkebisper.

Der er et Sendebud; — hvad bringer du?

Budet.

Et Budskab, Eders Naade, som med Smerte
jeg bringer frem.

Dronning Elisabeth.

Hvor staaer det til med Prindsen?

Budet.

Vel, ædle Frue, han er frist.

Hertugin den.

Fortæl.

Budet.

Lord Rivers og Lord Grey er sendte fangne
til Pomfret og med dem Herr Thomas Vaughan. s. 38.

Hertuginde.

Hvem fængslede dem?

Budet.

De høie Hertuger

Gloster og Buckingham.

Dronning Elisabeth.

For hvilken Brøde?

Budet.

Alt, hvad jeg veed, har jeg fortalt; hvorfor,
og af hvad Grund de Herrer fængsledes,
det er mig ubekjendt, min høie Dronning.

Dronning Elisabeth.

Se mig, jeg seer mit Huses Undergang!
nu er den spæde Hind i Tigris's Ålver;
dumdristig Bold begynder nu at rolle
ved Barnethronen, som ei Frygt omgærder. —
Rom, Blod og Mord og Undergang! jeg seer,
som paa et Landkort, Enden paa det Hele.

Hertuginde.

Fordømmelige Rids og Ufreds Dage!
hvormange har jeg ikke seet af Jer?
Min Husbond lod sit Liv for Kronens Skyld;
og op og ned det gik med mine Sønner,
ved deres Held og Tab jeg græd og jubled;
men, da de saa sad fast, og Borgerkrigen
fik raset ud, da stred de Seirende
imod hverandre, Broder imod Broder,
Blod imod Blod, de selv imod sig selv. —
O vilde Banvidskiv, gjør dog en Ende

paa din fordømte Daarfskab, — eller gid jeg
maa døe, for ikke meer at see paa Døden!

Dronning Elisabeth.

Rom, kom, min Dreng; vi tye til Kirkens Tristed.

Farvel, min Frue.

Hertuginde.

Vi, jeg følger med.

Dronning Elisabeth.

J har ei Grund.

Erkebisp. (til Dronningen.)

Ja, gaa, min høie Frue;

for Eders Gods og Skatte med derhen.

Jeg lægger ned i Eders Naades Haand
mit Embedssegel. Gid det maa gaae mig vel,

saasandt som jeg er Jer og Eders huld!

Rom, jeg vil føre Jer til Helligdommen.

(de gaae.)

Tredie Act.

Første Scene.

Sammesteds. En Gade.

(Trompetklang, Prindsen af Wales, Gloster, Buckingham, Kardinal
Bourchier, Catesby o. Fl. komme ind.)

Buckingham.

Velkommen, Prinds, til London, Eders Kammer.

Gloster.

Velkommen, Frænde, mine Tankers Konge! —
den svære Reise har gjort Jer tungsindig.

Prindsen.

Nei, Farbroer; men vor Modgang undervejs
har gjort den kjedsom, tung og trættende; —
jeg skulde truffet flere Frænder her.

Gloster.

Min bedste Prinds, i Eders Ungdoms Ustyld
er I end ei trængt ind i Verdens Falskhed;
I kan ei stjæle meer af Mennesket
end blot det ydre Skin; Gud veed, det holder
kun sjældent eller aldrig Skridt med Hjertet.
De Frænder, som I savner her, var fjendste.
I hørte deres Honningord, min Prinds,
men saae ei deres Hjerters Gift. Gud fri Jer
fra dem og fra deslige falske Venner!

Prindsen.

Sa Gud bevare mig fra falske Venner;
men de var ikke falske.

Gloster.

Eders Naade,

Londons Borgmester vilde hilse paa Jer.

(Borgmesteren kommer ind med Følge.)

Borgmesteren.

Gud skænke Eders Naade Held og Sundhed!

Prindsen.

Jeg takker, ædle Herre, Tak, I Alle.

(Borgmesteren gaaer med sit Følge.)

Jeg troede, at min Moder og min Broder
alt længe før paa Veien havde mødt os; —
Hvor Hastings er en Snegl, der ikke kommer
og melder, om de kommer eller ikke!

(Hastings kommer ind.)

Buckingham.

Der kommer han tilpas, sveddryppende.

Prindsen.

Velkommen, Herre; kommer saa vor Moder?

Hastings.

Gud veed og ikke jeg, af hvilken Grund
Dronningen, Eders Moder, har søgt Fristed
med Eders Broder York i Helligdommen;
den unge Prinds var gjerne draget med
at møde Eders Naade; men hans Moder
holdt ham tilbage.

Buckingham.

Hy, hvor underfundig

og lunefuld dog denne Fremfærd er!
Herr Kardinal, vil Eders Naade ikke
bevæge Dronningen til strax at sende
Hertugen til hans fyrstelige Broder?

affslaaer hun det, — Lord Hastings, følg I med
og riv ham af den Alvindshyges Favn.

Kardinalen.

Min Hertug, kan min svage Talegave
naa Hertugen af York bort fra hans Moder,
naa skal I see ham snart; men er hun død
for milde Bønner, saa forbyde Gud,
vi skulde bryde et fredhelligt Fristeds
ældgamle Ret! jeg vilde ikke bære
naa stor en Synd, ei for det hele Land.

Buckingham.

Det er en uklog Stivhed, Eders Naade;
Det er for gammeldags betænkelig.
Bei Sagen efter disse Tiders Haardhed;
Det bryder ei Fristedets Hellighed,
idet I griber ham. Fristedets Ly
blev altid stænket dem, hvis Gjerninger
gav dem et Krav derpaa, og som forstod
at kræve det; men Prindsen har ei krævet
det Fristed og har intet Krav derpaa;
og altsaa, troer jeg, har han ikke Fristed;
at tage den derfra, som ikke er der,
er intet Brud paa Kirkens Fred og Ret;
titid har jeg hørt om Mænd i Kirkens Fristed,
amen aldrig før om Kirkefristedsbørn.

Kardinalen.

For denne Gang, min Hertug, vil jeg lempe
min Mening efter Eders. — Kom, Lord Hastings;
vil I gaa med?

Hastings.

Jeg følger, ædle Herre.

Prindsen.

Skjnd Jer Alt, hvad I kan, I ædle Herrer.

(Kardinalen og Hastings gaar.)

Sig, Farbroer Gloster, hvis vor Broder kommer,
hvor skal vi tage Bolig til vor Kroning?

Gloster.

Hvor det behager Eders høie Naade.
Hvis jeg maa raade Jer, skal Eders Høihed
først et Par Dage hvile Jer i Tower,
og siden, hvor Jer tykkes, og hvor bedst
det tjener Eders Sundhed og Behag.

Prindsen.

Tower er det Sted, jeg lider mindst af alle. —
Har Julius Cæsar bygget Borgen, Hertug?

Gloster.

Han har fra først af byggt den, Eders Naade;
men den er bygget om fra Tid til Tid.

Prindsen.

Er det bevidnet skriftligt, eller er det
et Sagn fra Slægt til Slægt, at han har byggt den?

Buckingham.

Det er bevidnet skriftligt, Eders Naade.

Prindsen.

Men sæt, det var ei skrevet op; mig tykkes,
Sandheden maatte gaar fra Slægt til Slægt
og overgives tro til fjerne Tider
indtil den aller sidste Verdens Dag.

Gloster. (affides.)

Saa ung, saa klog kan ikke leve længe.

Prindsen.

Hvad siger I, Farbroder?

Gloster.

O, jeg sagde,

at Rygtet uden Skrift kan leve længe.

(affides.)

Som Lasten i det gamle Mummespil
 jeg lægger dobbelt Mening i een Tale.

Prindsen.

Oa, Cæsar, det var en navnkundig Mand;
 som hans Bedrifter gav hans Snille Stof,
 maa gav hans Snille hans Bedrifter Liv.

Den Seiershelt har Døden ei besejret.

O Rygtet lever han, skjøndt ei i Livet. —

Hør, hvad jeg tænker, Frænde Buckingham.

Buckingham.

Hvad, Eders Naade?

Prindsen.

Hvis jeg lever, til

jeg bliver Mand, saa vinder jeg tilbage

vor gamle Ret i Frankrig, eller dør

som Krigsmand, som jeg levede som Konge.

Gloster. (affides.)

Kort Sommer har jo gjerne tidlig Vaar.

(York, Hastings og Kardinalen komme ind.)

Prindsen.

Richard af York! hvor gaaer det, kjære Broder?

York.

Godt, Herre Konge; — det maa I jo kaldes.

Prindsen.

Oa, Broder, mig og dig til Sorg; saa nylig

ser den jo død, der funde baaret Navnet,

som ved hans Død har tabt saa megen Høihed.

Gloster.

Hvor gaaer det, Hertug York, vor ædle Frænde?

York.

Tak, gode Farbroer; — Eders Naade sagde,
unyttigt Ufrud voer gjerne raft;
min Broder er nu voget over mig.

Gloster.

Det er han, Prinds.

York.

Er han da saa unyttig?

Gloster.

Det tør jeg ikke sige, bedste Frænde.

York.

Saa skylder han Jer mere Tak end jeg.

Gloster.

Han kan som Konge byde over mig;
men I har Fordring paa mig, som en Frænde.

York.

Saa giv mig denne Daggert, kjære Farbroer.

Gloster.

Min Daggert, lille Frænde? hjertensgjærne.

Prindsen.

Du tigger, Broder?

York.

Af min kjære Farbroer,
som gjerne giver mig det, og det er
en Smaating, som kan gives uden Savn.

Gloster.

En større Gave vil jeg give Jer.

York.

En større Gave? det er Eders Sværd?

Gloster.

Ja, Frænde, var det kun let nok til Jer.

York.

Ja, saa; I vil kun give lette Gaver;
hvad der har Bægt, afflaaer I den, der beder.

Gloster.

Det er for tungt for Jer at bære, Prinds.

York.

Det er af liden Bægt, hvor tungt det er.

Gloster.

Hvad? ønsker I mit Baaben, lille Prinds?

York.

Ja vist, og som I kalder mig, saa bliver
den Tak, I saaer derfor.

Gloster.

Hvorledes?

York.

Lille.

Prindsen.

Min Broder York er altid hvas i Tale;
men I vil bære over med ham, Farbroer.

York.

I mener bære mig, ei bære over; —
Farbroer, min Broder gjækker Jer og mig;
fordi jeg kun er lille som en Abe,
troer han, at I skal bære mig paa Ryggen.

Buckingham. (affides.)

Hvor skarpe Svar han har paa rede Haand,
for at formilde Spotten mod sin Farbroer
han snærter net og træffende sig selv;
saa listig og saa ung, det er mærkværdigt!

Gloster.

Behager Eders Høihed nu at gaae?
jeg og min Frænde Buckingham gaaer nu
til Eders Moder for at bede hende
at møde Jer i Tower og hilse paa Jer.

York.

Hvad, Eders Høihed? vil I gaae til Tower?

Prindsen.

Herr Rigsforstanderen forlanger det.

York.

I Tower, der kan jeg ikke sove roligt.

Gloster.

Hvorfor, min Prinds, hvad frygter I da for?

York.

Ha, for min Farbroer Clarence's vrede Gjensærd;
Farmoder siger, han blev myrdet der.

Prindsen.

Jeg frygter ikke nogen død Farbroder.

Gloster.

Jeg haaber, heller ingen levende?

Prindsen.

De levende, dem burde jeg ei frygte.

Men kom nu, Eders Naade; tung om Hjertet
og tænkende paa dem gaaer jeg til Tower.

(Prindsen, York, Hastings, Kardinalen og Følget gaae.)

Buckingham.

Mon ei den lille Sladderhank, den York,
er af sin snilde Moder ægget til
den frække Haan og Spot mod Eders Naade?

Gloster.

Jo, sikkert; ha, den Dreng er stærk i Munden;

raft, livlig, opvakt, dristig og begavet;
det er jo Moderen fra Top til Taa.

Buckingham.

Nu nok om dem. — Kom hid, min gode Catesby;
du har jo svoret, at du baade vil
med Flid fuldbyrde Alt, hvad vi beslutte,
og troligt dølge, hvad vi dig betroer;
du veed, hvad vi har talt om undervejs: —
hvad troer du? vil det ikke være let
at vinde William Hastings for vor Hensigt,
som er at hæve denne ædle Hertug
paa vor berømte Dlands Kongestol?

Catesby.

Han elsker Prindsen for hans Faders Skyld,
og Intet kan han loffes til mod ham.

Buckingham.

Hvad siger du om Stanley? er han villig?

Catesby.

Han gjør i alle Ting, som Hastings gjør.

Buckingham.

Altsaa kun dette nu: gaa, kjære Catesby
og søl dig for paa Afstand hos Lord Hastings,
hvorledes han er findet mod vor Sag;
bed ham imorgen møde os i Tower
for der at holde Raad om Kroningen.
Dg mærker du, han kommer os imøde,
saa æg ham op, forklar ham vore Grunde;
men er han kold og tvær som Is og Bly,
saa vær du ligesaa; bryd Talen af
og lad os vide, hvordan han er stemt;
thi vi vil holde stille Raad imorgen,
hvori en vigtig Del skal dig betroes.

Gloster.

Hils Stanley fra mig, Catesby, og fortæl ham,
 det gamle Selskab af hans Vindsmænd *I konningens Broder*
 bliver imorgen aareladt i Pomfret, *River, Sir Grey of*
 og bed min Ven, at for den gode Nyhed *Poughan 8.38*
 han giver smukt Fru Shore et Kys i Tilgift.

Buckingham.

Gaa, Catesby, gjør nu dine Sager godt.

Catesby.

Saagodt som jeg formaaer, I ædle Herrer.

Gloster.

I lader os vel høre fra Jer, Catesby,
 før Sengetid?

Catesby.

Det skal jeg, Eders Naade.

Gloster.

I Grosbyplace, der finder I os begge.

(Catesby gaaer.)

Buckingham.

Men sig, hvad skal vi gjøre, hvis vi mærker,
 at Hastings ei vil føie vore Planer?

Gloster.

Af med hans Hoved! — Noget vil vi gjøre; —
 og, naar jeg bliver Konge, kræv kun af mig
 Jarldømmet Hereford, samt alt rørligt Gods,
 der var min Broder Kongens Eiendom.

Buckingham.

Det vil jeg minde Eders Naade om.

Gloster.

Og i alt Vensteb skal det tilstaaes Jer. —
 Og nu til Madverbordet; siden kan vi
 i Ro og Mag fordøie vore Planer.

(de gaae.)

Anden Scene.

Udenfor Hastings Hus.

(Et Bud kommer ind.)

Budet. (banker paa Døren.)

Op, Lord Hastings!

Hastings. (indenfor.)

Hvem er det, der banker?

Budet.

Et Budskab fra Lord Stanley.

Hastings. (indenfor.)

Hvad er Klokken?

Budet.

Den er paa Slaget fire.

(Hastings kommer ud.)

Hastings.

Kan din Herre

ei sove bort den kjedelige Nat?

Budet.

Saa synes det af, hvad jeg har at sige.

Først sender han sin Hilsen Eders Naade.

Hastings.

Og dernæst?

Budet.

Dernæst lader han Jer vide,

at han har drømt inat, den vilde Galt (gloster)

rev Hjelmen af hans Hoved; desforuden

veed han, der holdes to særskilte Raad, *Ann. 174.*

og det kan vel beslattes i det ene,

som I og han vil angre i det andet.

Thi lader han nu Eders Naade spørge,

om I vil stige strax med ham til Hest

og ile skyndsomst Nordpaa for at undgaae
den Fare, som han aner i sit Sind.

Hastings.

Gaa du tilbage, Ven, og sig din Herre,
han skal ei frygte for de stille Raad;
hans Naade selv og jeg er i det ene,
Gatesby, min gode Ven, er i det andet,
og der kan Intet skee, der angaaer os,
hvorom jeg ikke strax faaer Underretning.
Sig ham, hans Frygt er tom og uden Grund;
hans Drøm, — det undrer mig, han er saa svag
at troe paa en urolig Slummers Blændværk.
At flye for Galten, førend den forfølger,
det var at lokke den til at forfølge,
og tirre den, før den har tænkt paa Angreb.
Gaa, bed din Herre komme til mig strax;
saa vil vi begge følges ad til Tower;
der skal han see, hvor venlig Galten er.

Budet.

Jeg skal besørge Eders Naades Svar.

(gaaer.)

(Gatesby kommer ind.)

Gatesby.

Jeg ønsker Jer god Morgen, ædle Herre!

Hastings.

Godmorgen, Gatesby; I er tidlig oppe;
hvad Nyt i denne vakleborne Stat?

Gatesby.

Ja, Verden er som drukken, Eders Naade,
og den vil knap staae fast paa sine Ben,
før Richard bærer Kongerigets Krands.

Hastings.

Hvad? Kongerigets Krands? du mener Kronen?

Catesby.

Ja, bedste Herre.

Hastings.

Nei, saa skal dog først
min egen Krone hugges fra min Hals,
før jeg vil Kronen see paa uret Sted.
Men troer I, at han sigter efter den?

Catesby.

Saa sandt jeg lever! og af Jer han haaber
en kraftig Bistand til at vinde den.
Han sender Jer derfor den gode Nyhed, —
at Eders Vindsmænd, vor Dronnings Frænder,
maa lade deres Liv idag i Pomsret.

Hastings.

Den Nyhed volder mig just ingen Sorg;
thi de har altid været mine Fjender;
men give Richard nogentid min Stemme
min Herres rette Arvinger til Hinder, —
ved Gud, det gjør jeg ikke for min Død!

Catesby.

Gud styrke Jer i dette fromme Sind!

Hastings.

Men jeg skal lee derad end om et Aar,
at jeg oplever deres Undergang,
der hos min Herre lagde mig for Had. —
Catesby, før jeg er fjorten Dage ældre,
skal Mangen faae sit Pas, der Intet aner.

Catesby.

Al, Herre, det er skrækkeligt at døe
uforberebt, og naar man Intet venter.

Hastings.

O, rædsomt, rædsomt! saadan gaaer det nu

med Rivers, Vaughan, Grey, og saadan vil
det gaae med Iler, der troe sig nu saa trygge
som I og jeg; — I veed dog, hvad jeg gjælder
hos Hertug Richard og hos Buckingham.

Gatesby.

De sætte begge megen Pris paa Jer; —

(affides)

thi paa hans Hoved har de sat en Pris.

Hastings.

Det veed jeg nok, og det har jeg fortjent.

(Stanley kommer ind.)

Naa da, hvor har I Fert Wildsvinespyd?

I frygter Galten og gaaer ubevæbnet?

Stanley.

Godmorgen, Herre, og Godmorgen Gatesby, —

Ia skjemt I kun; men ved det hellige Kors,
det Dobbeltaad, det huer ikke mig.

Hastings.

Jeg har mit Liv saa kjær, som I har Eders,
og ingensinde, det forsikrer jeg,

var det mig mere dyrebart end nu:

troer I, jeg var saa seierstolt, hvis ikke
jeg var forvisset om vor Sikkerhed?

Stanley.

De Herrer, som er nu i Pomfret, red jo
fra London glade, — troede, de var sikre,
og havde heller ingen Grund til Frygt;

nu seer I dog, hvor Himlen snart kan graane.

Det bratte Hævnens Slag gjør mig mistænksom;

Gud give, jeg var Kryster uden Grund! —

Naa, skal vi saa til Tower? Det er paatide.

Hastings.

Rom, jeg gaaer med. — Men veed I Noget, Herre?
idag halshugges disse gode Herrer.

Stanley.

Hvad Erliheden angaaer, burde de
før deres Hoveder beholdt, end Mangen
af dem, som har anklaget dem, sin Hat.
Rom Herre, lad os gaae.

(En Heroldstjener kommer ind.)

Hastings.

Gaa I foran;

jeg har et Ord med denne Svend at tale.

(Stanley og Gatesby gaae.)

Naada, min Gut, hvor gaaer det dig i Verden?

Heroldstjeneren.

Jeg takker, Eders Naade; meget godt.

Hastings.

Nu, jeg kan sige dig, jeg har det bedre
end sidst du mødte mig, hvor nu vi mødes;
da var som Fange jeg paa Wei til Tower — s. 8.
ved Dronningens og hendes Venners Rænker;
nu maa du vide, — hold det hos dig selv, —
idag maa disse Fjender lide Døden,
og jeg er bedre stædt end nogensinde.

Heroldstjeneren.

Gud gjøre Eders Naades Lykke varig!

Hastings.

Tak, gode Ven; se der, drik paa min Sundhed.

(kaster sin Pung til ham.)

Heroldstjeneren.

Jeg takker Eders Herlighed.

(gaaer.)

(En Præst kommer ind.)

Præsten.

Vel mødt!

det glæder mig at see Jer, ædle Herre.

Hastings.

Jeg takker, Herr Johan, af ganste Hjerte.

Jeg er i Eders Gjæld fra sidste Messe;

kom næste Sabbath, saa skal jeg betale.

(Buckingham kommer ind.)

Buckingham.

Hvad, Kammerherre, taler I med Præsten?

I Pomsret kan en Præst behøves nu;

men Eders Naade trænger ei til Skrifte.

Hastings.

Min Tro, dengang jeg saae den fromme Mand,

saa tænkte jeg paa dem, I taler om.

Er I paa Wei til Tower?

Buckingham.

Ja, Eders Naade;

men længe kan jeg ikke blive der;

jeg maa gaae bort før I.

Hastings.

Det troer jeg nok;

thi jeg vil holde Middagsmaaltid der.

Buckingham. (affides.)

Og Nadver med, endssjøndt du veed det ikke.

(høit.)

Skal vi saa gaae?

Hastings.

Jeg følger Eders Naade.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Pomfret. Udenfor Slottet.

(Ratcliff kommer ind med Bagt, der fører Rivers, Grey og Vaughan til Retterstedet.)

Ratcliff.

Før nu de Fangne frem.

Rivers.

Herr Richard Ratcliff, jeg vil sige dig,
du seer idag en Undersaat, der døer
for Pligt og Ret og Trostabs mod sin Konge.

Grey.

Gud fri vor Prinds fra hele Eders Bande!
I er et Helvedes Blodsuger Slæng.

Vaughan.

I skal engang vel raabe Ve for dette.

Ratcliff.

Nu skynd Jer; Eders Liv har naaet sit Maal.

Rivers.

O, Pomfret, Pomfret! blodbestænkte Fængsel,
der varsler Rigets Udle Nød og Død!
Her inden dine brødefulde Mure
blev jo Richard den Anden pint tildøde,
og, til din Morderhules større Banry,
vi give dig vort skyldfri Blod at drikke.

Grey.

Forbandelsen, som Magaretha raabte — 89
mod Hastings, Jer og mig, fordi vi stod
og saae, at Richard myrded hendes Søn,
den falder nu paa vore Hoveder.

Rivers.

Hastings forbandet hun, og Buckingham
forbandet hun, Richard forbandet hun. —

O, Gud, kom det ihu! hør hendes Bønner
for dem som nu for os! — Men for min Søster
og hendes kongelige Børn, — o Herre,
lad vort trofaste Blod nu gjøre Fyldest,
du veed jo, at det spildes her med Uret!

Katcliff.

Ekynd Jer; thi Eders Dødsstund er alt slaaet.

Rivers.

Grey, Vaughan, — lad os stilles med et Favntag;
Farvel, indtil vi sees igjen i Himlen.

(de gaae.)

Fjerde Scene.

London. En Sal i Tower.

(Buckingham, Stanley, Hastings, Biskoppen af Ely, Catesby, Lovel
o. Fl. sidde om et Bord. Drabanter opstillede som Værevagt.)

Hastings.

I Rigets Herrer, dette Mødes Formaal
er at bestemme Kroningen. I Guds Navn,
sig, naar den kongelige Dag skal være?

Buckingham.

Er Alting nu beredt til Kongefesten?

Stanley.

Ja vist; der fattes kun at nævne Dagen.

Ely.

Imorgen tykkes mig en heldig Dag.

Buckingham.

Hvem veed, hvad Riggsforstanderen er stemt for?
hvem er fortroligst med den ædle Hertug?

Ely.

I veed vist bedst hans Tanter, ædle Herre.

Buckingham.

Hinandens Ansigt kjende vi; han kjender
ei meer mit Hjerte, end jeg kjender Eders,
jeg hans ei meer, end Eders Naade mit. —
Lord Hastings, I og han er Hjertensvenner.

Hastings.

Med Tak erkjender jeg hans Naades Vensteb;
men hvad hans Tanker er om Kroningen,
det har jeg ikke spurgt om, ikke heller
har han derom udtalt sin høie Villie;
men nævn I Tiden, Eders Naade; jeg
vil stemme paa den ædle Hertugs Vegne
og haaber, det vil tages gunstigt op.

(Gloster kommer ind.)

Elly.

Der kommer Hertugen jo helt beleiligt.

Gloster.

Godmorgen ædle Herrer, gode Frænder!
jeg har forsovet mig; men jeg vil haabe,
at ingen vigtig Sag er sat tilside
ved min Fraværelse, som kunde været
ved min Nærværelse tilendebragt.

Buckingham.

Var Eders Naade ikke netop kommen
ved Eders Stikord, havde William Hastings
spilt Eders Rolle, det vil sige, stemt
i Eders Navn om Kroningen.

Gloster.

Det kunde

blandt alle Mænd Lord Hastings dristigst gjøre;
hans Naade kjender mig og er min Ven. —
Herr Biskop, da jeg var i Holborn sidst,

saae jeg i Eders Have skønne Jordbær;
jeg beder Jer, lad nogle af dem hente.

Ely.

Det skal jeg hjertensgjerne, naadig Herre.

(Ely gaaer.)

Gloster.

Min Frænde Buckingham, et Ord med Jer.

(fører Buckingham tilside.)

Catesby har prøvet Hastings Sind og fundet
den iltre Herre saa ustyrlig ivrig,
at han vil heller miste selv sit Hoved,
end han vil taale, at hans Herres Barn,
som han i Underdanighed det falder,
skal miste Englands Krones Kongearv.

Buckingham.

Gaa bort et Dieblif; jeg følger med.

(Gloster og Buckingham gaae.)

Stanley.

Vi har end ikke fastsat Høitidsdagen.
Imorgen, tykkes mig, det er for tidligt;
thi jeg er ikke selv saa vel beredt,
som jeg, hvis den blev udsat, kunde blive.

(Biskoppen af Ely kommer tilbage.)

Ely.

Hvor er hans Naade, Rigsforstanderen?
jeg har sendt Bud om Jordbær, som han ønskede.

Hastings.

Hans Naade er idag saa mild og oprømt;
han tænkte vist paa noget Glædeligt,
da han saa muntert hilste os Godmorgen.
Jeg troer, at ingen Mand i Christenheden

kan mindre dølge Kjærlighed og Had;
man kjender strax hans Hjerte af hans Ansigt.
 Stanley.

*Se Richards
 skuespil om Harold,
 s. 38*

Hvorledes tyder I da nu hans Hjerte
 af det, hans Ansigt viser os idag?

Hastings.

Jeg seer, han er ei vred paa Nogen her;
 thi ellers havde strax hans Mine viist det.

(Gloster og Buckingham komme ind igjen.)

Gloster.

Jeg beder Alle, sig, hvad de fortjene,
 som pønse paa min Død med Djævelskonster
 og syndigt Hegeri, og har forgjort
 mit Legeme med deres Helvedtrolddom?

Hastings.

Den Kjærlighed, jeg har til Eders Naade,
 gjør, at jeg først i denne ædle Kreds
 udtaler Dommen. Hvem der end har gjort det,
 jeg siger, de er skyldige til Døden.

Gloster.

Se da med egne Dine deres Brøde;
 se, hvor jeg er forheget; se, min Arm
 er visnet hen som en fortørret Gren;
 det er den arge Hex, Kong Edwards Hustru
 i Ledtog med den frække Skjøge Shore,
 der saa har mærket mig med deres Trolddom.

Hastings.

Hvis de har gjort den Gjerning, Eders Naade, —

Gloster.

Hvis! — du Besshytter af den lede Skjøge!
 hvad taler du om hvis? — du Høiforræder! —
 Af med hans Hoved! — ved Sanft Paul, jeg sværger,

jeg vil ei holde Maaltid, før jeg seer det! —

Lovel og Catesby, sørg for, at det skeer. —

Enhver, der er min Ven, staa op og følg mig!

(Statsraadet gaar med Gloster og Buckingham.)

Hastings.

Ve! Ve! for England! ei et Gran for mig;

jeg Daare kunde forebygget dette;

da Stanley drømte, Galten sled hans Hjelms,

da spottet jeg og vilde ikke flygte.

Tre Gange snubled jo idag min Livhest,

blev sty, da den fik Tower at see, som vilde

den nødig bære mig til Slagterhuset.

O, var nu Præsten her, som talte til mig!

nu angrer jeg, hvad til Herolden før

jeg seirstolt praled om det store Blodbad

idag paa mine Alvindsmænd i Bomfret,

imens jeg selv var tryk i Gunst og Naade.

O, Margaretha, din Forbandelse

er falden tungt paa Hastings arme Hoved!

Catesby.

Nu skynd Jer, Herre; Middagsbordet venter

paa Hertugen; gjør Skriftemaalet kort;

hans Naade længes efter Eders Hoved.

Hastings.

Hvor flygtig er dog Menneffenes Gunst,

som meer vi eftertragte end Guds Naade!

den, som paa Eders milde Miners Lust

har bygt sit Haab, er lig den drukne Sømand

paa Masten, færdig til ved første Slingring

at tumble ned i Dybets Dødsenssvælg.

Lovel.

Rom, skynd Jer nu; at klage nytter Intet.

Hastings.

Blodige Richard! — jammerfulde England!
 jeg spaaer dig den forfærdeligste Tid,
 som en usalig Verden end har seet. —
 Til Blokken! — lad ham saa mit Hoved see! —
 hel Mangen snart er død, som nu kan see.

(de gaae.)

Femte Scene.

Samme Steds. Towers Bolde.

(Gloster og Buckingham komme ind i rustne Harnisker og med
 et forstyrret Udseende.)

Gloster.

Naa, Frænde, kan du stjæle, stifte Farve? —
 myrde dit Mandedræt midt i et Ord? —
 paany begynde for paany at standse,
 som om du var fra Vid og Sands af Stræk?

Buckingham.

O, jeg kan spille godt Tragedie,
 kan tale, see tilbage, speide ængstligt,
 og stjæle, studse, naar et Halmstraa rasler,
 med dyb mistænksom Mine; Rædselsblikke
 og tvungne Smil staae mig til Tjeneste,
 og begge staae tilrede paa mit Vink
 til hver en Tid, naar jeg har Brug for List.
 Men sig, er Catesby gaaet?

Gloster.

Ja, han er,
 og se, der bringer han Borgmesteren.

(Borgmesteren af London og Catesby komme ind.)

Buckingham.

Lad mig nu først alene tale med ham. —
 Min Herr Borgmester, —

Gloster.

Pas paa Vindebroen!

Buckingham.

Hør, hør! en Tromme!

Gloster.

Catesby, se omkring

paa Borden!

Buckingham.

Herr Borgmester, Grunden til,
at vi har ladet Eder falde hid, —

Gloster.

Ha, se dig om, — forsvar dig — der er Fjender!

Buckingham.

Gud og vor gode Sag beffjærme os!

(Lovel og Ratcliff komme ind med Hastings Hoved.)

Gloster.

Vær rolig, det er Benner, Ratcliff, Lovel.

Lovel.

Her er den skjændige Forræders Hoved,
den farlige og umistænkte Hastings.

Gloster.

Den Mand var mig saa kjær, at jeg maa græde! - 95
jeg holdt ham for den bedste Christenssjæl;
den ærligste, der leved her paa Jorden;
han var for mig den Bog, hvori min Sjæl
skrev sine skjulte Tankers Kronike;
saa glat han sminkede med Dydens Skin
sin Last, at, hans beffjendte Feil undtagen, —
jeg sigter til hans Omgang med Fru Shore, —
han leved for enhver Mistænke fri.

Buckingham.

Sa, ja, han var den snedigste Forræder,

der nogensinde leved. — Herr Borgmester,
 kan I vel tænke Jer, ja var det troligt, —
 hvis ikke ved Guds Styrelse vi kunde
 fortælle det, — den snedige Forræder
 har lagt den Plan, idag, i Raadets Sal
 at myrde mig og Hertugen af Gloster!

Borgmesteren.

Hvad? har han det?

Gloster.

Hvorledes? troer I da,

at vi er Tyrker eller Hedninger?
 og at vi vilde mod al lovlig Form
 saa raft fuldbyrde den Forræders Dødsdom,
 hvis ikke Sagens yderlige Fare,
 vor egen Sikkerhed og Englands Fred
 os havde tvunget til Henrettelsen?

Borgmesteren.

Gud skjærme Jer! han har fortjent sin Død,
 og Ederes Raade har gjort rigtigt i
 at skræmme andre Riddinger fra sligt.
 Jeg ventede aldrig noget Godt af ham,
 fra den Tid han indlob sig med Fru Shore.

Buckingham.

Det var dog ei vor Agt, han skulde døe,
 for I, høiædle Herre, var tilstede;
 men vore Benner har med velment Hastværk,
 imod vort Onske, forekommet os;
 Det var vor Hensigt, at I skulde hørt
 Forræderen i Dødens Angst bekjende
 sin hele Plan og alle sine Rænker,
 for at I kunde ret forklare Sagen

for Borgerne, der kunde muligvis
miskjende os og sørge for hans Død.

Borgmesteren.

Men Eders Naades Ord er mig saa godt,
som om jeg havde seet og hørt ham selv.
Jeg kan forfikkre Jer, høiædle Prindsen,
at jeg skal for et trofast Borgerstab
forklare, hvor retfærdigt I har handlet.

Gloster.

Og derfor bad vi Jer at komme, Herre,
til Børn mod Verdens onde Tungers Gift.

Buckingham.

Men da I kom for sent til dette Formaal,
bevidn da, hvad I her har hørt af os,
og dermed, Herr Borgmester, Gud besalet.

(Borgmesteren gaaer.)

Gloster.

Gaa, Frænde Buckingham, følg efter ham;
Borgmesteren gaaer skyndsomst nu til Guildhall; —
sig der, naar Diebliffet er os gunstigt,
et Ord om Edwards Børns uægte Byrd;
tal om, at Edvard lod en Borger dræbe,
fordi han havde sagt, han vilde gjøre
sin Søn til Kronens Arving, mens han mente
sit Hus, der havde Navnet af sit Skilt.
Fremdeles tal om hans forhadte Bellhst,
hans dyriffe Begjær, der evig stifted
og trued deres Piger, Døttre, Koner,
hvorhelst hans gridffe Bliif og vilde Hjerte
ustyrligt lured paa at gjøre Bytte. —
Ja, gaa mig selv saa nær, som det behøves: —
Fortæl, at da min Moder svanger gif

med Eddvard, den umættelige, førte
den ædle York, min Fader, Krig i Franfrig,
og ved at regne Tiden rigtigt ud,
fandt han, at dette Barn var ikke hans;
det viste tydeligt hans Ansigtstræk,
der ikke ligned Hertugen min Faders;
berør dog dette varsomt og paa Afstand;
I veed jo nok, min Moder er ilive.

Buckingham.

Vær I kun rolig; jeg skal spille Taler,
som om den gyldne Løn, jeg strider for,
var til mig selv, — og nu Farvel, min Prinds.

Gloster.

Hvis I har Held, før dem til Baynardscastle;
der skal I finde mig i værdigt Selskab
med lærde Visper og med fromme Fædre.

Buckingham.

Jeg gaaer, og henad Klokken fire til
skal I vel spørge Tidender fra Guildhall.

(gaaer.)

Gloster.

Gaa, Lovel, skyndsomst hen til Doctor Shaw, —
(til Catesby.)

gaa du til Pater Penker, — bed dem møde
i Baynardscastle om en Time begge.

(Lovel og Catesby gaae.)

Nu gaaer jeg ind og sender Lønbrev ud,
at Clarences Angel skal afveien strax,
og at flet Ingen, være hvem det vil,
saaer Afgang nogentid til Prindserne.

(de gaae.)

Sjette Scene.

En Gade.

(En Skriver kommer ind.)

Her har jeg Klageskriftet mod Lord Hastings,
renskrevet pønteligt med store Træk,
som skal idag oplæses i Sankt Paul. — *S. Ann. 179*

Se nu, hvor godt det Hele hænger sammen:
elleve Timer har jeg brugt dertil;

thi Gatesby bragte mig det igaarastes,
og fuldt saa lang en Tid har Kladen kostet;

men for fem Timer siden leved Hastings
ufrænket, usforhørt og løs og fri. —

En herlig Verden! — hvem er vel saa sløv,
at han ei seer den aabenbare Svig?

og hvem er dog saa dristig, at han ikke
fordølger, at han seer den? — Ja tilvisse,

Verden er ond, og vel maa Alt gaae ilde,
naar man skal see paa Sligt og tie stille!

(gaaer.)

Syvende Scene.

En Gaard i Baynardscastle.

(Gloster og Buckingham komme fra forstjellige Sider.)

Gloster.

Hvad nu? hvad nu? hvad siger Borgerstabet?

Buckingham.

Bed Herrens hellige Moder! Borgerstabet
er ganske stumt; det mæler ei et Ord.

Gloster.

Slog I paa Edwards Sønners Slegfredbryd?

Buckingham.

2 Sa, og Trolovelsen med Frøken Lucy, — *ann 174*
 2 Trolovelsen ved Sendebud i Frankrig, *Edo. bylede ogsaa vel*
 4 hans vilde Lysters tøileløse Gridfshed, *Suden 11. i Søs der men bade*
 4 hans Bold mod Borgerkonerne, — hans Grumhed *for 'Elskeller*
 i ringe Ting, — hans egen Slegfredbhyrd, —
 da han blev født, mens Hertug York var borte —
 hans Træk, der ligned Hertugen saa lidt;
 saa talte jeg om Eders Ansigtstræk,
 at I var Eders Faders sande Billed
 saa vel i Skabning som i ædelt Sind;
 jeg nævned Eders skotske Seire, talte
 om Eders Kunst i Krig og Kløgt i Fred,
 om Eders Godhed, Dyd og Ydmyghed; —
 fort, Intet, hvad der tjente Eders Formaal,
 blev glemt i Talen eller løst berørt,
 og da jeg sluttede min Tale, bad jeg
 Enhver, der vilde Landets Vel, at raabe:
 „Gud signe Richard, Englands høie Konge!“

Gloster.

2 Og gjorde de saa det?

Buckingham.

Gud hjælpe mig!

2 Nei tværtimod! de mæled ei et Ord;
 som stumme Støtter, som livløse Stene
 de stirrede dødblege paa hverandre;
 jeg dadled dem og spurgte Borgemestren
 hvad denne tvære Tausshed skulde sige;
 han svared mig, at Folket var ei vant til
 at blive tiltalt uden af sin Talsmand.
 Saa maatte han gjentage mine Ord: —
 „Hertugen siger, — Hertugen har omtalt;“ —

men Intet talte han paa egne Begne.
 Da han holdt op, svang mine Følgesvende
 i Salens nedre Ende deres Huer,
 og en Snæs Stemmer sfreg: „Kong Richard leve!“
 og disse Faa tog jeg da strax til Indtægt:
 „Tak, brave Borgere; Tak, Venner! dette
 almindelige Bisaldsraab og Jubel
 beviser Eders Kløgt og Kjærlighed
 til Richard.“ — Dermed brød jeg af og gik.

Gloster.

Hvad er det dog for stumme Klodser! vilde
 de ikke tale? vil Borgmesteren
 ei komme hid med sine Embedsbrødre?

Buckingham.

Han kommer strax; lad blot, som I er bange;
 giv Ingen Afgang uden mange Bønner;
 se til, I faaer en Bønnebog i Haanden,
 og stil Jer midt imellem tvende Præster;
 det kan jeg tyde høist opbyggeligt;
 lad os ei overtale Jer for let;
 men gjør som Pigerne: sig Nei og tag.

Gloster.

Jeg gaaer, og taler I saa godt for dem,
 som jeg for min Person kan sige Nei;
 saa vær forvisset om, at det skal lykkes.

Buckingham.

Gaa op paa Svalen nu; Borgmestren banker.

(Gloster gaaer.)

(Borgmesteren med Raadmænd og Borgere komme ind.)

Velskommen, Herre; her staaer jeg og venter;
 Hertugen kan nok neppe faaes itale. —

(Gatesby kommer ud fra Slottet.)

Maa, Gatesby, sig, hvad svarer Eders Herre?

Gatesby.

Han beder Eders Naade om at komme
 rigjen imorgen eller overmorgen;
 han er derinde med to fromme Fædre,
 andægtigt sysselsat med fromme Tanker,
 og han vil ei af nogen verdslig Sag
 bortdrages fra sin Andagtsøvelse.

Buckingham.

Gaa, Gatesby, gaa tilbage til hans Naade;
 sig ham, at jeg, Borgmesteren og Raadet
 i et alvorligt og høist vigtigt Grind,
 der gjælder hele Rigets Liv og Bedste,
 er komne for at raadslaae med hans Naade.

Gatesby.

Det vil jeg usfortøvet melde ham.

(gaaer.)

Buckingham.

Ha, Herre, denne Prinds er ingen Edvard!
 han ligger ikke paa den hjælne Løibænk,
 men fromt paa sine Knæ i Bøn og Andagt;
 han gantes ei med et Par frække Tøiter,
 men granfter med to fromme, lærde Mænd;
 han fæder ei ved Søn sin dovne Krop,
 men nærer sin aarvaagne Sjæl med Bøn.
 Held England, hvis den ædle Prinds kun vilde
 paatage sig dets Styrelse! — desværre,
 jeg frygter, vi formaaer ham ei dertil.

Borgmesteren.

Med Guds Hjælp siger Prindsen ikke Nei.

Buckingham.

Jeg frygter for, han gjør det. — Der er Gatesby.

(Gatesby kommer tilbage.)

Naa, Gatesby, sig os, hvad hans Naade svarer.

Gatesby.

Han undres over, at I har forsamlet
saa stor en Hob af Borgerstabet her
og ikke forud varslet ham; han frygter,
at Eders Naade har ei Godt ifinde.

Buckingham.

Det gjør mig ondt, min ædle Frænde har
mig mistænkt for, at jeg har Ondt ifinde;
ved Gud, vi kom herhid i Kjærlighed;
gaa ind igjen og sig hans Naade det. —

(Gatesby gaaer.)

Naar fromme, gudelige Mænd er inde
i Bøn, saa kan de neppe rives løs;
saa sød er den andægtige Betragtning.

(Gloster kommer frem oppe paa Svalen imellem to Biskopper.

Gatesby kommer tilbage.)

Borgmesteren.

Der staaer hans Naade mellem tvende Præster.

Buckingham.

To Dydens Støtter for en Christen Fyrste,
der styrke ham mod Letsinds Fristelser.
Og se, han har en Bønnebog i Haand,
den rette Pryd for en gudsfrygtig Mand. —
Navnkundige Plantagenet, hør
i Naade vor Begjæring, ædle Prinds!
og tilgiv, om vi har forstyrret Jer
i Eders fromme Nidkjærhed og Andagt.

Gloster.

Undskyldning kræves ikke, Eders Naade;

og jeg beder heller Jer tilgive mig,

at i min Fjer for at tjene Gud

og jeg viser Ligegyldighed mod Venner.

Men nok om det; hvad ønsker Eders Naade?

Buckingham.

Hvad vist jeg haaber er til Velbehag

for Gud i Himlen og hver ærlig Mand

og paa denne D, der nu er uden Styrer.

Gloster.

Jeg frygter, at jeg har begaaet Noget,

der er anstødeligt i Stadens Dine,

og at I komme for at dable mig.

Buckingham.

Det har I gjort; gid Eders Naade vilde

og paa vor Begjæring rette denne Feil.

Gloster.

Saa, ellers var jeg ikke værdig til

at leve i et Christent Land.

Buckingham.

Saa vid,

at det er en Feil af Jer at overlade

den kongelige Stol, det Høiheds Sæde,

den Hersterspir, som Eders Fædre eied,

den høie Rang, den Fødselsret og Ære,

af som Eders kongelige Hus har arvet,

til en fordærvet Fyrstestammes Vanrøgt.

Men Eders milde Sjæl i Slummer ligger, —

af som vi nu vække vil til Landets Bedste, —

at vor skjønne D har mistet sine Lemmer,

at dens Afsyn stændet af Vanærens Skrammer,

dens Kongetræ med flette Skud indpodet
 og næsten drufnet i det dybe Svælg
 af Glemsels og af Tavsheds mørke Nat.
 Til Hjælp i Nøden bede vi af Hjertet,
 at Eders Naade vil paatage Jer
 den kongelige Magt i Eders Land,
 ei som Forstander, Foged og Bestyrer,
 som ringe Tjener for en Andens Binding,
 men som den rette Arving Led fra Led,
 som Fødselsret, som Eders eget Rige.
 Og derfor kommer jeg med Borgerstabet,
 Eders ærbødige, hengivne Venner,
 og efter deres ivrige Begjæring,
 for at bevæge Jer med ærlig Bøn.

Gloster.

Om jeg skal tavst gaae bort, — om jeg med Strænghed
 skal dadle Jer, — jeg veed ei, hvad der bedst
 sig sømmer for min Stand og Eders Wilkaar.
 Hvis ei jeg svarer, troer I muligvis,
 at tavst Uergjerrighed, skjøndt uden Svar,
 modtager villigt Magtens gyldne Nag,
 som her I daarligt lægge vil paa mig;
 men hvis jeg dadler Eders Bøn, der viser
 saa megen tro Hengivenhed for mig,
 saa maa jeg atter frænke mine Venner.
 For nu i Taler at undgaae det første,
 og dog ei heller falde i det sidste,
 saa hører her mit endelige Svar.
 For Eders Venstreb skylder jeg Jer Tak;
 men mine ringe Evner vige sky
 tilbage for saa mægtig en Begjæring.
 Om hver en Hindring end var ryddet bort,

og var min Bei til Kronen jevn og banet,
 som moden Adkomst og som Fødselsret,
 Paa stor er dog min Fattigdom i Anden,
 Paa vægtige og mange mine Mangler,
 at før jeg vilde skjules for min Høihed, —
 men Solle lig, der ikke taaler Sogang, —
 end af min egen Høihed skjules selv
 og vælges i min egen Vres Damp.
 Men Gud stee Tak, der er ei Trang til mig, —
 og var der Trang, det blev mig trangt at hjælpe; —
 hvort Kongetræ har baaret Kongefrugt,
 som, naar den er iløn af Tiden modnet,
 vil sikkert blive Kongestolens Pryd
 og fremme ved sin Styrelse vor Lykke.
 Paa ham jeg lægger, hvad I vilde lægge
 og paa mig, hans Lykkestjernes Arv og Ret, —
 som, Gud forbyde, jeg ham skulde røve.

Buckingham.

Det viser Eders Naades strænge Retssind;
 men det er smaalige og ringe Hensyn,
 naar Alting overveies ret. — I siger,
 Edvard er Eders Broders Søn; vi siger
 som I, men ei af Edwards Ægtehustru;
 først havde han trolovet Frøken Lucy; —
 hans Ed er Eders Moder Vidne til, —
 og siden fæstet han ved Fuldmagt Bona,
 den franske Konges Søster; begge disse
 fortrængtes af en stakkels Tiggerkvind,
 en sorgtrykt Moder til en Flok af Sønner,
 en falmet Skjønhed, en bekymret Enke,
 som just i sine bedste Dages Helding
 fik gjort hans lystne Die til sit Bytte

og drog hans Tanke fra dens Høihed ned
 til Lavhed og Ivegistermaalets Stjændsel.
 Med hende i ulovlig Seng han avled
 den Edvard, som vi høfligt kalde Prindsen.
 Jeg kunde føre mere bittre Klager,
 hvis skyldig Agt for dem, der er ilive,
 ei lagde paa min Tunge skaansomt Vaand.
 Saa modtag da, min kongelige Herre,
 den Værdighed, som her vi byde Jer,
 om ei for vor og Landets Lykkes Skyld,
 saa for at drage Eders høie Aner
 ud af den onde Tids Fordærvelse
 paa deres arvelige, rette Bane.

Borgmesteren.

Hør, Eders Naade, Borgerkabets Bøn!

Buckingham.

Afflaa ei, Herre, Kjærlighedens Tilbud.

Catesby.

Glæd dem! sig Ja til Trofasthedens Bøn.

Gloster.

Alt, hvorfor lægger I den Sorg paa mig?
 jeg duer ei til Herlighed og Høihed; —
 jeg beder, tag det ille ilde op;
 jeg kan, jeg vil ei gjøre, hvad I kræve.

Buckingham.

Afflaaer I det, fordi af kjærlig Iver
 I nødig Eders Broders Barn affætter, —
 vi kjender Eders ømme Hjerte vel,
 den milde, kvindebløde Sky for Uret,
 som I har altid vist mod Eders Slægt
 og ligesaa mod Alle uden Forstjæl, —
 vid dog, om I samtykker eller ei,

Skal Eders Brodersøn dog aldrig herske
 som Konge over os; men vi vil sætte
 en Anden paa den kongelige Throne
 til Lort og til Fordærv for Eders Hus.
 Med den Beslutning tage vi nu Afsted. —
 Kom, Borgere; vi vil ei bede meer.

(gaaer med Borgerne.)

Catesby.

Kald dem tilbage, bedste Fyrste; samtyk
 i deres Forslag; hvis I afflaaer det,
 vil hele Landet angre det.

Gloster.

I vil da

paatvinge mig en Verden af Bekymring!
 saa kald dem da; — jeg er ei skabt af Sten,
 men gennemtrængelig for Eders Bønner,

(Catesby gaaer.)

fjøndt mod min Sjæl og min Samvittighed. —

(Buckingham og de Øvrige komme tilbage.)

Min Frænde Buckingham, — velvise Mænd, —
 da I vil spænde Skjæbnens tunge Byrde
 med eller mod min Billie paa min Ryg,
 maa jeg taalmodig bære Bægten; men,
 hvis sort Bagtalelse og ublu Dadel
 er Følgen af, hvad I paalægge mig,
 skal Eders stærke Tvang fritjende mig
 for hver en uren Plet og Skam derved;
 thi det veed Gud, og selv I seer tildels,
 hvor langt det er fra mig at ønske det.

Borgmesteren.

Det seer vi, — Gud velsigne Eders Høihed, —
 og vi vil sige det til Alle.

Gloster.

Dersom

J siger det, saa siger J kun Sandhed.

Buckingham.

Saa hilser jeg Jer da med Kongenabnet: —

Leve Kong Richard, Englands store Konge!

Alle.

Amen!

Buckingham.

Tillader J, vi krone Jer imorgen?

Gloster.

Som J behager, — siden saa skal være.

Buckingham.

Imorgen hilse vi paa Eders Høihed

og hyde nu med Glæde Jer Farvel.

Gloster. (til Biskoppen.)

Saa kom da til vort fromme Bærk igjen. —

Farvel, min Frænde; — farvel, kjære Venner!

(De gaae.)

Fjerde Act.

Første Scene.

Udenfor Tower.

(Fra den ene Side kommer Dronning Elisabeth, Hertuginde af York og Maris Dorset, fra den anden Anna, Hertuginde af Gloster, der fører Clarences unge Datter ved Haanden.)

Hertuginde.

Se der, — Plantagenet, min Sønnedatter,
 ført ved sin gode Fæster Glosters Haand.
 Saasandt jeg lever, hun er jo paa Vej
 til Tower af lutter Hjertens Kjærlighed
 for der at hilse paa de unge Prindsere. —
 Vel mødt, min Datter!

Anna.

Edle Fruer begge,

Godmorgen og Gudsfred!

Dronning Elisabeth.

Tak kjære Søster,

jeg ønsker Jer det samme. — Men hvorhen?

Anna.

Ei længer end til Tower, og jeg formoder,
 jeg har det samme Grinde som I,
 at hilse paa de unge Prindsere der.

Dronning Elisabeth.

Tak, kjære Søster; lad os følges ad.

(Bakenbury kommer ind.)

Der kommer Kommandanten just tilpas. —

Herr Kommandant, tillad, hvor staaer det til
med Prindsen og min unge Søn af York?

Brakenbury.

Vel, Eders Høihed; men, jeg beder, undskyld,
jeg tør ei lade Jer besøge dem;
thi det har Kongen strængelig forbudet.

Dronning Elisabeth.

Hvad? Kongen? hvem er det?

Brakenbury.

Jeg vilde sige

Herr Rigsforstanderen.

Dronning Elisabeth.

Ham Gud bevare
fra Kongetitelen! har han sat Stranker
imellem deres Kjærlighed og mig? —
Men jeg er deres Moder; hvem vil lukke
mig ude fra dem?

Hertuginde.

Deres Faders Moder
er jeg, og jeg vil see dem.

Anna.

Deres Fæster
er jeg ved Lov og Ret, men deres Moder
i Kjærlighed, og derfor før mig til dem;
jeg indestaaer for Følgerne og tager
Jert Embed fra Jer paa mit eget Ansvar.

Brakenbury.

Nei, Frue, jeg tør ikke slippe det;
tilgiv mig! jeg er bunden ved min Ed.

(gaaer.)

(Stanley kommer ind.)

Stanley.

Hvis kun en Time senere, Hørfinder,
 jeg havde mødt Jer, kunde jeg lykønske,
 Fru Hertuginde, Jer som Moder til
 to Dronninger, der staae for Eders Dine.

(til Anna.)

J, Frue, maa til Westminster ihast
 for der at krones som Kong Richards Dronning.

Dronning Elisabeth.

D, stjer mit Belste dog itu, og staf
 mit haardt bespændte Hjerter Plads at banke;
 jeg segner ellers ved det Dødsensbud!

Anna.

D, Smertens Budskab! sørgelige Nyhed!

Dorset.

Tat Jer! — hvor gaaer det, naabige Fru Moder?

Dronning Elisabeth.

Tal ikke til mig, Dorset! skynd dig bort;
 Død og Fordærv er dig i Hælene;
 din Moders Navn spaaer hendes Børn Ulykke;
 hvis du vil undgaae Død, il over Havet
 og lev hos Richmond, fjernt fra Helveds Magt.
 Gaa, skynd dig, fly fra dette Slagterhus;
 ellers forøger du de Dødes Tal,
 og jeg, en Træl af Margarethas Veraab,
 døer, hverken Hustru, Moder eller Dronning.

Stanley.

Det Raad er klogt og vel betænkt, min Frue. —
 Grib hver en hurtig Fordel, Timen byder.
 Jeg skriver til min Søn for Eders Skyld *R. Richmond* (173)
 og beder ham at møde Jer paa Veien;
 lad Jer ei fange dorst ved uklog Nølen.

Hertuginde.

O, vanhelspredende Ulykkesstorm!
O, mit fordømte Skjød, du Dødens Seng!
En Basilisk du ruged ud for Verden,
hvis Morderblik er uundgaaeligt.

Stanley.

Kom, Frue; det er paalagt mig at ile.

Anna.

Jeg gaaer med inderlig Uvillighed. —
Gud give, at den Ring af røden Guld,
der tæt omslutte skal min Pande, var
rødglobet Staal, der brændte mig til Hjernen!
salv mig med Dødens Gift og lad mig døe,
før Folk kan raabe: Leve Dronningen!

Dronning Elisabeth.

Gaa, stakkels Sjæl; jeg er ei arindsyg;
jeg ønsker dig ei Ondt til Gavn for mig.

Anna.

Ikke? — Da han, som er min Husbond nu,
kom til mig, mens jeg fulgte Henriks Baare, —
før vel det Blod var vadsket af hans Hænder,
der strømmed af min anden Engle-Husbond,
og af den Helgen, som med Graad jeg fulgte, —
o, da jeg dengang saae i Richards Ansigt,
da ønskede jeg: „Forbandet være du,
der gjorde mig saa ung til gammel Enke!
og gifter du dig, Sorg din Seng hjemløse!
din Hustru, — hvis saa stor en Daare findes, —
meer ulyksalig worde ved dit Liv,
end du har gjort mig ved min Husbonds Død!“ —
Se, inden jeg igjen faaer udtalt her
Forbandelsen, — ei længer vared det, —

saa var mit Kvindehjerter groveligt
 besnæret af hans Hønningord og ramt
 af den Forbandelse, jeg selv udtalte;
 og den har taget Hvilen fra mit Dø;
 thi aldrig end en Time i hans Seng
 jeg kvægedes af Sønnens gyldne Dugg,
 men vakktes altid af hans Rædselsdrømme.
 Desuden, — for min Fader Warwicks Skyld
 han hader mig og faaer mig snart afveien.

Dronning Elisabeth.

Du arme Sjæl! jeg ynkes ved din Klage.

Anna.

Gi meer, end jeg af Hjertet ynker Eder.

Dorset.

Farvel, du som med Sorg din Høiherd hilser!

Anna.

Farvel, du stakkels Sjæl, som stilles fra den.

Hertuginde.

(til Dorset.)

Gaa du til Richmond; Held ledsage dig! —

(til Anna.)

Gaa du til Richard, Engle vogte dig! —

(til Dronning Elisabeth.)

Du til dit Fristed, Fromhed lede dig! —

Jeg til min Grav, hvor Freden bo hos mig!

jeg førstindsthye Sorgens Aar har seet;

i Uger har jeg grædt, i Timer leet.

Dronning Elisabeth.

Lov lidt; kast end et Blik med mig til Tower. —

Har Medynk, gamle Stene, med de Spæde,

som Avind spærred ind bag Ederes Mure!

Du haarde Bugge for de søde Glutter!

du kærste Amme! kære Legebroder
for Kongebørn, vær god mod mine Smaa!
Tag nu min Sorgs Farvel, I Stene graa!

(de gaae.)

Anden Scene.

Ridder salen i Slottet.

(Trompetklang. Richard som Konge paa Thronen, Buckingham,
Catesby, en Page o. fl.)

Kong Richard.

Gaaer Alle lidt tilside. — Kom herhid,
min Frænde Buckingham.

Buckingham.

Min høie Konge!

Kong Richard.

Giv mig din Haand. Til denne Høihed er
Kong Richard hævet ved dit Raad og Bistand. —
Men skal vi kun een Dag vor Hæder bære,
hvad eller skal vi varigt nyde den?

Buckingham.

End lever den, og gid den vare evigt!

Kong Richard.

Ha, Buckingham, nu er jeg Prøvestenen,
der prøver dig, om du er ægte Guld. —
Ung Edvard lever; — gjæt nu, hvad jeg mener.

Buckingham.

Tal, dyrebare Herre.

Kong Richard.

Buckingham,

jeg vilde være Konge; — hører du?

Buckingham.

Det er I, høitberømte Herre Konge.

Kong Richard.

Ha! er jeg Konge? ja; men Edvard lever.

Buckingham.

Sandt, ædle Herre.

Kong Richard.

Hvilken bitter Slutning,

at Edvard lever end, — „sandt, ædle Herre!“ —

du er dog ellers ei saa tungnem, Frænde. —

Saa, rent ud sagt da: Slegfredungerne
maa døe, og jeg vil see det raft fuldbyrdet.

Hvad siger du til det? tal raft, vær kort.

Buckingham.

Hvad Eders Naade tykkes, kan I gjøre.

Kong Richard.

Ha! du er lutter Is; dit Benstak fryser!

Sig, er du enig i, at de skal døe?

Buckingham.

Giv mig lidt Pusterum, min bedste Herre,

en Smule Tid, før jeg bestemmer mig;

om lidt skal Eders Naade faae mit Svar.

(gaaer.)

Gatesby. (affides.)

Kongen er vred; han bider sig i Læben,

Kong Richard. (stiger ned fra Thronen.)

Med tykke Pandestaller vil jeg omgaaes

og tankeløse Dreng. Ingen duer

for mig, hvis skarpe Blik seer mig i Sjælen. —

Den ærefyge Buckingham er bleven

betænksom. — Dreng, kom hid!

En Page.

Her, Eders Naade.

Kong Richard.

Sig, veed du Noget, som forført af Guld
kan fristes til en lønlig Dødens Gjerning?

Pagen.

Jeg veed en misfornøiet Adelsmand,
hvis trange Kaar ei svare til hans Stoltthed,
Guld er saa godt som tyve Talere
og vil vist friste ham til hvadsomhelst.

Kong Richard.

Hans Navn?

Pagen.

Hans Navn er Tyrrel, Eders Høihed.

Kong Richard.

Jeg kjender Noget til ham; — hent ham, Dreng.

(Pagen gaaer.)

Den takfulde, kloge Buckingham
skal til mit Raad ei længer være Nabo;
har han saalænge fulgt med mig utrættet
og standser nu forpustet? — lad ham det! —

(Stanley kommer ind.)

Stanley, hvad Nyt?

Stanley.

Min dyrebare Herre,
jeg hører, Markis Dorset er rømt bort
til Richmond i den Egn, hvor han har Tilhold.

Kong Richard.

Catesby, kom hid; spred ud blandt Folk det Rygte,
at Anna, Dronningen, er farlig syg!
jeg selv vil sørge for, hun holdes inde.
Opseg en Adelsmand af ringe Byrd,
som jeg kan gifte strax med Clarences Datter, —
jeg frygter ei for Drengen; han er fjollet. —

Staaer du og drømmer? — Hører du, spred ud,
at Dronningen er syg og nærved Døden;
skynd dig; — det er af Vigtighed at standse
hvert Haab, hvis Fremvært kunde skade mig. —

(Gatesby gaaer.)

Nu maa jeg vies til min Broders Datter;
min Magt staaer ellers paa det skjøre Glas. —
Først myrde Brødrene, saa ægte hende!
En farlig Vei! men frem i Blod jeg foer
saa langt, at Synd maa gaae i Syndens Spor.
Graabsvanger Medhynk boer ei i mit Die.

(Pagen kommer tilbage med Tyrrel.)

Dit Navn er altsaa Tyrrel?

Tyrrel.

Jacob Tyrrel

og Eders tro hengivne Undersaat.

Kong Richard.

Er du det virkelig?

Tyrrel.

Prøv mig, min Konge.

Kong Richard.

Sig, tør du dræbe en af mine Benner?

Tyrrel.

Befal; men heller dræbte jeg to Fjender.

Kong Richard.

Saaledes er det just; to Dødsensfjender;
to Fjender af min Ro, min søde Søn,
med disse skal du faae at gjøre; — Tyrrel,
jeg mener disse Slegfredsbørn i Tower.

Tyrrel.

Lad mig kun faae uhindret Afgang til dem,
og jeg befrier Jer snart for denne Frygt.

Kong Richard.

Du synger lifligt. — Tyrrel, hør, kom hid;
staa op: vend hid dit Dre: det er Tegnet.

(hvissler til ham.)

Det er det Hele; — sig, at det er gjort,
og jeg vil elske og forfremme dig
til Gjengjæld.

Tyrrel.

Jeg vil strax besørge det.

(gaaer.)

(Buckingham kommer tilbage.)

Buckingham.

Min Konge, jeg har prøvet i mit Sind
det Forslag, som I nylig sigted til.

Kong Richard.

Godt; lad det fare. — Dorset er nu flygtet
til Richmond.

Buckingham.

Jeg har hørt det, Eders Høihed.

Kong Richard.

Stanley, han er en Søn af Eders Hustru; —
betænk det.

Buckingham.

Eders Høihed, jeg begjærer
den Gave, der tilkommer mig, som I
har pantsat Eders Tro og Ære for,
det Jarledømme Hereford samt Løsøret,
som I har lovet mig til Gie.

Kong Richard.

Stanley,

pas vel paa Eders Hustru; sender hun
et Brev til Richmond, skal I staae til Ansvar.

Buckingham.

Hvad svarer Eders Høihed paa mit Krav?

Kong Richard.

Det rinder mig ihu, — Henrik den Sjette

forkyndte, Richmond skulde blive Konge,

da Richmond var en lille stakkels Pøg.

Konge! — Det var jo muligt, —

Buckingham.

Eders Høihed, —

Kong Richard.

Hvor kom det, at Profeten ikke kunde

dengang forkynde mig, som var tilstede,

jeg skulde dræbe ham?

Buckingham.

Men Eders Høihed,

det Jarledømme som I loved, —

Kong Richard.

Richmond! —

Da sidst jeg var i Exeter, da viste

Borgmesteren mig høfligt Borgen der

og kaldte den — Rougemont; jeg studsede

ved dette Navn, fordi en irlandsk Barde

har spaaet, jeg skulde ikke leve længe,

naar jeg fik seet Richmond.

Buckingham.

Min høie Konge, —

Kong Richard.

Sa, hvad er Klossen?

Buckingham.

Jeg fordrister mig

at minde Eders Høihed om det Løfte, —

Kong Richard.

Godt; hvad er Klokken nu?

Buckingham.

Paa Slaget ti.

Kong Richard.

Naa ja, saa lad den slaae.

Buckingham.

Hvad? lad den slaae?

Kong Richard.

Du staaer jo som et Slaguhr der og slaaer
imellem mine Tanter og din Tryglen;
jeg er idag ei oplagt til at give.

Buckingham.

Sig blot, om I er villig eller ikke.

Kong Richard.

Du plager mig; nu er jeg ikke oplagt.

(gaaer med Følget.)

Buckingham.

Saa saa! betaler han min Tjeneste
med Haan? — har jeg ham derfor gjort til Konge? —
jeg husker Hastings; derfor vil jeg gaae
til Brecknock, mens jeg har mit Hoved paa.

(gaaer.)

Tredie Scene.

(Tyrrer kommer ind.)

Nu er den gjort, den blodig grumme Gjerning,
det allerværste, grueligste Mord,
som nogentid er øvet her i Landet!
Dighton og Forrest, som jeg havde leiet
til det ugubelige Slagteri, —
stjøndt de var Erkesturke, Morderhunde, —

og smelted dog af om Medlidenhed
 og græd som tvende Børn ved at fortælle
 om det sørgelige Sagn om deres Død.

„O, saadan," sagde Dighton, „laae de Smaa," —

„ja, saadan," sagde Forrest, „Favn i Favn

med deres Ustylds Alabaster Arme;

og som fire røde Roser paa een Stilk

i Sommerpragt, saa mødtes deres Læber.

Den Bønnebrog paa deres Hovedpude; —

„O, det havde nær ombendt mig," sagde Forrest,

„men, o, den Onde selv," — her tav den Riding,

og Dighton talte videre: „Vi kvalte

om det yndigste Naturens Mesterværk,

og som den har skabt fra Verdens første Dag." —

„Saa gif de begge bort med Nag og Anger,

og mæled ei et Ord; jeg lod dem gaae

og bringer nu den blodbestænkte Konge

ind i sin Tidende. — Men se, der kommer han.

(Richard kommer.)

„Hil Ser, min høie Konge!

Kong Richard.

Gode Tyrrel!

„Sig, har du lykkelige Tider?

Tyrrel.

„Gjør det Ser lykkelig, at det er steet,

og som I befalede, saa til Lykke da;

Atthi det er steet.

Kong Richard.

Men har du seet dem døde?

Tyrrel.

„Ja, Herre.

Kong Richard.

Og begravne, kjære Tyrrel?

Tyrrel.

Begravet dem har Towers Kapellan;
men, hvor, det veed jeg ikke, sandt at sige.

Kong Richard.

Kom til mig, Tyrrel, efter Nadvertid;
du skal fortælle mig, hvordan de døde.
Betænk dig paa, hvad jeg kan gjøre for dig,
og du skal blive Arving til dit Onse.
Farvel.

Tyrrel.

Jeg tager underdanigst Afsted.

(gaaer.)

Kong Richard.

Nu har jeg indespærret Clarences Søn;
hans Datter har jeg giftet bort i Ringhed,
mens Edwards Sønner sove sødt, og Anna,
min Hustru, har til Verden sagt Godnat.
Nu, da jeg veed, at Richmond fra Bretagne
har Die paa min Broders unge Datter, *Edo (IV^s)*
Elisabeth, og sigter stoltelig
ved den Forbindelse til Englands Krone,
gaaer jeg til hende, som en lystig Veiler.

(Gatesby kommer ind.)

Gatesby.

Naadige Herre, —

Kong Richard.

Naa, hvad bringer du,
Godt eller Ondt? du kommer ind saa brat.

Gatesby.

Ondt, Herre; Morton er til Richmond flygtet,

King of Ely

og Buckingham har hvervet sig fra Wales
 en dristig Flok; hans Styrke voxer stadigt.

Kong Richard.

Og hos Richmond er mig mere farlig
 end Buckinghams den sammenløbne Hob.

Nom, — jeg har lært, at ængstlig Grublen er
 en blytung Tjener for søvnagtig Nølen
 med sneglefodet Uselhed ifølge.

Laad Lynsnar Raskhed nu min Vinge være,
 og som Mercur mit Kongebud frembære!

O Saa, rust min Hær; snildt Raad er nu mit Skjold;
 I kort Svar er bedst mod Oprørs frække Vold.

(De gaae.)

Fjerde Scene.

Samme Steds. Udenfor Slottet.

(Dronning Margaretha kommer ind.)

Dronning Margaretha.

O Saa, nu vil deres Lykke modnes snart
 og falde ned i Dødens raadne Gab. —

Paa disse Steder har jeg listigt spejdet
 og luret efter mine Fjenders Fald.

En skrækkelig Indledning har jeg seet;
 jeg gaaer til Frankrig; Enden, haaber jeg,
 vil blive lige bitter, sort og tragisk.

Ujalige Margrethe, bort! — Hvem kommer?

(Dronning Elisabeth og Hertuginde af York komme ind.)

Dronning Elisabeth.

O, mine stakkels Prindsler! søde Smaa!

O søde, knap udsprungne Blomsterknopper!

hvis end i Luften Eders Sjæle flyve

og ei af Evighedens Dom er bundne,

svæv over mig med Eders Æthervinger!
 her Eders Moders Graad!

Dronning Margaretha. (affides.)

Swæv over hende!

fig, Ret for Ret har Eders Barndomsgrøn
 indhyllt tæt i Nattens mørke Sky.

Hertuginde.

Min Røst er brudt af al den Rød; min Tunge,
 af Jammer træet, er bleven tavst og stum; —
 Edvard Plantagenet, hvi er du død?

Dronning Margaretha. (affides.)

Plantagenet døer for Plantagenet,
 Edvard for Edvard; det er lige Ret.

Dronning Elisabeth.

Flør du, o Gud, fra disse spæde Lam
 og kaster dem i Ulvens aabne Svælg?
 naar sov du før, mens slig en Daad blev øvet?

Dronning Margaretha. (affides.)

Da hellig Henrik og mit Barn blev dræbte.

Hertuginde.

Du døde Liv! du blinde Syn! Gjenganger!
 Elendighedens Bolig! Verdens Skam!
 du Gravens Eiendom af Livet ranet!
 du førte Dagbog over Sorgens Dage!
 bring nu til Ro din Uro her i Englands
 lørbundne Jord, som med ustyldigt Blod
 er løvløst vædet!

(sætter sig ned.)

Dronning Elisabeth.

Kunde du mig skjænke

en Grav saa let, som du kan byde mig
 et Sorgens Sæde, — mine trætte Ben

og jeg vilde stjule, ikke hvile her!

2 D Hvem har Grund til Sorg undtagen vi?

(sætter sig ned.)

Dronning Margaretha. (træder frem.)

3 Hvis gammel Sorg fortjener mest at æres,

4 Lad min da nyde Aldersrettigheden

5 og gaae foran med sine mørke Blik.

(sætter sig ned.)

6 Hvis Sorgen er tilgjængelig for Selvfab,

7 regn Eders Sorger op og se paa mine:

8 en Edvard havde jeg; ham dræbte Richard;

9 en Husbond havde jeg; ham dræbte Richard;

10 en Edvard havde du; ham dræbte Richard;

11 en Richard havde du; ham dræbte Richard.

Prinsene: Tower

Hertuginde.

12 En Richard havde jeg; ham dræbte du; *Richard af York.*

13 en Rutland havde jeg; hans Død du voldte.

Dronning Margaretha.

14 En Clarence havde du; ham dræbte Richard. *(Det Hertuginde af York)*

15 Dit Moderliv var Hulen, hvor han lured,

16 den Helvedhund, der jager os tildøde. —

17 Den skjændige Fordærver af Guds Skabning, —

18 den allerførste Verdens Undertrykker,

19 der har i Sorgens taaresvulne Dine

20 sifit Kongerige, — ham har jo dit Skjød

21 udsendt for os at jage til vor Grav. —

22 Du Retfærds, Sandheds Gud, du tro Gjengjælder,

23 oo, hvor jeg takker dig, at denne Blodhund

24 udforsølger nu sin egen Moders Livsfrugt,

25 sifaa hun istemmer Andres Sammersang!

Hertuginde.

26, Henriks Hustru, triumfer ei ved

27 min Nød; Gud veed, at jeg har grædt ved din.

Dronning Margaretha.

Bær over med mig; efter Hævn jeg hungrer;
nu fraadser jeg ved at betragte den. + *14. vers 6. 4. Søn*

Din Edvard; er jo død, som dræbte min, : *Edo. 4, Søn*
din anden Edvard død til Hævn for min; *{ Sønnes gun*
ung York var Tilgift kun, fordi de begge
opveier ei mit Tabs uhyre Storhed.

Død er din Clarence, som min Edvard myrded;
Tilfuerne ved dette Sørgepil,
den falske Hastings, Rivers, Vaughan, Grey,
før Tiden gif i deres mørke Grave.

End lever Richard, Helveds sorte Bud,
gjemt til dets Grind kun, at kjøbe Sjæle
og sende dem derhen; men snart, snart kommer
hans ynkkelige Fald, af Ingen ynk.

Se, Jorden gaber, Helved staaer i Flamme,
og Dæmle brøle, og de Hellige bede,
at han maa føres pludselig herfra. —

O Gud, forkort hans Livsmaal! lad mig see
den Dag, jeg sigte kan: den Hund er død!

Dronning Elisabeth.

O, du har spaaet, jeg skulde see den Dag,
jeg ønsked dig tilhjælp for at forbande
den Edderkop, den lede Puffestudse.

Dronning Margaretha.

Da kaldte jeg dig for en Pjaltedronning,
en stakkels Skygge, pyntet med min Rigdom,
et Billed kun, af hvad jeg var, en falsk
Indledning til et sorgfuldt Massespil; —
høit hæbet blot for dybt at styrtes ned,
til Spot kun med to sagre Børn velsignet, —
en Drøm om, hvad du var, — et broget Flag.

ittil Skive kun for hvert et farligt Skud; —
 et Høiheds Tegn, et Mandepust, en Boble, —
 en Maffedronning til at fylde Scenen. —
 Hvor er din Husbond nu? hvor dine Brødre?
 Hvor dine Sønner? hvilken Glæde har du?
 Hvem beier Kæ og siger: Hil vor Dronning?
 Hvor staae med ydmygt Buf nu Rigets Stormænd?
 Hvor er den tætte Sværm, der stimled om dig?
 regn Alt det op, og see, hvad nu du er: —
 En Hustrus Lykke før, — nu Enkesorg;
 før Moderfryd, — nu Sorg og Savn ved Navnet;
 før tryglede man dig, — nu trygler du;
 før Dronning, — nu en kummerkronet Trælkvind;
 før mig du haaned, — nu jeg haaner dig;
 før var du frygtet, — nu du frygter Gen;
 før bød du Alle; — nu dig Ingen lyder; —
 saaledes rullede Retsfærd's Hjul omkring
 og efterlod dig som et Rov for Tiden
 med Tanken blot om, hvad du var, for dobbelt
 at føle Hjertekval ved, hvad du er. —
 Du ranede min Høihed; — vil du ikke
 mig af min Sorg tilrane dig din Del?
 Din stolte Nasse maa jo bære nu
 den halve Byrde af mit tunge Nag;
 her drager jeg mit trætte Hoved bort
 og overlader Byrden helt til dig.
 Farvel, Yorks Hustru, — Sammerdronning! — see
 jeg i Frankrig nu ad Englands Bee.

Dronning Elisabeth.

Hov, du, som er saa stærk i at forbande,
 og lær mig at forbande mine Fjender.

Dronning Margaretha.

Undvær din Sønn om Natten; fast om Dagen;
 rei mod din døde Lykke Livets Nød;
 tænk dig i dobbelt Skjønhed dine Børn,
 og ham, som dræbte dem i dobbelt Grimhed;
 gjør stort dit Tab, dets Ophav dobbelt slet;
 den Tanke lærer dig at bande ret.

Dronning Elisabeth.

Mit Ord er mat og sløvt; styrk det ved dit.

Dronning Margaretha.

Din Kval vil hvæsse det saa skarpt som mit. (gaaer.)

Hertuginde.

Hvorfor skal Nøden være rig paa Ord?

Dronning Elisabeth.

Bindlette Talsmænd for vor Smertes Sag,
 lustige Arvinger til indre Glæder,
 som tolke Nøden med et Aandepust!
 o giv dem Frihed; hvad de kan udrette,
 er lidet kun; men de kan Hjertet lette.

Hertuginde.

Saa spar ei paa din Tunge; kom med mig
 og lad med vore bittre Ord os kvæle
 min Helvedsøn, der kvalte dine Smaa.

(Trommer udenfor.)

Der er hans Trommer; — raab du nu tilgavns.

(Kong Richard kommer dragende med sit Følge.)

Kong Richard.

Hvem standser mig paa Veien i min Færd?

Hertuginde.

Den, som med Rette burde have kvalt dig
 i sit fordomte Skjød og standset dig
 i al den Morderfærd, du, Skurk, har øvet.

Dronning Elisabeth.

Saa skjuler du med Kronens Guld den Pande,
 hvorpaa, hvis Ret var Ret, der burde brændes
 den Fyrstes Drab, som var den Krones Eier,
 og mine Børns og Brødres grumme Død!
 Du Nidingsdrog, sig, hvor er mine Børn?

Hertuginde.

Du Tudsse, sig, hvor er din Broder Clarence?
 Hvor er hans Søn, Edvard Plantagenet?

Dronning Elisabeth.

Hvor er den ædle Rivers, Vaughan, Grey?

Hertuginde.

Hvor er den gode Hastings?

Kong Richard.

Blæs, Trompeter!

Rør alle Trommer; slaar Alarm! lad Himlen
 høre disse Sladderfjællinger,

der haane Herrens Salvede; rør Trommen! —

(Fanfare af Trompeter og Trommer.)

Vær smukt taalmodig og brug gode Ord;

hvis ikke, vil jeg drufne Eders Skrig

mod denne Vis i Krigens Varm og Bulder.

Hertuginde.

Er du min Søn?

Kong Richard.

Ja, takket være Gud,

min Fader og I selv.

Hertuginde.

Saa hør taalmodigt

min Utaalmodighed.

Kong Richard.

Min ædle Frue,

jeg har en Gnist af Eders eget Sind,
der ikke taaler let Vebreidelser.

Hertuginde.

Lad mig dog tale.

Kong Richard.

Tal; jeg hører ikke.

Hertuginde.

Jeg vil kun tale milde, gode Ord.

Kong Richard.

Og fat Jer fort, min Moder; jeg har travlt.

Hertuginde.

Har du saa travlt? da maatte jeg dog vente,
det kjender Gud, paa dig i Nød og Angst.

Kong Richard.

Jeg kom jo dog tilsidst og trøstede Jer.

Hertuginde.

Nei, ved det hellige Kors! ved dig er Jorden,
det veed du vel, for mig et Helved vorden.

Din Fødsel voldte mig en rædsom Kval;

din Barndomstid var ondskabssfuld og trodsig,

din Drengetid vild, rasende, fortvivlet,

din Ungdomsalder dristig, fræk, forroven,

din modne Manddom, stolt, falsk, listig, blodig,

meer mild, dog mere ond, høflig i Had;

kun du vel nævne blot een Glædes Time,

som nogentid mig tvægede i dit Selstab?

Kong Richard.

Kun den, da Humphrey kaldte Eders Naade
bort fra mit Selstab for at spise Frokost. —

Men er jeg saa forhadet i Eders Dine,
saa lad mig gaae og ei fornærme Jer.

Rør Trommerne.

*De Mænd
sind Lide*

Hertuginde.

Jeg beder, lad mig tale.

Kong Richard.

Jeg taler altfor bittert.

Hertuginde.

Hør eet Ord;

thi jeg skal aldrig mere tale til dig.

Kong Richard.

Godt.

Hertuginde.

Enten døer du ved Guds Retfærdssraad,

eller før du med Seir fra denne Krig hjemvender,

hvad eller jeg er død af Alderdom

og Sorg og seer dit Afsyn aldrig meer.

Saa tag min tungeste Forbandelse

paa Veien med, der meer skal tynge dig

paa Stridens Dag end dine Pandserklæder!

min Bøn skal kæmpe paa din Fjendes Side;

og der skal Edwards Sønners Barneøjale

tilhviste dine Fjender Mod og love

dem Held og Seier. — Blodig er din Færd,

og blodigt skal du ende dine Dage;

i Liv og Død skal Skjædsel dig ledsage!

(gaaer.)

Dronning Elisabeth.

Jeg har langt større Grund til at forbande

og dog langt mindre Kraft; jeg siger Amen.

(vil gaae.)

Kong Richard.

Loov, Frue! Ser har jeg et Ord at sige.

Dronning Elisabeth.

Jeg har ei flere kongebaarne Sønner,

som du kan myrde; — mine Døttre skal
i Klostret bede, ei paa Thronen græde;
og derfor løst ei Haand mod deres Liv.

Kong Richard.

J har en Datter, — ung Elisabeth,
dydig og stjern og kongelig og from.

Dronning Elisabeth.

Dg skal hun derfor døe? lad hende leve!
jeg vil fordærve hendes rene Sæder,
vil skjæmme hendes Skjønhed, vil besylde
mig selv for Troløshed mod Edwards Seng
og dække hende med Banærens Slør;
kan hun blot frelses fra dit Mordergarn,
saa tilstaaer jeg, hun var ei Edwards Barn.

Kong Richard.

Stjænd hendes Byrd ei; hun er kongebaaren.

Dronning Elisabeth.

Det nægter jeg, — for hendes Liv at redde.

Kong Richard.

Just hendes Byrd betrygger hendes Liv.

Dronning Elisabeth.

Den Tryghed var just hendes Brødres Død.

Kong Richard.

Bed deres Fødsel trued onde Stjerner.

Dronning Elisabeth.

Nei, onde Benner trued deres Liv.

Kong Richard.

Uimodstaaelig er Skjæbnens Dom.

Dronning Elisabeth.

Naar den, der modstaaer Gud, bestemmer Skjæbnen.
En bedre Død var mine Børn bestemt,
hvis dig et bedre Liv Gud havde stjenket.

Kong Richard.

J troer, at jeg har myrdet mine Frænder?

Dronning Elisabeth.

Ja Frænder! de betalte dette Frændskab
med Lykke, Rige, Frihed, Slægt og Liv.

Hvis Haand end gjennembores deres Hjerter,
dit Hoved styred den saa listeligt;

den Morderkniv var stump og sløv tilvisse,
til den blev hvæsset paa dit haarde Hjerter
for ret med Lyft paa mine Lam at mættes.

Hvis stadig Sorg ei tæmmed Sorgens Bildhed,
min Tunge skulde aldrig for dit Dre
nævnt mine Drenges Navn, for mine Negle
fik kastet Anker dybt i dine Dine,
og jeg i Dødens redningsløse Bugt,
et Fartoi lig, berøvet Seil og Løvbærf,
blev knust imod dit klippehaarde Bryst.

Kong Richard.

Gid jeg saasandt faae Held til denne Færd
i blodig Feides farefulde Spil,
som jeg har mere Godt mod Jer og Eders
isinde, end jeg før har gjort Jer Ondt!

Dronning Elisabeth.

Hvad Godt er under Himlens Afsyn skjult,
som kunde aabenbares mig til Gavn?

Kong Richard.

Jeg mener Eders Børns Dødsfælde.

Dronning Elisabeth.

Paa Retterstedet, for at miste Livet?

Kong Richard.

Nei, op til Lykkens Værdighed og Høihed,
det kongelige Tegn paa jordist Væ.

Dronning Elisabeth.

Forsød min Kummer dog ved den Beretning;
sig, hvilken Høihed, Værdighed og Hæder
kan du vel et af mine Børn forlene?

Kong Richard.

Alt, hvad jeg eier; ja, mig selv og Alt
jeg stænke vil til et af Eders Børn.

Dronning Elisabeth.

Vær fort, at ikke Talen om din Godhed
skal vare længer end din Godhed selv.

Kong Richard.

Saa vid: af Hjertet elsker jeg din Datter.

Dronning Elisabeth.

Min Datters Moder troer det af sit Hjerte.

Kong Richard.

Hvad troer I da?

Dronning Elisabeth.

At du af Hjertet elsker
min Datter, som du elsked hendes Brødre,
og som jeg dig af Hjertet takker for.

Kong Richard.

Fordrei min Mening ei saa rask; jeg mener,
at jeg af Hjertet elsker Eders Datter
og vil til Englands Dronning gjøre hende.

Dronning Elisabeth.

Hvem mener du, skal være hendes Konge?

Kong Richard.

Hvem uden den, som hende gjør til Dronning?

Dronning Elisabeth.

Du?

Kong Richard.

Ja; hvad tyffes Jer derom, min Frue?

Dronning Elisabeth.

Hvorledes kan du heile til min Datter?

Kong Richard.

Det ønskede jeg just af Jer at lære,
som den, der bedst maa kjende hendes Sind.

Dronning Elisabeth.

Af mig vil I det lære?

Kong Richard.

Hjertensgjærne.

Dronning Elisabeth.

Send hende da ved hendes Brødres Morder
to blodbestænkte Hjerter; skriv derpaa

„Edvard og York“, maaskee hun da vil græde; —

giv hende da, — som Margaretha gav

din Fader, dyppet i ung Rutlands Blod, —

et Klæde; sig, at det har suget ind

af hendes Brødres Legem Purpursaften;

byd hende dermed tørre sine Taarer.

Hvis det ei rører hendes Sind til Elskov,

optegn da hver en ædel Daad, du øved;

fortæl, at du har myrdet hendes Frænder,

Clarence og Rivers, og for hendes Skyld

ihast befordret hendes Faster Anne.

Kong Richard.

I spotter, Frue; hun kan ikke vindes

paa denne Vis.

Dronning Elisabeth.

Der gives ingen anden,

hvis ei du kan omskaves til en anden,

og ei den Richard, som har gjort Alt dette.

Kong Richard.

Om nu jeg havde gjort det blot af Elskov?

Dronning Elisabeth.

Saa kan hun jo din Elskov ei forsmaae,
naar den er kjøbt med sligt et blodigt Offer.

Kong Richard.

Se, hvad der er steet, kan ei længer ændres;
tidt gjør vi Menneſter hel ubetænksomt,
hvad længer hen i Tiden vi fortryde.
Har jeg berøvet Eders Sønner Riget,
til Bod jeg ſkjænker Eders Datter det.
Og dersom jeg har Eders Livsfrugt dræbt,
ſaa vil med Eders Datter jeg igjen
af Eders Blod mig vække Livsaffom.
Mormodernavn er ikke mindre hjært,
end ſelv det ømme Modernavn. Det er
ſom Eders Børn, et Trin kun længer ned,
af Eders Marv, af Eders eget Blod,
den ſamme Pines Frugt, paa dette nær,
at hun har lidt for dem en Smertens Nat,
for hvem I ſelv har lidt den ſamme Nød.
Som Eders Børn var Eders Ungdoms Byrde,
ſkal mine blive Eders Alders Troſt.
Hvad I har tabt, er kun en Søn ſom Konge;
det Tab gjør Eders Datter nu til Dronning.
Jeg kan ei give Jer den Bod, jegønſked;
ſaa modtag da det Benſtab, jeg kan byde.
Dorſet, Jer Søn, ſom nu med bange Sjæl
gaaer med mismodigt Fjed paa fremmed Jord,
ſkal denne ſjønne Pagt ſnart kalde hjem
til ſtor Forfremmelle og Høihed; Kongen,
ſom kalder Eders ſjønne Datter Huſtru,
vil hjærtligt kalde Eders Dorſet Broder;
I bliver atter Moder til en Konge,

og onde Tiders Odelæggelse
 gjengjældes med en dobbelt Glædens Rigdom.
 Ha! vi skal leve mange glade Dage;
 de klare Taarer, I har grædt, skal komme
 igjen, forvandlede til Østens Perler;
 og Laanet skal betales Jer igjen
 med Rente, med tifoldig Lykkes Binding.
 Gaa da, min Moder, gaa til Eders Datter.
 Lad Eders Aars Erfaring sætte Mod
 i hendes Ungdoms Blyhed; forbered
 paa Veilerens Begjæring hendes Dre;
 væk gylde Høiheds glødende Forhaabning
 i hendes unge Bryst; bered Prindsessen
 paa Bryllupsglædens søde, stille Time.
 og naar min Arm har tugtet Oprørsmanden,
 den ynkelige, dumme Buckingham,
 saa kommer jeg med Seirens Krands og fører
 din Datter til en Seierherres Leie;
 der vil jeg stænke hende Kampens Pris,
 og hun skal ene seire, Cæsars Cæsar.

Dronning Elisabeth.

Hvad skal jeg sige helst? at hendes Farbroer
 vil være hendes Husbond? eller, den,
 der dræbte hendes Brødre, hendes Frænder?
 ved hvilket Navn skal jeg din Veien nævne,
 som Gud, min Vre, Loven, Kjærligheden
 kan vinde hendes unge Hjerter med?

Kong Richard.

Sig, denne Pagt kan stænke England Fred.

Dronning Elisabeth.

Som hun maa købe med en evig Ufred.

Kong Richard.

Sig hende, Kongen, som kan byde, beder, —

Dronning Elisabeth.

Om det, som Kongers Konge har forbudet.

Kong Richard.

En stor og mægtig Dronning skal hun vorde.

Dronning Elisabeth.

Og græde ved det Navn, som hendes Moder.

Kong Richard.

Sig hende, jeg vil evigt elske hende.

Dronning Elisabeth.

Hvortlænge skal den Evighed da vare?

Kong Richard.

Som hendes hulde Liv saa sødt og kraftigt.

Dronning Elisabeth.

Hvortlænge varer hendes hulde Liv?

Kong Richard.

Saalænge Himlen og Naturen stænker.

Dronning Elisabeth.

Saalænge Helvede og Richard vil.

Kong Richard.

Jeg, hendes Herre, bliver hendes Tjener.

Dronning Elisabeth.

Hun, Tjenerinden, hader dette Hersteb.

Kong Richard.

Vis Jer veltalende paa mine Begne.

Dronning Elisabeth.

Et ærligt Ord bedst siges ligefrem.

Kong Richard.

Saa tolt da ligefrem min Kjærlighed.

Dronning Elisabeth.

Men falsk og ligefrem, det flurrer ilde.

Kong Richard.

Jeg tænker altfor raft og overfladist.

Dronning Elisabeth.

O, nei, min Tanke er for dyb og død, —

af som mine døde Børn i dyben Grav.

Kong Richard.

O Slaa ei paa denne Stræng; det er forbi.

Dronning Elisabeth.

O Den slaaer jeg paa, til Hjertets Strænge briste.

Kong Richard.

O Nu ved mit Kors, mit Hofebaand, min Krone! —

Dronning Elisabeth.

O Vanhelliget, skamstjændet! Kronen stjaalen.

Kong Richard.

O Jeg sværger, —

Dronning Elisabeth.

Sværg ei; det er ingen Ed.

O Dit Kors, vanhelliget, har tabt sin Renhed, —

dit Baand, besmittet, tabt sin Ridderære, —

dit din Krone, stjaalen, tabt sin Kongeglands;

O hvis du vil sværge, for at man troe skal dig,

af sværg da ved Noget, som du ei har krænket.

Kong Richard.

O Ved Verden, —

Dronning Elisabeth.

Den er opfyldt af din Udaad.

Kong Richard.

O Min Faders Død, —

Dronning Elisabeth.

Dit Liv har gjort den Skam.

Kong Richard.

O Saa ved mig selv, —

Dronning Elisabeth.

Dig selv har du vanæret.

Kong Richard.

Ved Gud, —

Dronning Elisabeth.

Gud har du krænkert mest af Alle.

Hvis ei du brød den Ed, du svor ved ham,
saa var den Fred, din Broder, Kongen, stifted,
ei bleven brudt, min Broder ikke dræbt.

Hvis ei du brød den Ed, du svor ved ham,
saa smykked Kronens Guld, som du har slynget
om Panden, nu mit Barns den spæde Linding;
saa leved begge mine Brindsjer end; —
nu sove mine Smaa i Støvets Seng;
din Mened gjorde dem til Ormesøde.

Hvad kan du sværge ved?

Kong Richard.

Den Tid, der kommer.

Dronning Elisabeth.

Den har du krænkert i den Tid, der svandt;
i mange Taarer skal min Fremtid bades
for den forsvundne Tid, som du har krænkert.

Der lever Børn, hvis Fædre du har myrdet,
en Ungdom uden Børn og uden Leder,
for at begræde det i Alderdommen.

Der leve Fædre end, hvis Børn du slagted;
som gamle, gølge Planter leve de,
for at begræde det i Alderdommen.

Sværg ikke ved den Tid, der end skal komme;
den har du misbrugt, før end den oprandt,
idet du brugte ilde den, der svandt.

Kong Richard.

Saa sandt jeg ønsker Held og lover Anger! —

Saa sandt det gaa mig vel i Stridens Fare

Modlandt Fjenders Sværd! — Jeg selv mig selv fordærve!

Vid Gud og Skæbnen nægte mig alt Godt! —

Dag, giv mig ei dit Lys, Nat ei din Hvile!

Altid alle Lykkestjerner staae imod mig,

Hvis ei jeg med oprigtig Hjertens Elskov,

uplettet Andagt, rene Tanker beiler

Til Eders skjønne, fyrstelige Datter!

Uopaa hende kun beroer mit Held og Eders;

Uden hende venter mig og hende

og Jer og Landet, mangen christen Sjæl

Død, Undergang, Glendighed og Fald,

Uden kan ei undgaaes uden kun ved dette,

Uden skal ei undgaaes uden kun ved dette.

Vær da, min Moder, — jeg maa kalde Jer

ved dette Navn, — min Elskovs Talsmand; sig,

hvad jeg vil blive, ei hvad jeg har været,

ei hvad jeg har, men hvad jeg vil fortjene;

hvis hende Tidens Krav, Nødvendigheden,

og vis ei Egenfind mod store Planer.

Dronning Elisabeth.

Skal jeg da lade Djævlens løfte mig?

Kong Richard.

Ja, naar dig Djævlens løfter til det Gode.

Dronning Elisabeth.

Skal jeg da rent forglemme, hvem jeg er?

Kong Richard.

Ja, hvis det skader Jer at mindes det.

Dronning Elisabeth.

Men du har myrdet mine Børn.

Kong Richard.

Men jeg
begraver dem i Eders Datters Skjød;
der skal de, som i Fønigreden, selv
gjenfødes af sig selv til Eders Trøst.

Dronning Elisabeth.

Skal jeg da vinde dig min Datters Hjerter?

Kong Richard.

Og vinde selv derved dig Moderlykke.

Dronning Elisabeth.

Jeg gaaer da; — strid mig til om søie Tid,
og I skal snart erfare hendes Sind.

Kong Richard.

Bring hende dette Elfskovskys fra mig;

(Kysser hende.)

og nu Farvel.

(Dronning Elisabeth gaaer.)

Du søielige Daare!

enfaldige, omstiftelige Kvinde! —

Hvad nu? hvad Nyt?

(Ratcliff kommer ind; Gatesby følger ham.)

Ratcliff.

Min kongelige Herre,

en mægtig Flaade ligger Vest for Landet;
paa Stranden flokke sig en Mængde falske,
mistænkelige Venner, uden Vaaben
og uden Villie til at gjøre Modstand;
man troer, at Richmond er dens Admiral;
de krydse der, og vente kun paa Bistand
af Buckingham, der skal ved Kysten møde.

Kong Richard.

En hurtig Ven maa strax til Hertug Norfolk; —
du, Ratcliff, — eller Gatesby, hvor er han?

Catesby.

Her, Eders Høihed.

Kong Richard.

Catesby, il til Norfolk.

Catesby.

Saa raft, som det er muligt, Eders Høihed.

Kong Richard.

Matcliff, kom hid, il strax til Salisbury,

og der, — (til Catesby.) du dvasse, tankeløse Drog,

hvi nøler du og iler ei til Norfolk?

Catesby.

Sig først, hvad det er Eders Høiheds Mening,

at jeg skal melde ham fra Eders Naade.

Kong Richard.

Sandt, kjære Catesby, — byd ham strax at samle

den største Magt og Styrke, han formaaer,

og møde mig ihast i Salisbury.

Catesby.

Veg gaaer.

(gaaer.)

Matcliff.

Og hvad befaler Eders Høihed,

at jeg besørge skal i Salisbury?

Kong Richard.

Hvad har du der at gjøre, før jeg kommer?

Matcliff.

Men Eders Høihed bød mig ile forud.

Kong Richard.

Veg har betænkt mig. —

(Stanley kommer ind.)

Stanley? nu, hvad Nytt

har I at melde?

Stanley.

Intet Godt, min Konge,
som I kan høre paa med Velbehag,
saa ondt ei heller, at det jo kan siges.

Kong Richard.

Ei! Gaader! hverken Godt ei heller Ondt!
hvad skal den milelange Omvei til,
naar I kan styde Gjenvei med Jer Tale?
Fortæl, hvad er der?

Stanley.

Richmond er paa Søen.

Kong Richard.

Gid han maa synke der og Søen være
paa ham! den usle, feige Rønningsmand!
hvad vil han der?

Stanley.

Det veed jeg ikke vist,
min høie Konge, jeg formoder kun.

Kong Richard.

Naa, godt, og hvad formoder du?

Stanley.

Opægget
af Dorset, Buckingham og Morton, kommer
han hid til England for at kræve Kronen.

Kong Richard.

Er Thronen ledig? fører Ingen Sværdet?
er Kongen død? er Riget herreløst?
hvem lever, uden vi, af Huset York?
og hvem er Englands Konge, uden Yorks,
den Stores Arving? Sig mig da, hvad vil han
paa Søen?

Stanley.

Er det ikke det, min Konge,
hva kan jeg Intet gjætte.

Kong Richard.

Er det ikke,

at I har ventet ham som Eders Konge,
hva veed I ei, hvad den Walliser vil.

Du vil nok svige mig og flye til ham.

Stanley.

Nei, høie Konge; tro dog ikke det.

Kong Richard.

Hvor er din Hærmagt til at standse ham?

Hvor er din Hustrop, dine Følgesvende?

Er de nu ikke ved den vestre Kyst

og hjælpe Oprørsmændene at lande?

Stanley.

Nei, Herre, mine Venner er i Norden.

Kong Richard.

Mig er de kolde Venner; og hvad gjør de

Norden, naar de skulde tjene Kongen

Besten?

Stanley.

Herre Konge, det var ikke

besølet dem; tillader Eders Høihed,

hva vil jeg samle Folk og møde Jer,

hva Tid og Sted I naadigst vil bestemme.

Kong Richard.

Ja, ja; du vil forene dig med Richmond; —

Jeg troer Jer ikke, Herre.

Stanley.

Høie Konge,

J kan med Grund ei tvivle om mit Venſtab;
jeg har ei været, bliver aldrig troløs.

Kong Richard.

Godt, gaa, ſtaf Folk; men — Eders Søn Georg
ham ſkal J lade blive her; ſe til,
at Eders Hjerte ſidder rigtig faſt;
thi ellers vil hans Hoved ſidde løſt.

Stanley.

Gjør J mod ham, ſom jeg er tro mod Jer. (gaaer.)

(Et Bud kommer ind.)

Budet.

J Devonſhire, min høie Konge, ſtaaer, —
ſom jeg af Benner ſikkert har erfaret, —
Herr Edvard Courtney og den ſtolte Præſt,
Biſpen af Exeter, hans ældre Broder,
med mange Forbundsſæller nu i Baaben.

(Et andet Bud kommer ind.)

Andet Bud.

J Kent ſtaaer Guildſords Slægt i Baaben, Herre,
og flere Benner flokke ſig hver Time
til Oprørshæren; deres Styrke voyer.

(Et tredie Bud kommer ind.)

Tredie Bud.

Min høie Konge, Hertug Buckingham —

Kong Richard.

J Ugler! ſynger J da kun om Død?

(ſlaaer ham.)

Tag det, til du har bedre Nytt at melde.

Tredie Bud.

Det Bud, jeg ſkulde bringe Eders Høiſhed,
er, at ved voldsomt Høivand og ved Regnſtyl
den Buckinghamſke Hær er ſpredt og ſplittet,

og at han selv er flygtet bort alene,
 I hvorhen, veed Ingen.

Kong Richard.

O, saa tilgiv mig;

der er min Pung til Rægedom for Slaget. —

Har Ingen tro, betænk som Ven bekendtgjort
 en Løn for den, der fanger den Forræder?

Tredie Bud.

Det er bekendtgjort, Eders høie Naade.

(Et fjerde Bud kommer ind.)

Fjerde Bud.

Herr Thomas Lovel og Herr Markis Dorset
 har samlet Hær i Yorkshire, siger man;
 men denne Trøst jeg bringer Eders Høihed; —
 en Storm har adspredt Flaaden fra Bretagne;
 i Dorsetshire har Richmond sendt en Baad
 til Stranden for at spørge Folk paa Kysten,
 om de var Venner med ham eller ikke;
 de svared ham, de kom fra Buckingham
 til Hjælp for ham; dog troede han dem ikke,
 men heised Seil og styred til Bretagne.

Kong Richard.

Nu fremad, frem, imens vi er i Vaaben!
 kan vi ei tjæmpe med en fremmed Fjende,
 saa slaae vi Oprørs mændene herhjemme.

(Gatesby kommer ind.)

Gatesby.

Min Konge, Hertug Buckingham er greben;
 det er den bedste Nyhed; at Earl Richmond
 er landet med en mægtig Hær ved Milford,
 er mindre lysteligt, men maa dog meldes.

Kong Richard.

Til Salisbury; mens her vi fladdre, kunde
et Kongeslag jo vindes eller tabes. —

En af Jer lade Buckingham nu bringe
til Salisbury; — I Andre følger mig?

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Et Bærelse i Stanleys Hus.

(Stanley og Herr Christopher Urswick komme ind.)

Stanley.

Gaa, Herr Christopher, sig fra mig til Richmond,
at i den blodbestænkte Drnes Sti
min Søn Georg er indestængt og fangen;
hvis jeg gjør Opstand, falder strax hans Hoved;
den Frygt forbyder mig at hjælpe strax.
Men sig, hvor er den tappre Richmond nu?

Christopher.

I Pembroke eller Harford-west i Wales.

Stanley.

Dg hvilke Mænd af Stand er i hans Hær?

Christopher.

Herr Walter Herbert, en navnkundig Krigsmand;
Herr Gilbert Talbot, og Herr William Stanley;
Herr Jacob Blunt, den tappre Pembroke, Oxford
og Rice ap Thomas med en tapper Flok,
samt mange fleer berømte, tappre Mænd,
og deres Tog gaaer nu ad London til,
hvis Ingen møder dem til Kamp paa Veien.

Stanley.

Godt; skynd dig til din Herre; bring min Hilsen;
sig, Dronningen har gjerne samtykt i

at give ham Elisabeth, sin Datter.
 Af disse Breve vil han see min Mening,
 Farvel!

(Giver Christopher nogle Papirer; de gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

Salisbury. En aaben Plads.

(Fogeden kommer ind med Bagt, der fører Buckingham til
 Retterstedet.)

Buckingham.

Og vil Kong Richard ikke høre mig?

Fogeden.

Nei, ædle Herre; derfor vær taalmodig.

Buckingham.

Hastings og Edwards Børn, Rivers og Grey!

du hellige Kong Henrik, og din Søn,
 ung Edvard, Vaughan, Alle, som blev Offre
 for lumst og snedig Uretfærdighed!

hvis Eders vrede, sorgopfyldte Aander

see gjennem Skyerne paa denne Stund,

saa hævn Jer nu og spot min Undergang. —

Idag er det jo Alle Sjæles Dag; —
 ei sandt?

Fogeden.

Jo, Herre.

Buckingham.

Alle Sjæles Dag

er bleven for mit Legem Dommens Dag.

Det er den Dag, som i Kong Edwards Tid
jeg ønskede mig til Fald, hvis jeg blev troløs
imod hans Børn og mod hans Hustrus Frænder;

det er den Dag jeg ønskede mig til Dødsdag
ved Troløshed af den, jeg troede bedst;

ja denne, denne Alle Sjæles Dag

er for min bange Sjæl en Syndens Frist.

Altseeren i Himlen, som jeg gjækkede,

har vendt min Hyllerbøn imod mit Hoved;

han gav for Alvor, hvad paa Strømt jeg bad om.

Saaledes tvinger han den Ondes Sværd

til mod sin Herres Bryst sin Død at vende.

Saaledes falder paa min Nakke tungt

Margrethas Dom; hun sagde: „Kom ibu,

naar han med Sorg dit Hjerte sønderslider,

at Margaretha var en Profetinde.“ —

I Herrer kom, før mig til Skjændselsdøden;

Ondt følger Ondt og Brødens Løn med Brøden.

(de gaae.)

Anden Scene.

En Glette ved Tamworth.

(Richmond, Orford, Herr Jacob Blunt, Herr Thomas Herbert og
flere komme ind med Krigsfolk med flyvende Faner og klin-
gende Spil.)

Richmond. (seer Henrich 7.)

I Vaabenbrødre, tro hengivne Venner,
som tungt Boldsherredømmets Nag har trykket,

saa langt er uden Hindring vi nu dragne
 midt ind i Landets Hjerte; og her bringes
 os Brev og Budskab fra vor Fader Stanley
 med god Fortrøstning og Opmuntringsord.
 Den onde, blodige, rovgridske Galt
 som hærged Eders sommergrønne Mark
 og gode Bvingaard, drak Jert varme Blod
 som Skyllevand, og gjorde sig et Trug
 i Eders Indvold, — dette lede Svin
 har nu sit Leie just i Dens Midte,
 nær Staden Leicester, som det meldes os;
 dertil fra Tamworth er kun een Dags Vei.
 I Guds Navn, freidigt fremad, tappre Venner,
 at vi kan høste Fred til evig Tid
 kun ved een blodig Feides strænge Døst.

Oxford.

Hver Mands Samvittighed er tusind Sværd
 i Kamp mod denne blodbestænkte Morder.

Herbert.

Hans Venner falde sikkert fra til os.

Blunt.

Hans Venner er hans Venner kun af Frygt,
 og naar hans Nød er svarest, vil de svigte.

Richmond.

Alt til vor Fordel. Frem i Herrens Navn!
 Paa Svalevinger flyver Haabet ud,
 gjør Smaa til Konger, Kongen til en Gud.

(de gaae.)

Uedie Srene.

Sletten ved Bosworth.

(Kong Richard, Hertugen af Norfolk, Jarlen af Surrey og Flere
komme ind med Tropper.)

Kong Richard.

Slaa vore Telte her, paa Bosworth Slette. —

Jarl Surrey, hvorfor disse mørke Blikke?

Surrey.

Min Sjæl er tifold mere lys og let
end mine Blikke.

Kong Richard.

Hertug Norfolk.

Norfolk.

Her,

min høie Konge.

Kong Richard.

Her maa vanke Hug;

hvad, Norfolk?

Norfolk.

Vi maa give, kjære Herre,
saavelsom tage.

Kong Richard.

Op nu med mit Telt!

her ligger jeg inat; — men hvor imorgen?

(Krigsfolk begynde at reise Kongens Telt.)

Naa, det er ligemeget. — Er der Nogen,
der har udforsket Dyrørshærens Styrke?

Norfolk.

Den tæller høist en sex, sydtusind Mand.

Kong Richard.

Trefold saa stor en Magt kan vi jo stille!
dertil er Kongens Navn et Stykstens Taarn,

som fattes dem, der staae paa Fjendens Side. —

Slaa Teltet op. — Kom med, I ædle Herrer,

og lad os vælge os en gunstig Balplads; —

lad kalde nogle frigserfarne Mænd; —

hold Orden; Ingen fare dorst imag;

imorgen bliver det en Alvorsdag.

(de gaae.)

(Paa den anden Side af Sletten kommer Richmond ind med Herr William Brandon, Orford, Herr William Herbert, Herr Jakob Blunt og Flere. Nogle af Krigsfolkene staae Richmonds Telt op.)

Richmond.

Den trætte Sol er gaaet guldblank ned,

og Straalesporet af dens Flammelvogn

forkynder os en herlig Dag imorgen. —

Herr William Brandon, vær min Bannerfører. —

Giv mig Papir og Blæk ind i mit Telt;

jeg vil udkaste Planen til vort Slag,

tildele hver af Førerne sit Hverv

og rettelig vor lille Magt fordele.

I, Jarl af Orford, — I, Herr William Brandon, —

og I, Herr William Herbert, bliv hos mig.

Jarl Pembroke bliver ved sit Regiment; —

min gode Blunt, sig ham god Nat fra mig,

og bed, at Jarlen Kloffen to imorgen

vil komme til mig i mit Telt. — Men tø, .

endnu et Ord, gode Captain Blunt;

hvor ligger Stanley leiret, veed I det?

Blunt.

Hvis ikke jeg har taget ganske feil ad

hans Banner, — og det har jeg sikkert ikke, —

saa har han leiret sig en halv Mils Vei

Sønden for Kongens store Hovedstyrke.

Richmond.

Hvis det er muligt uden Fare, Blunt,
saa find paa Raad til at faae ham itale,
og giv ham dette Brev, det gjælder meget.

Blunt.

Ja, ved mit Liv, det skal jeg Eders Naade;
og nu, — Gud give Jer en rolig Nat!

Richmond.

Godnat, min kjære Blunt. Kom nu, I Herrer,
og lad os lægge Raad op til imorgen;
kom ind; nu bliver Luften kold og raa.

(de gaae ind i Teltet.)

(Kong Richard, Norfolk, Ratcliff og Catesby komme ind med
Richards Telt.)

Kong Richard.

Hvad er nu Kloffen?

Catesby.

Det er Nadvetid;

Kloffen er ni.

Kong Richard.

Jeg vil ei holde Nadvær. —

Giv mig Papir og Blæk. — Er saa min Hjelm
gjort lettere? er Rustningen lagt frem?

Catesby.

Ja, Herre Konge; Alting er beredt.

Kong Richard.

Min kjære Norfolk, skynd dig paa din Post;
pas nøie paa; sæt sikke Folk paa Vagt.

Norfolk.

Jeg gaaer, min Konge.

Rong Richard.

Og staa op med Lærken

i imorgen, kjære Norfolk.

Norfolk.

Eders Høihed

kan stole paa mig.

Rong Richard.

Ratcliff!

Ratcliff.

Eders Høihed?

Rong Richard.

Send en Herold til Stanley, byd ham møde
imorgen med sin Magt, før Sol staaer op;
thi ellers vil hans Søn Georg gaae ned
i evig Nats bælmørke Hule. — (til Catesby.) Stjænt mig
et Bæger Vin. — Giv mig et Timelys. —
Sadel op min hvide Surrey til imorgen. —
Sørg for, at mine Landsker ere friske
og ei for tunge. — Ratcliff!

Ratcliff.

Eders Høihed.

Rong Richard.

Hvor er Northumberland, den mørke Herre?

Ratcliff.

Jeg saae ham før med Thomas, Jarl af Surrey;
de gik i Skumringen fra Trop til Trop
i Hæren og opmuntred Folkene.

Rong Richard.

Saa er det godt. — Giv mig et Bæger Vin. —

Jeg har ei meer den Ild og Kraft i Sjælen,

det friske Mob, som jeg har forðum havt. —
 Godt, sæt det der. — Er der Papis og Blæk?

Ratcliff.

Ja, Herre.

Kong Richard.

Byd min Vagt at passe paa;
 forlad mig nu; kom til mit Telt ved Midnat
 og hjælp mig at faae Rustning paa. — Gaa nu.

(Kong Richard gaaer ind i sit Telt. Ratcliff og Gatesby gaae.)

(Richmonds Telt aabner sig; man seer ham og hans Følge.)

(Stanley kommer ind.)

Stanley.

Gid Held og Seier sidde paa din Hjelm!

Richmond.

Gid Alt hvad Godt den mørke Nat kan skjænke,
 maa times dig, min ædle Svigersfader!
 Hvorledes gaaer det med min kjære Moder?

Stanley.

Din Moder sender sin Velsignelse;
 hun beder uafbrudt for Richmonds Held;
 men nok om det; — de tavse Timer flye,
 og Mørket stilles ad i Øst og brister.
 Hør kort, som Tiden byder det, mit Raad:
 bered imorgentidlig dig til Slag
 og lad din Skjæbnes Vending nu berøe
 paa Sværdhug og paa Krigens hvassse Blik;
 saa godt jeg kan, — jeg kan ei, hvad jeg vilde, —
 skal jeg forsøge snildt at stusse Tiden
 og hjælpe dig i Vaabendystens Fare;
 men jeg tør ikke gaae forvidt for dig;
 thi saa man det, saa blev din unge Broder
 Georg henrettet for sin Faders Dine.

Farvel! det farefulde Dieblif
 af forbyder os høitidelige Løfter
 og kjær Samtales rigelige Skifte,
 som længe flitte Venner længes efter;
 Gud give bedre Tid til disse Fester!
 Endnu engang Farvel! vær kjær og heldig!

Richmond.

Herrer, før ham sikkert til hans Leir;
 nu vil jeg, midt i mine Tankers Uro,
 forsøge paa at faae et Blund, at ikke
 mig Søvnens Blyvægt tynge skal imorgen,
 naar jeg paa Seirens Binge skulde stige;
 endnu engang, god Nat, I ædle Herrer.

(Alle gaae undtagen Richmond.)

Du, du hvis Stridsmand jeg mig regner for,
 se ned med naadigt Blik til mine Skarer;
 og giv dem din Bredes skarpe Jern i Haand,
 at det maa falde tungt og knusende
 paa vore stolte Tjenders frække Hjelme!
 Gjør os til dine Hævnens Tjenere,
 at i din Seier vi maa prise dig!
 dig giver jeg min vaagne Sjæl i Vold,
 for mine Dines Vindver lukkes i;
 vær du mit Bærges vaagen og isøvne!

(han falder isøvn.)

(Prinds Edvard, Henrik den Sjettes Søns Gjenfærd, stiger op
 mellem de to Telte.)

Edwards Gjenfærd. (til Kong Richard.)

Tungt skal jeg sidde paa din Sjæl imorgen!
 Høst, at du myrded mig i Ungdoms Blomst
 ved Tewksbury; derfor fortrivl og dø! —

(til Richmond.)

Vær freidig, Richmond; paa din Side kjæmpe
de dræbte Prindsers harmopsylde Skygger.
Richmond, Kong Henriks Aftom trøster dig.

(Kong Henrik den Sjettes Gjenfærd stiger op.)

Henriks Gjenfærd. (til Kong Richard.)

Da jeg var dødelig, du gjennembores
mit Kongelegeme med mange Dødsbaar.
Kom Tower ihu og mig; fortviol og dø;
Kong Henrik byder dig: fortviol og dø!

(til Richmond.)

Du, som er god og from, vær Seierherre!
Henrik, som spaaede dig at blive Konge,
nu i din Søvn dig trøster; lev og blomstre.

(Clarences Gjenfærd stiger op.)

Clarences Gjenfærd. (til Kong Richard.)

Tungt skal jeg sidde paa din Sjæl imorgen!
Jeg, som blev druknet væmmeligt i Vin,
den arme Clarence, myrdet ved din Svig;
kom mig ihu, naar Slaget staaer imorgen,
og tab dit fløve Sværd; fortviol og dø!

(til Richmond.)

Ætling af Huset Lancaster, for dig
vil Yorks besvægne Arvinger nu bede;
dig stjærme gode Engle! lev og blomstre!

(Rivers', Greys og Vaughans Gjenfærd stige op.)

Rivers' Gjenfærd. (til Kong Richard.)

Tungt skal jeg sidde paa din Sjæl imorgen,
Rivers, i Pomfret dræbt! fortviol og dø!

Greys Gjenfærd. (til Kong Richard.)

Kom Grey ihu og lad din Sjæl fortviol!

Vaughans Gjenfærd. (til Kong Richard.)

Tænk nu paa Vaughan, og i Brødens Angst
 tab Landsen af din Haand! fortviol og dø!

Alle Tre. (til Richmond.)

Vaagn op! den Synd, som Richard har paa Hjerte
 mod os, besejrer ham; -- vaagn op til Seir!

(Hastings Gjenfærd stiger op.)

Hastings Gjenfærd. (til Kong Richard.)

Blodig og brødefuld, vaagn op i Brøde
 og end paa blodig Valplads dine Dage!

Tænk nu paa Hastings og fortviol og dø!

(til Richmond.)

Vaagn op, du Sjæl, som blunder uden Nag!
 til Vaaben! hjælp og seir for Englands Sag!

(De to unge Prindsers Gjenfærd stige op.)

Prindsernes Gjenfærd. (til Kong Richard.)

Drøm om de Frænder, du i Tower lod kvæle;

som Bly vi ligge paa dit Hjerte, Richard,

og tynge dig til Skændsel, Fald og Død!

vi er din Broders Børn; fortviol og dø! —

(til Richmond.)

Sov, Richmond, sov i Fred, vaagn op i Glæde!

Guds Engle skjærme dig mod Galtens Brede!

lev og bliv lykkelige Kongers Fader!

Kong Edwards dræbte Børn dig ønske Lykke.

(Dronning Annas Gjenfærd stiger op.)

Annas Gjenfærd. (til Kong Richard.)

Din Hustru, den uhykkelige Anna,

der aldrig sov hos dig en rolig Time,

nu fylder med Forfærdelse din Slummer!

kom mig ihu, naar Slaget staaer imorgen,

og tab dit sløve Sværd; fortviol og dø! —

(til Richmond.)

Rolige Sjæl, sov du en rolig Søvn,
og drøm om Lyffens Gunst og Seiersheld.
Din Hjendes Hustru beder for dit Vel.

(Buckingham's Gjenfærd stiger op.)

Buckingham's Gjenfærd. (til Kong Richard.)

Jeg var den første, der til Kronen hjalp dig;
jeg var den sidste, der fornam din Grumhed;
kom Buckingham ihu, naar Slaget staaer,
og dø i Rædsel over dine Synder!
drøm, drøm om Blod og Mord og Drab og Død;
fortviol i Asmagt, dø i Angst og Rød! —

(til Richmond.)

Jeg døde, før min Hjælp dig kunde naae;
men vær frimodig, trygt dit Hjerte slaa!
for Richmond kæmper Gud og Engles Hær,
og Richards Hovmod snart sit Fald er nær.

(Aanderne forsvinde. Kong Richard farer op af sin Drøm.)

Kong Richard.

Giv mig en anden Hest! — forbind mit Saar! —
Jesús, forbarm dig! — Lys! jeg drømte kun. —
Du feige Hjerte, hvor du ængster mig! —
Hvor blaat det Lys dog brænder! — det er nu
dødsstille Midnat. Angstens kolde Sved
staaer paa mit Kjød, som skjælver. Hvad er det,
jeg frygter for? — mig selv? — her er ei Andre. —
Richard er Richards Ven! det vil jo sige,
jeg er mig selv, — Er der en Morder her?
Nei; — jo; jeg er her; — fly! — hvad? fra mig selv?
Ja, der er Grund dertil! — hvorfor? — for Hævnen.
Hvad? skal jeg selv mig hævne paa mig selv?
jeg elsker jo mig selv. — Og hvorfor det?

for noget Godt, som jeg har gjort mig selv?

Al, nei; jeg hader snarere mig selv

for onde Gjerninger, jeg selv har øvet.

Jeg er en Skurk; — dog nei, nu lyver jeg.

Du Daare, tal ei ilde om dig selv; —

du Daare, vil du smigre for dig selv?

Min Samvittighed er tusind Tunger,

og hver en Tunge har sin egen Tale,

og hver en Tale dømmer mig som Ridding.

Mened, ja Mened af den værste Slags,

Mord, blodigt Mord, den grueligste Slags,

Hver særskilt Synd, af hver en særskilt Slags,

til Stranken trænge sig og raabe: Skyldig! —

Jeg maa fortvivle; — der er ingen Skabning,

der elsker mig; og hvis jeg døer, har ingen,

nei ingen Sjæl Medlidenhed med mig. —

Og hvorfor skulde de, naar i mig selv

sej findes Medynk med mig selv? — Mig tyktes,

at alle deres Aander, som jeg myrded,

kom til mit Telt og trued, hver og en,

med Hævn imorgen over Richards Hoved.

(Ratcliff kommer ind.)

Ratcliff.

Min Konge; —

Kong Richard.

Hvem er der?

Ratcliff.

Ratcliff, min Konge;

til mig er det. Den aarvaagne Landsbyhane

har alt to Gange hilst paa Morgenstunden;

og Eders Venner spænde Rustning paa.

Kong Richard.

O, Ratcliff, jeg har drømt en rædsom Drøm!
Hvad troer du? vil de Alle blive troe?

Ratcliff.

Ja, Herre, ganske vist.

Kong Richard.

Ratcliff, jeg frygter,

jeg frygter, —

Ratcliff.

Herre, frygt dog ei for Skygger.

Kong Richard.

Ha, ved Apostlen Paulus, Rattens Skygger
har slaaet Richards Sjæl med Skræk og Gru
meer end titusind virkelige Stridsmænd
i Brynje, førte af den Taabe Richmond.

End er der langt til Dag. Kom, gaa med mig;
blandt vore Telte vil jeg staae paa Vur,
om Nogen agter at forraade mig.

(de gaae.)

(Richmond vaagner. Dyford og flere Høvdinger komme ind.)

Dyford og de andre Herrer.

Godmorgen, Richmond!

Richmond.

O, jeg beder, undskyld,

I Herrer og aarvaagne Riddersmænd,
at her I træffe mig som en Sypsover.

Dyford.

Hvorledes har I sovet, Eders Naade?

Richmond.

Saa fød en Søn, saa lykkelige Drømme,
som nogentid faldt paa et søvntungt Hoved,
har været hos mig, siden I forlod mig.

Det kom mig for, at alle deres Aander,
 hvis Legemer blev myrdede af Richard,
 kom til mit Telt og raabte: Fremad, Seir! —
 Jeg siger Jer, min Sjæl er fuld af Glæde
 over Mindet om en saa livsalig Drøm.
 Hvor langt er det nu hen paa Morgenstunden?
 Oxford.

Paa Slaget fire.

Richmond.

Saa er det paatide
 at ruste sig og give Tegn til Slag.

(træder frem for Krigsfolkene.)

Meer end jeg alt har sagt! Jer, kjære Landsmænd,
 afviser Diebliffets Travlsked mig
 at tale nu; kom dette dog ihu:

O Gud og vor gode Sag for os vil kæmpe;
 og fromme Helgeners, Martyrers Bønner
 staae som et vældigt Bolværk for vort Afsyn.

Paa Richard nær vil de, mod hvem vi stride,
 hellere at vi faae Seir end han, de følge.

Thi hvem er det, de følge? Sandelig,
 en blodig Voldsmand og en Morder er han,
 i i Blod opstegen og i Blod befæstet, —

En, der med Svig tilsneg sig, hvad han har,
 og myrded dem, der havde hjulpet ham, —

en ringe Sten, der fik et Skin af Værd,
 da den blev fattet ind i Englands Throne, —

En, som har været al sin Tid Guds Fjende;
 og derfor, hvis I sægter mod Guds Fjende,
 vil Retsfærd's Gud bestjærme sine Stridsmænd;

og sveder I nu for at slaae Tyrannen,
 saa kan I sove trygt, naar han er fældet;

og kæmper I mod Fædrelandets Fjender,
 skal Landets Fædme lønne Eders Møie;
 men strider I til Børn for Eders Kvinder,
 skal Eders Kvinder hilse Seierherren;
 og skjærmer I mod Sværdet Eders Børn,
 skal Eders Børnebørn gjengjælde det.
 I Herrens Navn og for vor gode Ret,
 løst Eders Bannere! drag villig Sværdet!
 min Bøde for mit dristige Forsøg
 er paa den kolde Jord mit kolde Lig;
 men hvis det lykkes, faaer den Ringeste
 af Jer sin Deel i Seirens Løn og Vinding.
 Kling stolt, Trompet og Tromme! væk vor Feir!
 Med Gud og Sankt Georg! Richmond og Seir!

(de gaae.)

(Kong Richard og Ratcliff komme tilbage med Følge og Krigsfolk.)

Kong Richard.

Hvad sagde før Northumberland om Richmond?

Ratcliff.

At han var ikke fofret op i Baaben.

Kong Richard.

Han sagde sandt; hvad svared Surrey da?

Ratcliff.

Han lo og sagde: „det er godt for os.“

Kong Richard,

Det har han Ret i; det er ganske vist. (Kloffen slaaer.)

Hvad slog den nu? — giv mig en Almanak. —

Har Noget Solen seet idag?

Ratcliff.

Seg ikke.

Kong Richard.

Den vil ei frem; thi efter Bogen skulde

den smykket Osten for en Time siden.

Sort bliver denne Dag for Somme. — Ratcliff! —

Ratcliff.

Min Konge?

Kong Richard.

Solen vil ei frem idag;

mørk ruger Himlens Afsyn paa vor Hær.

O! Gid disse Duggens Taarer var af Marken!

Idag slet intet Solskin! — Vel, hvad gjør det

for mig meer end Richmond? thi den samme Himmel,

der truer mig, seer ogsaa mørkt paa ham.

Norfolk.

Til Vaaben, Herre! Tjenden byder Trods.

Kong Richard.

Nu flink paafærde! lad min Ganger sadle; —

byd Stanley støde til os med sin Styrke; —

jeg rykker frem paa Sletten med min Hær,

og denne Stilling vælger jeg til Slaget:

min Fortrop skal i Længden strækkes ud

med lige Tal af Rytteri og Fodfolk;

i Midten stilles vore Buestytter;

Johan af Norfolk, Thomas Jarl af Surrey

skal føre denne Magt tilføds og hest;

naar de har stilt sig op, saa følger jeg

med Hovedstyrken, som paa begge Fløie

skal støttes af vort bedste Rytteri.

Og saa, hjælp Sankt Georg! — Hvad troer du, Norfolk?

Norfolk.

Opstillingen er god, min tappre Konge. —

Se, hvad jeg sandt imorges i mit Telt.

(giver ham en Seddel.)

Kong Richard. (læser.)

„Jochum af Norfolk, vær ikke saa stolt;
thi Richard, din Herre, er kjøbt og solgt.“ —
Det er kun et af vore Fjenders Paafund. —
Gaa nu, I Herrer, hver Mand til sin Post;
lad ingen Sladderdrømme os forfærde;
Sambittighed! det Ord har Krystere
opfundet til en Skræmsel for de Stærke;
vor stærke Arm er vor Sambittighed,
vor Lov er Sværdet; frem! hug tappert ind;
flaa til fun! kan vi ei til Himlen naae,
saa lad os Haand i Haand til Helved gaae! —
Hvad skal jeg sige meer, end jeg har sagt?
Huff, hvem det er, I har at kjæmpe med:
en Flok Landstrygerpak og Rønningsmænd,
Bretagnes Udflugt, usle Bondelømler,
som deres overmættede Land har udspøjet
til haabløst Bovespil og sikker Død.
I slumred trygt; de jog Jer op af Søvn; —
I havde Land og skønne Kvinder; de
vil tage Landet, stjæle Kvinderne. —
Hvem fører dem? en Utsling, som min Moder
gav længe i Bretagne Naadsensbrød!
en Flødestjæg, der aldrig i sit Liv
har været over sine Sko i Sneen!
Pidst de Landløbere hjem over Søen.
Brygl det indbildste franske Pak afsted,
de sultne Stoddere, af Livet kjede,
der havde hængt sig selv af Nød og Trang,
de stakkels Rotter, hvis det ikke var
for dette Galmandstog, de drømte om.
Skal vi besejres, være det af Mænd,

og ikke Slegfredunger fra Bretagne,
 som vore Fædre tugtet har saa tidt
 i deres eget Land med Hug og Puf
 og givet dem til Arv et Stjændselsminde.
 Skal disse nyde vore Lande? ligge
 hos vore Hustruer og øve Vold
 mod vore Døttre? — Hør, hør deres Trommer!

(Trommer i Afstand.)

Slaa, Englands Ridderstab! slaa, gjæve Bønder!
 spænd Pilen, Bueskytter, op til Spidsen!
 spor Eders stolte Hingster, rid i Blod!
 stræk Himlen med de brudte Landsers Brag! —

(Et Bud kommer ind.)

Hvad siger Stanley, vil han støde til os?

Budet.

Nei, Eders Høihed, han vil ikke komme.

Kong Richard.

Hug Hovedet slug af hans Søn Georg!

Norfolk.

Fjenden er gaaet over Mosen, Herre;
 opsæt ung Stanleys Død til efter Slaget.

Kong Richard.

Der svulme tusind Hjerter i mit Bryst.
 Fremad med Bannerne! gaa løs paa Fjenden!
 Bort gamle Helteløsen, Sankt Georg,
 opfyld os med Dragers Flammebrede!
 Fremad! paa vore Hjelme sidder Seiren!

(de gaae.)

Fjerde Scene.

En anden Del af Balpladsen.

(Vaabenlarm, Angreb, Norfolk kommer ind med Krigsfolk.

Gatesby møder ham.)

Gatesby.

Hjælp, Hertug Norfolk, kom tilhjælp, tilhjælp!

Kongen gjør Underværker uden Rige;

han trodser hver en Fjende, hver en Fare;

hans Hest er dræbt, nu sægter han tilfods

og søger Richmond midt i Dødens Svælg;

Hjælp, Hertug, ellers er nu Alting tabt!

(Vaabenlarm. Kong Richard kommer ind.)

Kong Richard.

En Hest! en Hest! mit Rige for en Hest!

Gatesby.

Fly, Herre, jeg vil skaffe Jer en Hest.

Kong Richard.

Træl, jeg har sat mit Liv paa dette Spil,
og jeg vil friste Lyffens Terningkast. —

Sexdobbelst, troer jeg, Richmond er i Marken;

fem har idag jeg sældet i hans Sted. —

En Hest! en Hest! mit Rige for en Hest!

(de gaar.)

(Vaabenlarm. Kong Richard og Richmond komme ind og gaar
ud sægtende. Tilbagetog. Fanfare. Derpaa komme Rich-
mond og Stanley, som bærer Kronen, med flere andre Her-
rer og Krigsfolk.)

Richmond.

Gud og Jert Sværd ste Tak, feirrige Venner,
Seiren er vor; Blodhunden ligger død.

Stanley.

Godt har du, tappre Richmond, ført din Sag!

Se her, det længe stjaalne Kongesmykke
tog jeg af denne Morders døde Pande
og pryder dine Tindinger dermed;
bær den med Held, og gør den stor og herlig.

Richmond.

Sig dertil Amen, store Gud i Himlen! —
men først sig, er ung Stanley end ilive?

Stanley.

Han lever, Herre, trygt i Leicester By,
hvorhen vi nu kan drage, hvis Jer tykkes.

Richmond.

Sig, hvilke mærkelige Mænd er faldne
paa begge Sider?

Stanley.

Faldne er Johan,
Hertug af Norfolk, Walter Lord Ferrers,
Herr Robert Brakenbury, Herr William Brandom.

Richmond.

Begrav dem, som det anstaaer deres Byrd.
Forkynd Benaadning for de Flygtninger,
som vende hjem og underkaste sig;
dernæst vil vi, som vi har svoret paa,
den hvide Rose knytte til den røde. —
Gid Himlen smile til den skønne Pagt!
med Brede saae den længe deres Fjendskab. —
Hvem er den Riding, som kan høre mig
og ikke sige: Amen? England har
i Vanvid længe slænget i sig selv;
blindt udgjød Broderen sin Broders Blod;
vildt slagted Faderen sin egen Søn,
mens Sønnen blev af Tvang sin Faders Morder.
Alt dette stille York og Lancaster

i gruelig Skilsmisse, vidt adskilte.
O, lad nu Richmond og Elisabeth,
de ægte Arvinger af begge Huse,
forene ved Guds Styrelse dem begge!
lad deres Æt, -- hvis det er saa Guds Villie --,
Fremtiden stænke mild livsalig Fred
og liflig Overslod og gode Dage!
dø du, o Herre, hver Forræders Sværd,
der vil tilbageføre denne Blodtid
og lade England græde Strømme Blod!
Lad dem ei smage Landets Herlighed,
der vil med Oprør saare Landets Fred!
nu Tvedragts Saar er lægt; i Fredens Skygge,
o Herre, giv, at vi maa længe bygge!

(de gaae.)

Anmærkninger.

- S. 5. „Denne York=Sol“. — Hentydning til den Sol, der var optagen i Yorks Vaaben til Minde om Edvard af Yorks Syn under Slaget. se Anm. t. Henrik 6, 3 D.
- 8. „Fru Shore“. — Kong Edwards Frille.
- 9. „Dronningens livegne Folk“. — Originalen har „**abjects**“ haanligt istedenfor **subjects**.
- 14. „Ligets Saar sig aabne“. — Det var en bekjendt Folketro, at den Myrdedes Saar blødte paany, naar Morderen nærmede sig Liget.
- 25. „Grevinde Richmond siger neppe Vmen.“ — Stanley var gift med Jarlen af Richmonds Enke, altsaa Stedfader til Henrik Richmond (siden Henrik d. 7de.)
- 33. „Rodesvin“. — Hertugen af Glosters Stjoldmærke var et Bildsvin.
- 39. „Lad Eders Dine dryppe Møllestene“, — en ordspreglig Talemaade om dem, der græde paa Skramt.
- 41. „Den bistre Færgemand, som Skjalde beskriver os“. — Der sigtes til Virgils Skildring af Floden Acheron, hvor Charon sætter Skyggerne over til de Dødes Rige.
- 73. „Til London, Eders Kammer“. — London kaldtes i gammel Tid „**Camera regis.**“ —
- 77. „Som Lasten i det gamle Mummespil“. — s. Anm. til Helligtrekongersaften S. 217.

- S. 79. „Fordi jeg kun er lille som en Abe, troer han, at I skal bære mig paa Ryggen.“ — Prindsen hentyder, med et Sidehug til Richards Puffel, til Bjørnetrækkerens Skif, at lade en Abe ride paa en Kamel eller Bjørn.
- 83. „Der holdes to særskilte Raad“. — Krøniken beretter, at Richard lod de Adelsmænd, han ansaae for Kongehusets Venner, samles i Baynardscastle under Skin af at raadslaae om Kroningen, medens han selv med sine Tilhængere holdt hemmelige Raadslagninger i Grosbyplace.
- 98. „Guildhall“. — Den store Forsamlingshal for Londons Borgerstab.
- — „At Edvard lod en Borger dræbe“ o. s. v. Det var en rig Kjøbmand ved Navn Walter i Cheapside.
- 100. „som skal idag oplæses i Sankt Paul“. — Sankt Pauls Kirken var i det Hele et almindeligt Mødested, hvor man gik hen for at træffe Bekjendte, afgjøre Forretninger, fæste Tjenestefolk o. s. v.; der vare altsens Bekjendtgjørelser opslagne, og der bleve Forordninger og Regjeringsmeddelelser oplæste.
- 101. „Trolovelsen med Froken Lucy“. — Efter den Historiefriiver, Shakspeare har fulgt, skulde Kong Edvard, førend sit Giftermaal med Elisabeth Grey, have været hemmelig forlovet med Elisabeth Lucy; dette anføres her, for at angribe Gylldigheden af hans Ægtekab med Elisabeth Grey og derved hans Sønners Arveret.
- 128. „En falsk Indledning til et forgsuldt Maskespil“.
- Ved Hoffet og ved offentlige Fester paa Elisabeths Tid vare de saakaldte **dumb shows** eller **pageants** en yndet Forlystelse. Det var en Slags Maskerade-

fremstillinger af allegoriske Figurer, især af Mythologien. For at gjøre Indholdet forstaaeligere, blev et Program omdelt blandt Tilskuerne, der angav Indholdet af Forestillingen. Ved den „falske Indledning“ tænkes paa en saadan Indholdsangivelse, der bringer Tilskuerne til at vente en glædeligere Fremstilling, end de faae at see.

S. 132. „Kun den, da Humphrey kaldte Eders Naade bort fra mit Selskab for at spise Frokost“. — I Originalen: „Faith, none, but Humphrey Hour, that called your grace to breakfast ouce forth of my company.“ — Stedet er ogsaa de engelske Fortolkere utydeligt. Den engelske Talemaade: „to dine with duke Humphrey,“ bruges om den, der ingen Middagsmad kan faae, og skal have sin Oprindelse fra, at Bediggjængere, der ikke havde Naad til at skaffe sig et Maaltid, hyppigt dreve Middagstiden hen under Paastrud af at spadserere i Paulskirken, (s. Anm. t. S. 100), — en af dens Sidegange kaldtes **duke Humphreys walk**. — Meningen skulde altsaa være: „den Time, da I var sulten og derfor med Glæde gik hen for at spise Frokost.“ — Men tillige har man villet finde en ondskabssuld Hentydning til en Betydning mod Hertuginde for en Kjærlighedsforstaaelse med Hertug Humphrey af Gloster, Henrik 6.s Farbroder.

— 157. „Giv mig et Timelys“. — Blandt de Midler, man brugte til at iagttage Tidens Gang i Middelalderen, nævnes ogsaa Vortlys, der vare nøiagtigt inddelte og mærkede, saaledes, at man kunde see, hvad Klokkeren var, ved at eftersee, hvor stor en Del af Lyset der var brændt.

Rettelfser.

- S. 42. R. 3 f. n. Gimplens Timer — læs: Hvilens Timer
 „ 58. „ 5 f. n. Ha! du har altid ægget — læs: Ha! de har altid
 ægget

Som man behager.

Personer.

Hertugen, Landsflygtig.

Fredrik, hans Broder, uretmæssig Besidder af hans Land.

Amicus }
Jacques } Hertugens Vedsagere i Landsflygtigheden.

Le Beau, en Hofmand i Fredriks Tjeneste.

Charles, Brydekjæmper i Fredriks Tjeneste.

Olivier

Jacques }
Orlando } Sønner af Ridder Roland de Bois.

Adam

Denis } Oliviers Tjenere.

Prævesteen, Nar.

Herr Olivarins Kluddertext, Landsbypæst.

Corin

Sylvius } Hyrder.

William, Bondefnøs.

En Person, der forestiller Hymen.

Rosalinda, Hertugens Datter.

Celia, Fredriks Datter.

Phebe, Hyrdinde.

Agnete, Bondepige.

Hofmænd hos de to Hertuger, Pager, Jægere, Følge.

Handlingen foregaaer først i Nærheden af Oliviers Hus, siden
dels ved Fredriks Hof, dels i Ardennerkoven.

Første Act.

Første Scene.

Oliviers Have.

(Orlando og Adam komme ind.)

Orlando.

Efter hvad jeg kan huske, Adam, var Bestemmelsen denne. Ved Testament gav min Fader mig en stakkels Sum af tusind Kroner, og som du siger, paalagde han min Broder, hvis hans Betsignelse var ham kjær, at sørge vel for mig, og der begynder min Nød. Min Broder Jacques holder han i Skole, og Rygtet om hans Fremgang er glimrende; mig forsørger han herhjemme som en Bondefnold eller, rettere sagt, lader mig gaae herhjemme usørgeset; thi kan man kalde det Forsørgelse for en ung Adelsmand af min Byrd, hvad der ikke er forskjelligt fra at staldfore en Dyr? Hans Heste blive bedre pleiede; thi foruden deres gode Foer, faae de Afretning paa Rideskolen, og der bliver leiet Beridere til dem i dyre Domme; men jeg, hans Broder, faaer ikke andet af ham end min Opvæxt, og det har Dyrene, der rode i hans Møddinger, ligesaamegen Grund til at takke ham for som jeg. Og foruden dette Intet, som han skjænker mig saa gavmildt, lader det til, at hans Sindelag vil berøve mig det Noget, som Naturen har skjænket mig; han lader mig spise med sit Dyende, udelukker mig fra en Broders Plads og undergraver min ædle

Byrd, faa bidt det staaer til ham, ved den Maade, hvorpaa han opfostrer mig. Det er det, der harmer mig, Adam, og min Faders Aand, som jeg sporer hos mig, begynder at gjøre Oprør imod denne Trældom; jeg vil ikke taale den længer, skjøndt jeg ikke seer nogen fornustig Maade, hvorpaa jeg kan slippe derfor.

Adam.

Der kommer min Husbond, Eders Broder.

(Olivier kommer ind.)

Orlando.

Gaa lidt tilside, Adam, saa skal du høre, hvorledes han overfuser mig.

Olivier.

Saa da, hvad bestiller du her?

Orlando.

Intet; jeg har ikke lært at bestille Noget.

Olivier.

Saa, hvad ødelægger du da?

Orlando.

Jeg hjælper dig til at ødelægge, hvad Gud har skabt: din stakkels, uværdige Broder, ved Orkesløshed.

Olivier.

Saa tag dig noget Bedre for, og gaa Pokker ivold imens.

Orlando.

Skal jeg vogte dine Svin og æde Mælk med dem? har jeg da sat min Arv oberstyr som den fortabte Søn, at jeg skulde komme i den Glendighed?

Olivier.

Bed du, hvor du er?

Orlando.

Saa, Herre, meget vel; her i din Have.

Olivier.

Veed du, hvem du taler med?

Orlando.

Saa, bedre end den, som jeg taler med, veed, hvem jeg er. Jeg veed, at du er min ældste Broder, og ved Blodets milde Magt burde du vide noget lignende om mig. Lov og Bedtægt har været saa artig at indrømme dig Fortrin for mig, fordi du er den Førstesødte; men den samme nedarvede Lov berøver mig ikke mit Blod, om der saa var tyve Brødre imellem os. Jeg har ligesaa meget af min Fader i mig som du, ihvorvel jeg tilstaaer, at ved at komme til Verden før mig, er du ham nærmere i Rang.

Olivier.

Hvad, Dreng! (vil slaae ham.)

Orlando (holder ham fast.)

Naa, naa, ældre Broder! dertil er du for ung.

Olivier.

Vil du lægge Haand paa mig, Ussling?

Orlando.

Jeg er ingen Ussling; jeg er den yngste Søn af Herr Roland de Bois. Han var min Fader, og den er tre Gange en Ussling, der siger, at en saadan Fader havde Usslinger til Sønner. Var du ikke min Broder, tog jeg ikke denne Haand fra din Strube, før jeg med den anden havde revet din Tunge ud for det Ord. Du har forhaanet dig selv.

Adam.

Kjære Herrer, vær rolige; for Eders Faders Mindes Skyld, hold Fred!

Olivier.

Slip mig, siger jeg!

Orlando.

Ikke førend jeg vil; du skal høre mig. Min Fader

har paalagt dig i sit Testament at give mig en god Opdragelse. Du har opfostreret mig som en Bonde, du har unddraget og forholdt mig alle en Adelsmands Fortrin. Min Faders Aand bliver stærk i mig, og jeg vil ikke taale det længer. Derfor tilstaa mig enten saadanne Dvælsere, som sømmer sig for en Adelsmand, eller giv mig den fattige Arvelod, som min Fader har efterladt mig; med den vil jeg gaae ud og friste min Lykke.

Olivier.

Hvad har du isinde? tigge, naar den er forødt? Godt, ind med dig; jeg vil ikke længer lade mig plage af dig; du skal faae din Billie for en Del; vær saa god, lad mig være alene.

Orlando.

Jeg skal ikke uleilige dig videre, end min Tarv kræver.

Olivier.

Pak du dig afsted med ham, gamle Hund!

Adam.

„Gamle Hund,“ — er det min Løn? — det er sandt nok; jeg har mistet Tænderne i Eders Tjeneste. — Gud velsigne min gamle Herre! han vilde aldrig have sagt saadant et Ord.

(Orlando og Adam gaae.)

Olivier.

Staaer det saaledes til? begynder du at vøge mig over Hovedet? Jeg skal nok finde Midler mod dit Overmod uden at give dig tusind Kroner. — Hei, Denis!

(Denis kommer ind.)

Denis.

Kaldte Eders Velbaarenhed?

Olivier.

Har Charles, Hertugens Brydefjæmper, ikke været her og spurgt efter mig?

Denis.

Med Eders Tilladelse, han er her udenfor og beder indstændigt om Afgang.

Olivier.

Lad ham komme ind. — (Denis gaaer.) Det vil være en god Udvei, og imorgen holdes Brydefampen.

(Charles kommer ind.)

Charles.

Godmorgen, Eders Velbaarenhed!

Olivier.

Naa, min gode Charles! — hvad er den nyeste Nyhed ved det nye Hof?

Charles.

Der er ingen Nyheder ved Hoffet, Herre, uden de gamle; at den gamle Hertug er fordreven af sin yngre Broder, den nye Hertug, og tre, fire hengivne Herrer ere gaaede i frivillig Landsflygtighed med ham; deres Godser og Indkomster komme den nye Hertug tilgode; derfor lader han dem gjerne reise.

Olivier.

Kan du sige mig, om Rosalinda, Hertugens Datter, er forvist tillige med sin Fader?

Charles.

Nei, den nye Hertugs Datter, hendes Frænke, har hende jo saa kjær, — da de ere opfostrede sammen ligesaa Buggen af, — at hun vilde have fulgt hende i Landsflygtighed, eller være død af Sorg, hvis hun skulde bleven tilbage uden hende. Hun er ved Hoffet og er ikke mindre elsket af sin Farbroder end hans egen Datter. Aldrig har to Kvinder elsket hinanden saa høit som disse to.

Olivier.

Hvor opholder den gamle Hertug sig?

Charles.

Man siger, at han er allerede i Ardennerstoven, og mange lystige Karle med ham, og der lever han som gamle Robin Hood i England. Mange unge Kavallerer flokke sig hver Dag til ham, siger man, og fordrive Tiden saa sorgløst som i Guldalderens Dage.

Olivier.

Maa, du skal jo brydes imorgen for den nye Hertug?

Charles.

Sa vist skal jeg, Herre, og jeg kom for at sige Jer Noget. Jeg har underhaanden faaet at vide, at Eders yngre Broder Orlando har isinde at møde forklædt og prøve en Dyst med mig. Imorgen brydes jeg for min Vre, og den, der slipper fra mig med hele Lemmer, kan sige, at han er sluppen for godt Kjøb. Eders Broder er ung og spædlemmet; og for Eders Skyld vilde det gjøre mig ondt, at rede ham saa ilde til, som jeg maa for min Vres Skyld. Derfor kom jeg for at lade Jer det vide; saa maa I enten holde ham fra, hvad han har isinde, eller holde mig undskyldt for, hvad Skade han kan komme til; det er jo ham selv, der søger den op, og det er ganske imod min Villie.

Olivier.

Charles, jeg talter dig for din Hengivenhed for mig, og du skal see, at jeg skal gjengælde det paa det venstabeligste. Jeg har selv faaet Nys om min Broders Hensigt, og jeg har underhaanden søgt at overtale ham til at lade den fare, men han er bestemt. Jeg kan sige dig, Charles, det er den mest stivsindede Knøs i hele Frankrig, fuld af Uergjerighed, misundelig og iversyg paa enhver Andens Fortrin, en lumst og nedrig Rænkemed mod mig, sin kjædelige Broder. Derfor brug din Frihed; for mig maa du ligesaa gjerne knække hans Hals som hans Finger; og du gjør bedst i at tage dig

i iagt; thi hvis du kun gjør ham en lempelig Tort, eller hvis han ikke vinder en glimrende Seier over dig, saa vil han efterstræbe dig med Gift, lægge Snarer for dig med lumste Paafund, og ikke lade dig fare, førend han har faaet Livet af dig paa en eller anden underfundig Maade; thi det kan jeg forsikre dig, og jeg siger det næsten med grædende Taarer: der er Ingen i Verden saa ung og saa ondskabsfuld. Jeg taler kun om ham som en Broder; men skulde jeg anatomere ham for dig, som han er, saa maatte jeg rødme og græde, og du blegne og forbauses.

Charles.

Det glæder mig af Hjertet, at jeg kom herhen. Kommer han imorgen, skal han faae sin Løn. Hvis han nogenfinde kommer til at gaae paa sine Ben igjen, vil jeg aldrig brydes mere om Pris. Og nu, Gud befalet, Eders Velbaarnehed!

(gaaer.)

Olivier.

Farvel, min gode Charles. — Nu vil jeg opægge den Grisfynd; jeg haaber, jeg skal faae lykkeligt Ende paa ham; thi, — jeg veed ikke hvorfor, — der er Ingenting i Verden, mit Hjerte hader mere end ham. Og dog er han godhjertet; uden Undervisning og dog ikke uvidende, fuld af høie Tanker, elsket til Forgudelse af alle Slags Folk, og han har virkelig saa fast en Plads i alle Mennefters Hjerter og især i mine Folks, som kjende ham bedst, at jeg staaer helt tilbage. Men det skal ikke vare længe paa den Maade; denne Brydekæmper skal klare Sagen; der staaer nu ikke andet tilbage end, at jeg ægger Drengen dertil, og det vil jeg nu give mig ifærd med.

(gaaer.)

Anden Scene.

En Grønning udenfor Hertugens Slot.

(Rosalinda og Celia komme ind.)

Celia.

Jeg beder dig, Rosalinda, kjære Frænke, vær dog glad!

Rosalinda.

Kjære Celia, jeg viser mere Glæde, end jeg eier; og ønskede du virkelig, at jeg skulde være gladere? Hvis du ikke kan lære mig at glemme en landsflygtig Fader, saa maa du ikke lære mig at tænke paa nogen overordentlig Glæde.

Celia.

Deraf seer jeg, at du ikke holder fuldt saa meget af mig, som jeg af dig. Hvis min Farbroder, din landsflygtige Fader, havde forjaget din Farbroder, min Fader, Hertugen, og du dog var bleven hos mig, saa kunde jeg have formaaet min Kjærlighed til at betragte din Fader som min; det vilde du ogsaa kunne gjøre, hvis din Kjærlighed til mig var lige saa sand og oprigtig, som min er til dig.

Rosalinda.

Velan; jeg vil glemme min egen Stilling for at glæde mig over din.

Celia.

Du veed, at min Fader har ingen andre Børn end mig og heller ingen Udsigt til at faae flere; tro mig, naar han døer, skal du blive hans Arving; thi hvad han har taget fra din Fader med Vold, det vil jeg give dig tilbage af Kjærlighed; paa min Ære, det vil jeg, og bryder jeg den Ed, saa gid jeg maa blive til et Uhyre! Derfor, min søde Rose, min kjære Rose, vær glad!

Rosalinda.

Saa vil jeg være det fra nu af, Frænke, og lad os da

finde paa Noget at more os med. — Lad mig see; hvad mener du om at blive forelsket?

Celia.

O, ja, lad os det; at sige for Løier; men bliv ikke forelsket i nogen Mand for Alvor, og ikke engang for Løier mere end at du kan slippe derfra med Gre, uden at bøde andet end en uskyldig Rødme.

Rosalinda.

Ja, hvilke Løier skal vi saa finde paa?

Celia.

Lad os sætte os hen og ærgre den stikkelige Husholderske derfærdige Fortuna bort fra sit Rokkehjul, saa at hendes Gaver derefter kan blive mere ligeligt fordelte.

Rosalinda.

Ja, gid vi kunde det! Hendes Belgjæringer ere forstræffelig slet anbragte, og den gode, blinde Kone griber aller mest fejl i sine Gaver til Kvinderne.

Celia.

Det er sandt; dem, som hun gjør smukke, gjør hun sjælden den dydige, og dem, som hun gjør dydige, gjør hun meget stygge.

Rosalinda.

Nei, nu gaaer du over fra Lykkens Embede til Naturrens. Lykken raader for Verdens Gaver, ikke for de Ansigtstræk, Naturen frembringer.

(Provesteen kommer ind.)

Celia.

Ikke? Naar Naturen har skabt et sjønt Væsen, kan Lykken saa ikke lade det falde i Glden? — Skjøndt Naturen har givet os Bittighed til at gjøre Nar ad Lykken, sender saa Lykken os ikke denne Nar for at gjøre Ende paa vor Passiar?

Rosalinda.

Der blev Lykken virkelig Naturen for stærk, naar Lykken lader et ensfoldigt Naturens Barn gjøre Ende paa Vittigheden.

Celia.

Maaskee er det heller ikke Lykkens Bærf, men Naturens, der finder vor naturlige Vittighed for stump til at anstille Betragtninger over saadanne Gudinder, og derfor sender os denne Tosse som en Slibesten; thi Narrens Dumhed er altid Vittighedens Slibesten. — Naa, du vittige Hoved, hvor skal du hen?

Prøvesteen.

Frøken, I skal komme til Eders Fader.

Celia.

Er du valgt til Sendebud?

Prøvesteen.

Nei, paa min Tre; han befalede blot, at jeg skulde hente Jer.

Rosalinda.

Hvor har du lært den Ed, Nar?

Prøvesteen.

Af en vis Ridder, der svor paa sin Tre, at Pandefagerne var gode, og Sennopen duede ikke; nu vil jeg indestaae for, at Pandefagerne duede ikke, og Sennopen var god, og endda blev Ridderen ikke menstvoren.

Celia.

Hvorledes kan du bevise det med hele din store Bunte af Rærdom?

Rosalinda.

Sa, lad os høre; tag nu Mundkurven af din Visdom.

Prøvesteen.

Træd saa frem, begge To; stryg Jer om Hagen og
sværg ved Eders Skjæg, at jeg er en Skjelm.

Celia.

Ved vort Skjæg, hvis vi havde Noget, du er en Skjelm.

Prøvesteen.

Ved min Skjelmagtighed, hvis jeg havde nogen, saa var
jeg en Skjelm; men naar I sværger ved Noget, som I ikke
har, saa bliver I ikke mensooren, og det blev den Ridder
heller ikke, som svor ved sin Gre; for han havde aldrig havt
nogen; eller hvis han havde, saa havde han svoret den bort,
længe førend han saae de Pandekager og den Sennop.

Celia.

Sig os dog, hvem det er, du mener?

Prøvesteen.

En, som gamle Fredrik, Eders Fader, holder meget af.

Celia.

Min Faders Venstab er nok til at hædre ham. Nok!
tal ikke mere om ham; du saae vist Bidst for din stemme
Mund med det første.

Prøvesteen.

Da er det Skade, at Narre ikke maa tale et klogt Ord
om det, som kloge Folk gjør i Daarstab.

Celia.

Det har du, min Tro, Ret i; for siden den Smule
Bittighed, Narrene har, er bragt til Tavshed, gjør den Smule
Naragtighed, de kloge Folk har, altfor stor Opsigt. — Se,
der kommer Monsieur Le Beau.

(Le Beau kommer ind.)

Rosalinda.

Med Munden fuld af Nyheder.

Celia.

Som han vil proppe i os, ligesom Duerne made deres Unger.

Rosalinda.

Saa blive vi stoppede med Nyheder.

Celia.

Desto bedre; saa stiger vi i Prisen paa Torvet. **Bon-**
jour, Monsieur Le Beau! hvad Nytt?

Le Beau.

Min skønne Prindsesse, I er gaaet glip af en herlig Fest.

Celia.

Fest? for hvilken Helgen?

Le Beau.

Helgen, min Naadige? hvad skal jeg svare?

Rosalinda.

Hvad Eders Bittighed og Lykke behager.

Provøsteen.

Eller, hvad Skjæbnen beslutter.

Celia.

Godt sagt; Du lægger paa med en Mursfee.

Provøsteen.

Sa, hvis jeg ikke havde Noget her.

(peger paa sit Hoved.)

Rosalinda.

Saa var du intet Hornkvæg.

Le Beau.

I bringer mig helt i Forvirring, mine Damer. Jeg vilde have givet Jer en Beskrivelse af en skøn Brydefamp, som I er gaaet glip af at see.

Rosalinda.

Fortæl os da, hvorledes det gik til.

Le Beau.

Jeg skal fortælle Jer Begyndelsen, og hvis det behager

mine naadige Damer, kan I selv see Slutningen; thi det Bedste staaer endnu tilbage, og de komme just herhen, hvor I staaer, for at bringe Sagen til Ende.

Celia.

Maa, — Begyndelsen da, som er død og begravet!

Le Beau.

Der kom en gammel Mand med sine tre Sønner, —

Celia.

Jeg kan et gammelt Eventyr, der begynder paa samme Maade.

Le Beau.

Tre vakre Knøse, med en prægtig Vægt og Holdning, —

Rosalinda.

Med Plakater paa Ryggen: „Gjøres bitterligt for Alle og Enhver.“

Le Beau.

Den ældste af Brødrene, kæmpede med Charles, Hertogens Brydelskæmper, Charles kastede ham øieblikkelig til Jorden og knækkede tre af hans Ribben, saa at der kun er lidet Haab om hans Liv. Paa samme Vis gjorde han det af med den anden og den tredie; der ligge de nu, og den stakkels gamle Mand, deres Fader, holder saadan en Sammer over dem, at alle Tilskuerne maa græde med ham.

Rosalinda.

O, Himmel!

Prøvesteen.

Men, hvad var det for en herlig Fæst, Monsieur, som Damerne gik glip af?

Le Beau.

Th! den jeg taler om.

Prøvesteen.

Saaledes bliver man flogere hver Dag. Det er første

Gang i mit Liv jeg har hørt, at knækkede Ribben er en herlig Fæst for Damer.

Celia.

Ja mig gaaer det sandelig ligesaa.

Rosalinda.

Men er der Nogen endnu, der ønsker at høre den Musik i sine Sider? Er der Nogen endnu, som synes godt om knækkede Ribben? Skal vi see paa den Brydekamp, Celia?

Le Beau.

Det kommer I til, hvis I bliver her; thi her er den Plads, der er bestemt til Kampen, og de ere færdige til at begynde.

Celia.

Der kommer de allerede. Lad os nu blive og see derpaa.

(Trompetklang, Hertug Frederik, Hofmænd, Orlando, Charles, Følge kommer ind.)

Hertug Fredrik.

Ja, naar den unge Mand ikke vil lade sig raade, maa han selv tage Følgerne af sin Dumdriftighed.

Rosalinda.

Er det ham?

Le Beau.

Ham er det, min naadige Frøken.

Celia.

O! han er for ung! Men dog seer han saa freidig ud.

Hertug Fredrik.

Hvad nu? min Datter, min Frænke? har I listet Jer herhvid for at see paa Brydekampen?

Rosalinda.

Ja, min naadige Hertug, hvis I behager at tillade det.

Hertug Fredrik.

J vil kun have liden Glæde deraf, kan jeg sige Jer;
 det er altfor ulige et Par. Af Medlidenhed med Udfor-
 drerens Ungdom vilde jeg gjerne overtale ham til at lade det
 være; men han vil ikke lade sig raade. Tal I med ham,
 Piger; prøv, om I kan overtale ham.

Celia.

Rald ham herhid, bedste Monsieur Le Beau.

Hertug Fredrik.

Gjør det; jeg vil holde mig i Afstand.

(gaaer tilside.)

Le Beau.

Herr Udfordrer, Prindsesserne vil tale med Jer.

Orlando.

Jeg adlyder i dybeste Erbødighed.

Rosalinda.

Unge Mand, har I udfordret Brydelsjæmperen Charles?

Orlando.

Nei, skønne Prindsesse; det er ham, der har udfordret
 Alle og Enhver; jeg møder kun som Andre for at prøve min
 Ungdomskraft imod ham.

Celia.

Unge Herre, Eders Mod er for dristigt for Eders Al-
 der. I har seet stræffelige Prøver paa denne Mands
 Styrke; hvis I kunde see Jer selv med vore Dine eller be-
 domme Jer selv med vor Dom, saa vilde Frygten for Ud-
 faldet raade Jer til at prøve Eders Kræfter, hvor der var
 større Vished. Vi bede Jer for Eders egen Skyld, tænk paa
 Eders Sikkerhed og opgiv dette Foretagende.

Rosalinda.

Gjør det, unge Herre; Eders Rygte skal ikke lide noget

Staar derved; thi vi vil paa vore egne Vegne bede Hertugen om, at Brydekampen ikke maa finde Sted.

Orlando.

Jeg beder Jer, straf mig ikke ved at dømme ilde om mig. Jeg tilstaaer, at jeg er meget brødefuld, naar jeg nægter saa skønne og fortræffelige Damer Noget. Men lad Eders skønne Dine og venlige Onster følge med mit Forsøg. Buxer jeg under, saa falder Stammen paa En, der aldrig har nydt nogen Gæst; bliver jeg dræbt, saa døer En, som er villig dertil. Jeg gjør mine Venner ingen Sorg; thi jeg har Ingen, der vil græde over mig; — Verden gjør jeg ingen Uret; thi jeg har Ingenting i Verden; jeg fylder kun en Plads op der, som maaskee vil blive bedre besat, naar jeg har rømmet den.

Rosalinda.

Jeg vilde ønske, at den Smule Styrke, jeg har, var med Jer!

Celia.

Og min med for at forege hendes.

Rosalinda.

Farvel! Gud give, jeg maatte have taget feil ad Jer!

Celia.

Hvad Eders Hjerte ønsker, blive Jer tildel!

Charles.

Naa, hvor er saa den unge Junker, som længees saa meget efter at ligge hos sin Moder Jorden?

Orlando.

Her, min gode Ven; men hans Willie har et mere sammeligt Formaål.

Hertug Fredrik.

J skal kun prøve een Dyst.

Charles.

Nei, jeg indestaaer Eders Naade for, at I aldrig skal
omformaae ham til den anden, efterat I saa kraftigt har fra-
været ham den første.

Orlando.

I agter at haane mig bagefter; saa skulde I ikke have
haanet mig iforveien. Men nu til Sagen.

Rosalinda.

Nu, Herfules staae Dig bi, unge Mand!

Celia.

O, gid jeg var usynlig, at jeg kunde gribe den stærke
Karl i Benet!

(Charles og Orlando brydes.)

Rosalinda.

En herlig ung Mand!

Celia.

Harde jeg en Tordentile i mit Blik, saa veed jeg nok,
hvem der skulde til Jorden.

(Charles styrter; Bisaldsraab.)

Hertug Fredrik.

Ikke mere! ikke mere!

Orlando.

So, jeg besværges Eders Høihed; jeg er ikke ret kom-
men i Ande endnu.

Hertug Fredrik.

Hvorledes har du det, Charles?

Le Beau.

Han kan ikke tale, Eders Høihed.

Hertug Fredrik.

Bær ham bort! — (Charles bæres ud.) Hvad er dit
Navn, unge Mand?

Orlando.

Orlando, min naadige Herre, yngste Søn af Herr
Roland de Bois.

Hertug Fredrik.

Gid kun du var en anden Faders Søn!
Din Fader gjaldt jo for en Hædersmand;
men jeg sandt ham bestandig fjendst mod mig.
Mig havde din Bedrift voldt større Glæde,
ifald du stammed fra et andet Hus.
Farvel, du er en dristig Ungersvend;
gid blot du havde nævnt en anden Fader!

(Hertug Fredrik, Le Beau og Følget gaae.)

Celia.

Troer du, hvis jeg var i min Faders Sted,
jeg vilde bære mig saaledes ad?

Orlando.

Jeg føler mere Stoltthed ved at være
Herr Rolands Søn, — hans yngste Søn, — og bytter
mit Navn ei for at kaldes Fredriks Arving.

Rosalinda.

Min Fader elstede Roland som sin Sjæl,
og hele Verden tænkte som min Fader.
Om før jeg havde vidst, det var hans Søn,
jeg havde søiet Taarer til min Bøn,
for han den Gjerning voved.

Celia.

Kjære Søster,

kom, lad os talke ham og trøste ham;
min Faders barste, hadefulde Fremfærd
har saaret mig i Hjertet. — (til Orlando.) Unge Herre,
I har viist Heltetmod, og hvis I holder
saa trofast Eders Ord i Kjærlighed,

7 som I har nylig holdt meer end I loved,
 1 saa bliver Eders Dame lykkelig.

Rosalinda.

(tager sin Halskjæde af.)

2 Min Herre, bær I denne til Grindring
 om En, som er forskudt af Lyffens Gunst
 a og som gav gjerne meer, hvis hendes Hænder
 9 ei var saa tomme. — Skal vi gaae, min Frænke?

Celia.

2 Ja, kom! — Farvel, min Herre! —

(hun og Rosalinda trække sig tilbage.)

Orlando.

D jeg kan

9 ei sige Tak engang? — Min bedre Del
 9 er flaaet ned, og det, der staaer endnu,
 9 er kun den døde Blof, Ringriderpælen.

Rosalinda.

6 Han kalder os. — Min Stoltthed sank med Lyffen;
 1 jeg spørger, hvad han vil. — I kaldte, Herre? —
 0 Godt har I hjæmpet og betvunget Fler,
 9 end Eders Tjender.

Celia.

Lad os gaae, min Frænke.

Rosalinda.

2 Ja kom; — Farvel!

(Rosalinda og Celia gaae.)

Orlando.

1 Ha, hvilken Lidenfæst
 0 har dog min Tunge lagt i Baand? Jeg kan
 ei tale, skjøndt hun indbød mig dertil.

(Le Beau kommer tilbage.)

Staffels Orlando, du er fældet; Charles
eller en Svagere betvinger dig.

Le Beau.

Min Herre, jeg vil raade Jer, som Ven,
kom bort herfra! endskiøndt I har fortjent
stor Roes og Yndest og oprigtigt Bifald,
saa er vor Hertug dog nu saa tilfands,
at han misthyder Alt, hvad I har gjort.
Han er saa lunefuld; ja, hvad han er,
maa heller selv I see, end jeg fortælle.

Orlando.

Jeg takker Jer, min Herre; sig mig dog,
hvem var vor Hertugs Datter af de To,
der saae paa Brydekampen?

Le Beau.

Ingen af dem,

hvis man skal domme efter deres Adfærd;
dog er den Mindste rigtignok hans Datter;
den Anden er jo den fordrevne Hertugs,
hvem hendes Farbroer, som har taget Magten,
beholder her til Selstab for sin Datter.
Naturens Baand imellem Sødssende
er ei saa stærkt som disse Tvendes Venstab.
Men jeg kan sige Jer, vor Hertug har
fornylig fattet Mishag til sin Frænke,
og det af ingen anden Grund end den,
at Folket taler høit om hendes Dyder
og ynker hende for sin Faders Skyld;
og paa min Tro, hans Nag mod Frøken vil
nok vise sig ihast. — Farvel, min Herre,
jeg ønsker Eders nærmere Bekjendtskab
og Venstab, naar der kommer bedre Tider.

Orlando.

Farvel; jeg er Jer høiligen forbunden.

(Le Beau gaaer.)

Uf Aften og i Jlden komme vi,
 fra Fyrstens til min Broders Tyranni! —
 Men Rosalinda, o du himmelske!

(gaaer.)

Credie Scene.

Et Bærelse i Slottet.

(Celia og Rosalinda komme ind.)

Celia.

Naa, min Frænke, naa, Rosalinda! — Ih du barm-
 hjertige Amor! ikke et Ord?

Rosalinda.

Ikke et Ord til at kaste for en Hund engang.

Celia.

Nei, dine Ord er for kostbare til at kaste for Hunde;
 kast nogle af dem til mig; naa, slaa mig sønder og sammen
 med Fornuftgrunde.

Rosalinda.

Saa var det jo ude med to Sødsfendebørn, naar den
 Ene blev slaaet sønder og sammen med Fornuftgrunde, og
 den Anden gik fra Forstanden uden al fornuftig Grund.

Celia.

Men er alt dette for din Faders Skyld?

Rosalinda.

Nei, Noget af det er for min Faders Barns Skyld.
 Alt, hvor denne Hverdagsverden dog er fuld af Torne!

Celia.

Det er kun Burrer, min Pige, som man har kastet

paa dig til St. Hansdags Løier. Naar vi gaae paa uba-
nede Stier, saa hænge de i vore Skjorter.

Rosalinda.

Fra min Kjole kunde jeg nok ryste dem af; men de har
sat sig fast i mit Bryst.

Celia.

Sig Hm, saa gaaer de bort.

Rosalinda.

Seg vilde gjerne prøve det, hvis mit Hm kunde falde
ham herhid.

Celia.

Naa, du maa kjæmpe med din Videnskab.

Rosalinda.

Åh, den tager Parti med en stærkere Brydefjæmper, end
jeg er.

Celia.

Himlen være dig naadig! du kommer nok til at brydes,
naar Tiden kommer, og det med Fare for at bukke under.
— Men lad os sætte den Spøg tilside og tale alvorligt.
Er det muligt, at du lige med Gæt har kunnet fatte saa stærk
en Tilbøielighed for den gamle Herr Rolands yngste Søn?

Rosalinda.

Min Fader, Hertugen, havde hans Fader inderligt kjær.

Celia.

Følger deraf, at du skal have hans Søn inderlig kjær?
Paa den Maade skulde jeg hade ham; for min Fader bar
et inderligt Had til hans Fader; men jeg hader dog ikke
Orlando.

Rosalinda.

O, nei, had ham ikke; for min Skyld!

Celia.

Hvorfor skulde jeg det? er han ikke bedre værd?

Rosalinda.

Og derfor lad mig elske ham, og elst du ham ogsaa, fordi jeg gjør det. —

(Hertug Fredrik kommer ind med Hofmænd.)

Se, der kommer Hertugen.

Celia.

Med Dinene fulde af Brede.

Hertug Fredrik.

Min Frøken, gjør Jer færdig i en Hast, forlad vort Hof.

Rosalinda.

Jeg, Farbroer?

Hertug Fredrik.

J, min Frænke.

Hvis om ti Dages Frist endnu I træffes i tyve Miles Afstand fra vort Hof, saa døer I.

Rosalinda.

Jeg besværges Eders Naade, giv mig dog Kundskab om min Brøde med; thi dersom rigtigt jeg forstaaer mig selv, og hvis jeg kjender mine egne Duffer, ja, hvis jeg ikke drømmer eller raser, — som sikkert ei jeg gjør, — saa har jeg aldrig, end ikke med en ufødt Tanke, Farbroer, fornærmet Jer.

Hertug Fredrik.

Saa taler hver Forræder;

bestod Retfærdiggjørelsen i Ord, var de ustyldige som Himlen selv.

Det være nok for Jer, jeg troer Jer ikke.

Rosalinda.

Men Eders Mistro gjør mig ikke troløs;
sig mig, hvorpaa Formodningen beroer.

Hertug Fredrik.

Nok er, at I er Eders Faders Datter.

Rosalinda.

Det var jeg, Eders Høihed, da I tog
hans Land; det var jeg, da I drev ham bort.
Forræderi nedarves ikke, Herre;
og hvis vi arved det fra vore Frænder,
hvad saa? min Fader øved ingen Svig;
mistjend mig derfor ei saa haardt, min Hertug,
at troe, min Fattigdom er svigefuld.

Celia.

Min ædle Herre, hør mig.

Hertug Fredrik.

Celia,

for din Skyld lod vi hende blive her;
hvis ikke, var hun fredløs med sin Fader.

Celia.

Da bad jeg ei om at beholde hende;
men det var Eders Villie, Eders Ynk.
Jeg var for ung til ret at statte hende;
men nu jeg kjender hende; er hun troløs,
er jeg det med. Vi sov bestandigt sammen,
stod op og lærte, leged, spiste sammen,
og hvor vi gik, var vi som Junos Svaner,
et Par bestandigt, uadskillelige.

Hertug Fredrik.

Hun er for snild for dig; og hendes Sagtmod,
selv hendes Tavshed og Taalmodighed
taltaler Folket, og det ynker hende.

Du Daare, hun berøver dig dit Navn;
 din Dyd og Skjønhed vil faae større Glands,
 naar hun er borte. Luk ei Munden op;
 den Dom er fast og ugjenkaldelig,
 som jeg har fældet; hun er landsforvist.

Celia.

Fæld over mig da samme Dom, min Fyrste;
 jeg kan ei leve uden hendes Selstab.

Hertug Fredrik.

Du er en Taabe! — Frænke, mærk det vel,
 hvis I forsømmer Tiden, ved min Ære
 og ved mit Fyrsteord, saa skal I døe!

(gaaer med sit Følge.)

Celia.

Hvor vil du hen, min stakkels Rosalinda!
 o, skal vi bytte Fædre? tag du min!
 jeg beder, sørg dog ikke meer end jeg!

Rosalinda.

Jeg har dog større Grund.

Celia.

Det har du ikke.

Vær uforsagt! du veed jo, mig, sin Datter,
 har Hertugen forvist.

Rosalinda.

Det har han ikke.

Celia.

Hvad? har han ikke? saa har Rosalinda
 kun lidt af Kjærlighed, der kunde lært dig,
 at du og jeg er Et. Skal vi da skilles?
 du søde Pige, skal vi skilles? Nei!
 min Fader søge sig en anden Arving.

Nu lad os lægge Raad op om vor Flugt, —

Hvorhen vi skal, hvad vi skal tage med.
 Prøv ikke paa at bære selv din Sorg
 alene og at udelukke mig!
 ved Himlen, som nu blegner ved vor Sorg,
 sig, hvad du vil; jeg følger dog med dig.

Rosalinda.

Hvorhen skal vi da flygte?

Celia.

Til min Farbroer.

Rosalinda.

Al, hvilke Farer vil dog ikke true
 os stakkels Piger paa saa lang en Reise!
 ihj Skjønhed frister Lyve meer end Guld.

Celia.

Jeg klæder mig i ringe, fattig Dragt,
 og gnider ind med Umbrajord mit Ansigt;
 gjør du det samme; saadan gaae vi trygt
 og lokker ingen Røver.

Rosalinda.

Bedre var det, —

da jeg har større Høide end de Fleste, —
 at jeg mig klædte ganske som en Mand:
 den drabelige Huggert ved min Lænd,
 Sagtspydet i min Haand; om i mit Hjerte
 sig dølger nok saa megen Kvindefrygt,
 jeg gjør dog Larm og Spræl som vældig Krigsmand,
 som mangan anden mandlig Kryster gjør,
 der slipper frem blot ved sin frække Mine.

Celia.

Hvad skal jeg kalde dig, naar du er Mand?

Rosalinda.

Ei ringere end Tordengudens Mundstjænk;

Huff, at du kalder mig for Ganymed.

Men hvilket Navn skal jeg da give dig?

Celia.

Ot, der kan tyde paa min nye Stilling,
ei længer Celia, men Aliena.

Rosalinda.

Men hvad om vi forsøgte paa at stjæle
den plumpe Nar bort fra din Faders Hof?
Han kunde være os til Trøst paa Reisen.

Celia.

Han vilde følge mig til Verdens Ende;
ham skal jeg beile til. Nu lad os gaae
og samle vore Smykker og vor Rigdom
samt tænke paa den bedste Tid og Maade
til Sikkerhed imod Forfølgelsen,
naar jeg er flygtet. — Muntert nu afsted,
til Frihed, ikke til Landsflygtighed!

(De gaae.)

Anden Act.

 Første Scene.

Ardennerstoven.

(Den landsflygtige Hertug, Amiens og andre Herrer komme ind i Jagtdragt.)

Hertugen.

Nu, Venner, Brødre i Landsflygtigheden,
 har Vanen ikke gjort det Liv vi føre,
 langt sødere end sminket Pomp og Pragt?
 Er ikke disse Skove mere fri
 for Fare end det avindshyge Hof?
 Her kjende vi kun Adams Syndebod,
 Aarstidens Skifter: Vintrens skarpe Isklo
 og Stormens barste Brummen; naar den bider
 og blæser paa min Krop, indtil jeg gyser
 af Kuld, saa smiler jeg og siger: dette
 er ikke Smiger; den Raadgiver taler
 saaledes, at jeg føler, hvad jeg er.
 Bessignet er den Gavn, vi har af Modgang;
 den bærer, som en styg og giftig Tude,
 en kostbar Edelsten dog i sit Hoved,
 og dette Liv, fra Brimlen fjernet, finder
 i Træet Ord, i Bækkens Rislen Bøger,
 i Stene Prædiken, og Godt i Alt.

Amiens.

Jeg bytter det ei bort; Held Eders Høihed,
 at I kan oversætte Skjæbnens Haardhed
 paa slikt et fredeligt og stille Sprog!

Hertugen.

Å Kom nu og lad os fælde Bıldı. — Og dog,
 Å det gjør mig ondt, de stakkels nette Dyr,
 Å den øde Stads indfødte Folk, skal her
 Å paa egen Grund faae deres trinde Lænder
 Å blodplette af Pilens Od.

Første Hofmand.

Ja, Herre,

Å det græmmer den tungsindige Jacques sig over
 Å og sværger, I er selv en værre Voldsmand
 Å paa denne Vis end han, der drev Jer ud.
 Å Herr Amiens og jeg sneg os idag
 Å bagpaa ham, da han laa ved Egetræet,
 Å hvis gamle Rod sig strækker ud i Bækken,
 Å der sladrer hen igjennem Skoven her.
 Å Da kom derhen en stakkels jaget Hjort,
 Å haardt saaret af en Jægers Skud, for der
 Å at gispe ud sit Liv. I Sandhed, Herre,
 Å det stakkels Dyr udstødte Suk saa dybe,
 Å som om dets laadne Hjortel skulde sprænges
 Å ved hvert et Gisp; de store, runde Taarer
 Å en efter anden randt bedrøveligt
 Å ned ad dens stakkels Snude; der laa Jacques
 Å og saae tungsindigt paa den laadne Stakkels,
 Å der stod ved Randen af den raske Bæk
 Å og øged den med Graad.

Hertugen.

Hvad sagde Jacques?

Å holdt han ei Prækenen ved dette Syn?

Første Hofmand.

Å D, jo, i tusind Vignelser. Først saae han,
 Å den græd i Strømmen, som var fuld af Vand:

„Du stakkels Hjort, du gjør dit Testament som Verdens Børn, du giver bort dit Mere til den, der har for Meget.“ — Den var ene, forladt af sine fløielsbløde Venner; — han sagde: „Det er rigtigt, saadan spreder Ulykken Vennesloffen ad.“ — Da sprang en sorgløs Flok forbi den, møet af Græsset, og standsed ikke for at see til den.

„Ja,“ sagde Jacques, „far I kun Eders Bei, I trinde, fede Borgermænd; det er jo den rette Stil og Maade; hvorfor seer I paa denne ødelagte Stakkel her?“

Saaledes gjennemborer han med Spot hver Sjæl i Stad, paa Landet og ved Hove, ja selv det Liv, vi føre her; han sværger, at vi er Volds mænd, Røvere, ja værre, der ængste Dyrene og dræbe dem i deres Hjemstavn, som Naturen gav dem.

Hertugen.

Forlod I ham i denne Stemning?

Første Hofmand.

Ja,

han græd og grubled over Hjortens Suk.

Hertugen.

Vis mig da Bei til Stedet; jeg har Lyst til at træffe ham, naar disse mørke Luner er over ham; saa er han rig paa Indfald.

Første Hofmand.

Strax skal jeg føre Eders Høihed til ham.

(de gaae.)

Anden Scene.

En Sal i Slottet.

(Hertug Fredrik kommer ind med Hofmænd og Følge.)

Hertug Fredrik.

O Er det da muligt, at slet Ingen saae dem?

O Det er ei saa; Forrædere ved Hoffet

er i Forstaaelse og Ledtog med dem.

Første Hofmand.

O Jeg veed slet Ingen, der har seet Prindsessen;

at thi hendes Kammerfruer bragte hende

tilsængs, og tidlig alt imorges fandt

de Sengen tom og deres Froken borte.

Anden Hofmand.

O Og denne dumme Nar, som Eders Høihed

har ofte leet ad, han er ogsaa borte.

O Hesperia, Prindsessens Kammerfrue,

at tilstaaer, hun har iløn hørt Eders Datter

saavel som hendes Frænke høilig rose

den Brydekæmpers ædle Skik og Væsen,

at der nylig overvandt den stærke Charles;

O hun troer, at hvor de end er gaaet hen,

er vist den Ugersvend i Selskab med dem.

Hertug Fredrik.

O Send Bud til Broderen; hent mig den Anægt,

at og er han borte, bring mig saa hans Broder;

at jeg skal vel lære ham at finde ham.

O Skynd Jer; lad Efterforskningen ei trættes,

at før disse gale Flygtninger er fundne.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Udenfor Oliviers Hus.

(Orlando og Adam mødes.)

Orlando.

Hvem der?

Adam.

Min unge Herre? — ædle Herre!

o, dyrebare Herre! Minde om
den gamle Roland! o, hvad gjør I her?
hvorfor er I saa brav? hvorfor saa elsket?
og hvorfor er I ædel, stærk og tapper?
hvorfor saa taabelig at overvinde
den lunefulde Hertugs stærke Bryder?
Sert Ny kom altfor hurtigt hjem før Jer.
Sig, har I aldrig kjendt et vist Slags Folk,
hvis Dyder kun er deres Fjender? Jer
gaaer det saaledes; Eders Dyder, Herre,
er hellige Forrædere imod Jer.
O, hvilken Verden, naar, hvad herligt er,
forgifter den, der eier det!

Orlando.

Hvad er der?

Adam.

Ulykkelige unge Mand, kom aldrig
forinden denne Dør; i dette Hus
boer alle Eders Dyders Avindsmand.
Jer Broder, — dog, nei, ikke Broder, — Sønnen, —
nei, ikke Søn, — han skal ei kaldes Søn
af den, jeg vilde nævnet som hans Fader, —
har hørt om Eders Seir; nu er hans Agt
inat at brænde Huset, hvor I sover,

og Jer deri. Hvis dette slaaer ham feil,
 vil han ved andre Midler myrde Jer;
 jeg har beluret ham og hørt hans Rænker.
 Her er ei Sted for Jer, — en Morderkule;
 flyk dette Hus, frygt det, træd ei derind.

Orlando.

Men, Adam, sig, hvor skal jeg da gaae hen?

Adam.

Hvorhen I vil; kun aldrig mere her.

Orlando.

Og vil du, jeg skal tigge mig min Føde,
 eller med lumpent Roversværd tiltvinge
 mig ranet Livsophold paa Alfjarvei?

Det maa jeg jo; jeg veed ei anden Udvei; —
 men hvordan det saa gaaer, det vil jeg ikke;
 vil jeg være et vanslægtet Blods,
 en blodig Broders Dndskab underkastet.

Adam.

Gjør ikke det; jeg har femhundred Kroner,
 og sparte af min Løn hos Eders Fader;
 de skulde være mig en Pleiemoder,
 men disse gamle Lemmers Tjeneste
 sengang var sammet, og min Alderdom
 blev uden Agt i Krogen slængt. Tag dem,
 og han, der føder Ravnene og forsynlig
 bereder Spurven Næring, han skal være
 min Trøst i Alderdommen. Her er Guldet;
 tag det, og lad mig være Eders Tjener;
 thi jeg er gammel, er jeg rast og rørig;
 thi aldrig har jeg i min Ungdom blandet
 mit Blod med hede Drikkes Oprørsdjævel;
 jeg har søgt med stamløs Pande

den Bei, som gaaer til Svækkelse og Slaphed.
 Min Alderdom er som den friske Vinter,
 kold, men dog munter; lad mig følge Jer;
 jeg skal Jer tjene som en Ungerhvend
 i Alt, hvad I forlanger og har Brug for.

Orlando.

Du gode Gamle, ja, du er et Billed
 af Tjenertrofast fra de gamle Dage;
 dengang en Tjener svædte for sin Pligt,
 og ei for Lønnens Skyld. Du passer ikke
 til disse Tiders Skik, da Ingen svæder,
 undtagen for sin Fordel, og naar den
 er naaet, saa kvæles ved Besiddelsen
 Tjenstiveren; det er ei saa med dig.
 Men Gubbe, kun et visst Træ du pleier,
 der ei kan give dig en Blomst engang
 til Løn for al din Umag og din Røgt.
 Men kom du kun og lad os følges ad;
 før end din Ungdoms Løn er gaaet med,
 vi finde vel et nøisomt Tilflugtssted.

Adam.

Sa kom, min Herre, jeg vil usfortroden
 med ærlig Trofast følge Jer til Døden. —
 Fra jeg var sytten Aar, jeg boede her,
 til jeg blev firs; nu boer jeg her ei meer.
 Naar man er sytten Aar, kan Lykken komme;
 men, — fire Sneise, — saa er Tiden omme. —
 Gid før min Død kun times mig det Held,
 at jeg min Herre faaer betalt min Gjæld.

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Ardennerfjoven.

(Rosalinda, klædt som Dreng, Celia, klædt som Hyrdinde, og
Prøvesteen komme ind.)

Rosalinda.

O Jupiter, hvor dog min Sjæl er træt!

Prøvesteen.

Det kunde være det samme med Sjælen, naar bare mine
Ben ikke var trætte.

Rosalinda.

Jeg kunde næsten fristes til at gjøre mine Mandssklæder
Skam og græde som en Kvinde; men jeg maa styrke det svæ-
gere Kar; thi Trøie og Buger maa vise sig modige imod
Skjorter; altsaa sat Mod, kjære Aliena.

Celia.

Jeg beder dig, bær over med mig; jeg kan ikke gaae
længer.

Prøvesteen.

Jeg for min Del vil heller bære over med Jer, end jeg
vil bære Jer; ihvorvel det var da ikke noget Kors, jeg havde
at bære, hvis jeg bar Jer; for I har nok neppe en Kors-
daler i Eders Pung.

Rosalinda.

Saa dette er altsaa Ardennerfjoven.

Prøvesteen.

Sa, nu er jeg paa Ardennerne; desto større Kar er jeg;
hjemme havde jeg det bedre; men paa Reiser maa man jo
tage tiltakke.

Rosalinda.

Sa, gjør det, kjære Prøvesteen. — Se, hvem kommer
der? en ung og en gammel Mand i alvorlig Samtale.

(Corin og Sylvius komme ind.)

Corin.

Paa denne Vis vil hun jo kun forsmaae dig.

Sylvius.

O, vidste du, hvor høit jeg elsker hende!

Corin.

Det kan jeg gætte; jeg har ogsaa elsket.

Sylvius.

Det kan du ei, Corin; du er for gammel,
om end som ung du var saa god en Elsker
som Nogen, der paa Hovedpuden sukked.

Men har din Elskov lignet min; — og dog,
saa høit som jeg har ingen Mand vist elsket; —
hvor mangen latterlig og daarlig Handling
har ei din Elskov da forledt dig til?

Corin.

Til tusind Ting, som nu jeg har forglemt.

Sylvius.

Saa har du aldrig elsket ret af Hjertet;
hvis ei du mindes grant den mindste Daarskab,
som Elskov nogentid dig lokked til,
saa har du aldrig elsket; —
og hvis du ei, som jeg nu gjør, har trættet
Tilhørerne med din Tilbedtes Pris,
saa har du aldrig elsket; —
og er du ikke løbet fra dit Selskab,
som jeg nu gjør, af Lidenstaben dreven,
saa har du aldrig elsket. — O, min Phebe!

(gaaer.)

Rosalinda.

Den stakkels Hyrde! mens jeg agted paa
hans Saar, traf jeg uheldigvis mit eget.

Prøvesteen.

Sa, og jeg paa mit. Jeg husker nok, dengang jeg var forelsket, at jeg slog mit Træsværd itu paa en Sten og sagde, at det skulde han have, fordi han gik om Natten til Hanne Smith, og jeg husker, at jeg kyskede hendes Manglestok, og Overne paa den Ro, som hendes smaa, sprukne Hænder havde malket, og jeg husker, at jeg kjælede for en Urtebælg i istedenfor hende, og tog to Urtebælge fra hende og gav hende dem igjen og sagde med grædende Taarer: „Bær dem for min Skyld.“ — Jo, vi rigtige Elskere gjøre sommetider nogle løselige Krumspring; ligesom Alting i Verden er dødeligt, saaledes er Alverden dødelig forrykt, naar den er forelsket.

Rosalinda.

Du taler klogere, end du selv mærker.

Prøvesteen.

Nei, jeg mærker aldrig noget til min egen Klogskab, før end jeg brækker mine Ben over den.

Rosalinda.

Alt Gud! den Hyrde er, jeg seer, forelsket just paa min Maneer.

Prøvesteen.

Min med; men min er ligesom lidt muggen.

Celia.

Jeg beder, spørg En af Jer Manden der, om han for Guld vil give os lidt Mad; thi jeg forsmægter næsten.

Prøvesteen.

Hei, du Lømmel!

Rosalinda.

Hys, Nar; han hører ikke til din Slægt.

Corin.

Hvem kalder?

Prøvesteen.

Bedre Folk end dine Pige.

Corin.

Ja, ellers var de meget ringe.

Rosalinda.

Ti dog! —

God Aften, Ven!

Corin.

God Aften, gode Herre;
god Aften, Allesammen!

Rosalinda.

Kjære Hyrde,

hvis man for Guld og gode Ord kan købe
i denne Drken nogle Levnetsmidler,
saa viis os, hvor vi kan faae Ly og Kost.
Den unge Pige her er træt af Rejsen
og helt forsmægtet.

Corin.

O, det gjør mig ondt;
jeg ønsked, meer for hendes Skyld end min,
jeg havde bedre Hjælp at byde hende;
men jeg er Hyrde hos en anden Mand
og klipper ikke selv den Hjord, jeg vogter.
Min Herre har et karrigt Sind; han ændser
kun lidt at finde Vej til Himmerige
ved Gjæstfrihedens Gjerninger. Desuden
er nu hans Hjord, hans Forraad og hans Hytte
tilsalgs, og der er Ingenting i Hytten
at faae til Føde, — selv er han jo borte.
Men kom og see; — hvad I kan finde der,
vil jeg for min Del gjerne unde Jer.

Rosalinda.

Hvem kjøber da hans Hjorder og hans Enge?

Corin.

Den unge Svend, I saae fornøylig her;
han bryder sig kun lidt om, hvad han kjøber.

Rosalinda.

Min Ven, hvis det kan gøres uden Uret,
saa køb hans Hytte samt hans Hjord og Eng;
og Kjøbesummen skal du faae af os.

Celia.

Din Løn forhøie vi; jeg ynder Stedet;
her ønsked jeg at leve al min Tid.

Corin.

Saa, sælges skal det; det er vist; følg med,
og hvis I er tilfreds ved Estershønet
med Jordbund, Indtægt og med Livet her,
saa vil jeg være Jer en fuldtro Mand
og købe det for Eders Guld paastand.

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Et andet Sted i Skoven.

(Amiens, Jacques og Flere komme ind.)

Amiens (synger.)

Hvis du vil ligge her
under de grønne Træer,
syng af freidigt Bryst,
kappes med Fuglens Røst: —
kom hid, kom i Skoven ud!
hos mig du seer
ei Fjender fleer
end Blæst og Vinterflud.

Jacques.

Mere, mere, jeg beder Jer, syng mere.

Amiens.

Det vil gjøre Jer tungfindig, Herr Jacques.

Jacques.

Desto bedre! Mere, jeg beder Jer, mere! Jeg kan sige Tungfindighed ud af en Sang, som Bæselen siger *Wg.*

Amiens.

Min Stemme er rusten; den vil ikke behage Jer.

Jacques.

Jeg beder Jer ikke om at behage mig; jeg beder Jer om at synge. Naa, bliv ved en Stanze endnu; er det ikke „Stanzer“, I kalder dem?

Amiens.

Som I behager, Herr Jacques.

Jacques.

Naa, ja; det kan være mig det samme, hvad de hedder; de skylder mig Sngenting. Vil I synge?

Amiens.

Mere for at føie Jer end for at more mig.

Jacques.

Godt; hvis jeg nogensinde takker et Menneſte, ſaa vil jeg takke Jer; men hvad man kalder Complimenter, det forekommer mig ligesom, naar to Ubefatte mødes, og naar Nogen takker mig ret hjerteligt, ſaa er det mig, ligesom om jeg havde givet ham en Skilling, og han gav mig en Tiggertakſigelse til Gjengjæld. Naa, ſyng nu; og hvem der ikke vil, maa holde ſin Mund.

Amiens.

Godt, ſaa vil jeg ende Sangen. — Bred Dugen imidlertid; Hertugen vil holde Maaltid her under dette Træ; — han har ſøgt efter Jer hele Dagen.

Jacques.

Og jeg har hele Dagen søgt at slippe fra ham; han er
 altfor disputerelysten for mig. Jeg har lige saa mange Tan-
 ker som han; men jeg takker Vorherre og gjør ikke stort Væ-
 sen deraf. — Saa, slaa nu Eders Triller.

Alle (synge).

Brager du Hofmandsstik,
 fryder Dig Solens Blik,
 vinder du selv dit Brød
 noisom af Jordens Skjød:
 kom hid, kom i Skoven ud!
 hos mig du seer
 ei Gjender fleer
 end Blæst og Vinterslud.

Jacques.

Nu skal I høre et Vers paa samme Melodi, som jeg
 forfattede igaar tiltrods for min digteriske Evne.

Amiens.

Og jeg vil synge det.

Jacques.

Det lyder saaledes:

Wilde nu En maaftæe
 sig som et Asen tee,
 løbe fra Hus og Gods
 ret som en Nar paa Trods; —
Ducdame, Ducdame, Ducdame!
 Han mødes her
 med Narre fleer,
 der just har gjort det samme.

Amiens.

Hvad betyder Ducdame?

Jacques.

Det er en græst Besværgelsesformular til at mane Narre ind i en Tryllefreds. Jeg vil gaae hen og sove, hvis jeg kan; hvis jeg ikke kan, vil jeg spotte over Ægyptens Førstefødte.

Amiens.

Og jeg vil opsoge Hertugen; hans Maaltid er færdigt.

(de gaae hver til sin Side.)

Sjette Scene.

En anden Del af Skoven.

(Orlando og Adam komme ind.)

Adam.

Kjære Herre, jeg kan ikke gaae længer, jeg døer af Sult; her lægger jeg mig ned og maaler min Grav ud. Leve, bedste Herre!

Orlando.

Hvad nu, Adam? har du ikke mere Mod? lev dog lidt endnu! kom lidt til dig selv! fat lidt Mod! Hvis denne uhyggelige Skov har noget Bilde at give, saa vil jeg enten blive til Føde for det, eller bringe det til Føde for dig. Din Indbildning er Døden nærmere end dine Kræfter. Fat Mod, for min Skyld! Hold Døden endnu en Stund en Armlængde fra dig; jeg skal strax være hos dig igjen, og hvis jeg ikke bringer dig Noget at spise, giver jeg dig Lov til at døe; men, hvis du døer, før jeg kommer, saa driver du Gjæk med min Møie. — Det var ret! Du seer bedre ud, og jeg skal strax være her igjen. Men du ligger her i den kolde Blæst. Kom, lad mig bære dig hen til et Sted, hvor der er Læ, og du skal ikke døe af Mangel paa et Maaltid, hvis der er noget Levende i denne Orken. Triff Mod, Adam!

(de gaae.)

Syvende Scene.

En anden Del af Skoven.

(Et dækket Bord. Den landsflygtige Hertug, Amiens, Hofmænd og Følge komme ind.)

Hertugen.

Seg troer, han er forvandlet til et Dyr;
som Menneſte ſeer jeg ham ingenſteds.

Førſte Hofmand.

Han gif herfra for nylig, Eders Høiſhed;
her var han munter ved en Sang, han hørte.

Hertugen.

Hvis han, ſom helt er ſammenſat af Miſlyd,
er bleven muſikaliſk, ſaa ſaaer vi ſnart
Diſharmoni i Sſærerne; gaa, hent ham;
ſig, jeg vil tale med ham.

(Jacques kommer ind.)

Førſte Hofmand.

Se, der er han,

han ſparer mig min Umag.

Hertugen.

Naa, min Herre!

Hvad er det for en Skif, at Eders Venner
maa beile til Jert Selfab? — Hvad? ſaa lyſtig?

Jacques.

En Nar, en Nar! — jeg traf en Nar i Skoven,
en broget Nar! — O, jammerlige Verden! —

Saaſandt jeg nærer mig af Mad, jeg traf
en Nar; han laa og varmed ſig i Solen
og ſkjældte Fru Fortuna grundigt ud,

ja ret med Fynd og Klem, — en broget Nar!

„Godmorgen, Nar,” ſa’e jeg. „Nei,” ſvared han,
„kald mig ei Nar, for Himlen gier mig Lykke.“

Derpaa tog han et Solur op afommen
 og stirrede derpaa med dvastte Dine
 og sagde hel forstandigt: „Den er Ti;
 der seer man,“ sagde han, „hvor Verden løber;
 kun for en Time siden var den Ti,
 og om en Time er den Elleve.
 Saaledes timevis vi modnes, modnes,
 og atter timevis vi raadne, raadne,
 og dermed ender Visen.“ — Da jeg hørte
 den Præken af en broget Nar om Tiden,
 saa galed mine Lunger som en Hane,
 ved denne dybe Tænkksomhed hos Narre;
 og efter Narrens Solur lo jeg vel
 en Time uafbrudt. — En herlig Nar!
 en prægtig Nar! — En broget Narrekappe
 gaaer fremfor Alt!

Hertugen.

Hvad er det for en Nar?

Jacques.

En prægtig Nar! — En, som har været Hofmand.
 Han siger: er en Dame ung og smuk,
 saa veed hun det; den Gave har hun faaet; —
 og i sin Hjerne, der er saa fortorret
 som en Bistøit, der blev tillevns fra Rejsen,
 har han et sælsomt Pathos fuldt af Visdom,
 som han i Stumper lader slippe ud.
 O, gid jeg var en Nar! — En Narrekappe
 er min Uergjerrighed.

Hertugen.

Den skal du faae.

Jacques.

Det er det Gnefte, jeg ønsker mig,

naar blot I luger den Indbildning op
 af Jer Forstand, som nu groer vildt deri,
 at jeg er klog. Min Frihed maa jeg have,
 et Fribrev, stort som Vindens, til at blæse
 paa hvem jeg vil; det har jo alle Narre;
 og den, der drilles af min Galsskab værst,
 maa høiest lee; og hvorfor maa han det?
 det hvorfor er saa nemt som Kirkeveien:
 den, som en Nar har rammet med sit Vid,
 er selv en Nar, — om end han føler Svien, —
 hvis ei han synes følesløs for Snærten;
 thi ellers blottes jo den Kloges Daarskab
 ved Narrens blinde Stød i Vind og Veir.
 Giv mig min Narrefappe; lad mig sige
 frit, hvad jeg vil; saa skal tilgavns jeg rense
 den fule Verdens pestbefængte Krop,
 hvis den taalmodigt finder sig i Kuren.

Hertugen.

O, fy! jeg veed nok, hvad du vilde gjøre.

Jacques.

Hvad vilde jeg da gjøre, uden Godt?

Hertugen.

Den største Synd, idet du revsed Synden;
 thi du har været selv en vild Krabat,
 saa sandselig som Dyrets vilde Drift,
 og alle skjulte Saar, hver lønlig Smitte,
 som du har selv vilkaarligt skaffet dig,
 dem vil du sprede over hele Verden.

Jacques.

Hvad? den, der præker mod Hoffærdighed,
 mon vel hans Dadel rammer nogen Enkelt?
 Hvad? svulmer den ei høit som Havets Høivand,

indtil i Eonen selv der kommer Ebbe.
 Til hvilken Kjøbstadkvinde sigter jeg
 imens jeg siger, Kjøbstadkvinden bærer
 paa sine ringe Skuldre Fyrstestragt?
 og hvem, selv af de Ringeste, der troer,
 at han er ment, kan sige: „Hvad jeg øder,
 gaaer ei paa din Beføstning“ uden strax
 at røbe, at mit Ord traf just hans Daarstab.
 Saa sig mig da, hvormed har vel min Tale
 fornærmet ham? hvis den har truffet rigtigt,
 fornærmer han sig selv; hvis han er fri,
 saa flyver jo min Dadel som en Vildgaas,
 der Ingen hører til. — Men hvem er der?

(Orlando kommer ind med et draget Sværd.)

Orlando.

Holdt! spis ei meer!

Jacques.

Jeg har ei spist en Bid.

Orlando.

Og skal ei, førend Nøden først er mættet.

Jacques.

Af hvilket Kuld er denne Hane kommen?

Hertugen.

Er det din Nød og Trang, der gjør dig fræk,
 hvad, eller plump Foragt for gode Sæder,
 at du saa fattig er paa Høflighed?

Orlando.

Der traf I Pølsen just; den skjære Nød
 har med sin Torn afrevet Høflighedens
 den glatte Masse; dog er jeg af Byrd
 og kjender til Opdragelse. Men holdt!

den døer paa stand, der rører disse Frugter,
for jeg og mine Krav er fyldestgjorte.

Jacques.

Kan du ei fyldestgøres med Fornuft,
saar saa maa jeg døe.

Hertugen.

Hvad vil I? Gudhed tvinger
langt meer, end Tvang bevæger os til Gudhed.

Orlando.

Jeg er halvdød af Mangel; giv mig Mad!

Hertugen.

Sæt Jer tilbords og spis og vær velkommen.

Orlando.

Saa venligt taler I! O, tilgiv mig;
jeg tænkte mig, at Alting her var vildt,
og derfor tog jeg denne bydende
og bistre Mine. Men, hvem end I er,
som i den utilgjængelige Orken,
i Skyggen af de veemodsfulde Grene,
sorgløst see Timerne sig liste bort, —
hvis nogentid I har seet bedre Dage,
hvis I har hørt, naar Kirkens Klokker kimed,
hvis I har siddet ved en gjæves Mands Gilde,
hvis I har tørt af Diet bort en Taare,
hvis I har Medhynk følt og Medhynk fundet;
lad Gudhed være da min stærke Tvang;
i dette Haab med Blu mit Sværd jeg gemmer.

Hertugen.

Vel er det sandt, vi har seet bedre Dage,
og Festens Klokker har os kaldt til Kirken,
og vi har siddet ved den Gjæves Gilde,
og vi har tørret fra vort Dielaag

de Draaber, som den fromme Medynk avled;
 og derfor sæt Jer ned i Fred og Vensteb,
 tag, hvad I vil, af Alt, hvad vi kan byde,
 at Eders Trang maa finde Mættelse.

Orlando.

Saa tøv en liden Stund med Eders Maaltid,
 mens, som en Hind, jeg søger op min Kalb
 og foder den. Det er en stakkels Gubbe,
 der humped mangt et modigt Fjed med mig
 af lutter Kjærlighed. Før han er mættet, —
 af tvende Byrder trykket, Sult og Alder, —
 jeg rører ei en Bid.

Hertugen.

Gaa da og hent ham,
 og vi vil Intet røre, før I kommer.

Orlando.

Tak; Gud velsigne Jer for Eders Trøst!

(gaaer.)

Hertugen.

Du seer, ei os alene svigter Lykken;
 paa denne store Verdensskueplads
 opføres flere Sørgeespil end det,
 hvori vi spille med.

Jacques.

Ja Verden er

en Skueplads, og Alle, Mænd og Kvinder,
 kun Skuespillere. Hver gaaer og kommer,
 naar hans Tid er; og hver har mange Roller
 at spille i sin Livstid. Syv Livsaldre
 er Stykkets Akter. Først det spæde Barn,
 der skriger, savlende i Ammens Arme, —
 saa Pogen flæbende med Skoleposen,

med nylig vasket Morgenansigt, treven
 som Sneglen krybende ad Skolen til. —
 Saa Elfteren, der stønner som en Døn
 og digter veemodsfulde Viser om
 sin Hersterindes Diebryn. — Dernæst
 en Krigsmand, fuld af skrækkelige Eder,
 med Skjæg som Pantheren, paa Wren prikken,
 slux færdig til at yppe Riv; han søger
 i Gabet af Kanonen Wrens Boble. —
 Saa Dommeren med trind og værdig Mave,
 vel stoppet med Kapuner, — strænge Blik,
 og Munden fuld af vise Sætninger
 og ny Exempler; dette var hans Rolle. —
 Den sjette Alder stifter om og bliver
 en tynd Herr Pantalon med Tøfler paa,
 med Briller paa sin Næse, Pung ved Siden,
 med Buxer sparte fra sin Ungdomstid,
 der hænge om hans magre Ben som Sække;
 hans dybe Manddomsroft er gaaet over
 igjen til Barndomsalderens Distant,
 og klinger tyndt og pibende. — Den sidste
 af alle disse Scener, den som ender
 det fære, indholdsrige Spil, det er
 den anden Barndomstid, den rene Glemsel,
 der mangler Tænder, Dine, Smag og Alt.

(Orlando kommer tilbage med Adam.)

Hertugen.

Velkommen; bring nu Eders ædle Byrde
 til Sæde her og lad ham mætte sig.

Orlando.

Jeg takker paa hans Vegne.

Adam.

Det behøves;
jeg selv har neppe Kræfter til at takke.

Hertugen.

Velkommen; spis; jeg vil ei nu ved Spørgsmaal
om Eders Hændelser forstyrre Jer. —

Spil op, Musik; syng I, min gode Frænde.

Amiens. (synger.)

Blæs, blæs, du Vintervind!

glemsomme Benners Sind
langt værre Saar kan slaae;
fnøs du end nok saa vred,
aldrig saa dybt du bed
fordi dig Ingen saae. —

Syng da i Sky under Egen den grønne! —
med Svig fare Benner, med Falskhed de Stjønne; —
men her i det Grønne
kan Livet sig lønne.

Frys, frys, du bittre Kuld!

du er ei pinefuld
som Utaks bedste Drif;
stivner du Bølgen fast,
aldrig du svød saa hvast
som Benners kolde Blik.

Syng da i Sky under Egen den grønne!
med Svig fare Benner, med Falskhed de Stjønne;
men her i det Grønne
kan Livet sig lønne.

Hertugen.

Er I den gjæve Ridder Rolands Søn;
som I fornylig lønligt har betroet mig,

og som mit Die vidner om hans Billed,
 der staaer i Eders Ansigt troligt malet, —
 saa vær mig hjertelig velkommen; jeg
 er Hertugen, der elsked Eders Fader;
 kom til min Grotte og fortæl mig Næsten
 af Eders Eventyr. — Du gode Gamle,
 velkommen skal du være som din Herre. —
 Ræk ham en Arm til Støtte. — Kom nu med
 og giv om Eders hele Liv Bæst.

(de gaae.)

Tredie Act.

Første Scene.

En Sal i Slottet.

(Hertug Fredrik, Olivier, Hofmænd og Følge.)

Hertug Fredrik.

Hvad? ikke seet ham? det er ikke muligt!
 hvis ei min bedre Del bestod af Naade,
 jeg søgte ei Gjenstanden for min Hævn
 langt borte, medens du er her. Men vogt dig!
 find mig din Broder, hvorsomhelst han er;
 søg ham ved Lys; og før et Aar er omme,
 bring ham herhid, død eller levende;
 hvis ikke, saa vend aldrig meer tilbage
 at søge Livsophold her i vort Land;
 dit Guds og hver den Ting, du kalder din,
 af noget Værd, det lægge vi Beslag paa,

indtil du ved din Broders Mund kan frie dig
for det, som vi nu har dig mistænkt for.

Olivier.

O, kjendte Eders Høihed blot mit Hjerte;
jeg elsked aldrig i mit Liv min Broder.

Hertugen.

Des større Skurk er du; — Paa Døren med ham.
Lad mine Tjenere, hvis Hverv det er,
fluk lægge paa hans Hus og Guds Beslag.
Gjør dette ufortøvet; — bring ham bort.

(de gaae.)

Anden Scene.

Skoven.

(Orlando kommer ind med et Papir, som han hænger op paa
et Træ.)

Orlando.

Hæng der, mit Vers; vidn om min Kjærlighed.
Trefronte Nattens Dronning, vend i Naade
dit Die fra din blege Klode ned
til hendes Navn, som for mit Liv skal raade.
O Rosalinda, her i disse Træer
som i en Bog vil jeg min Tanke skrive.
For hvert et Die, som i Skoven seer,
skal om din Deilighed de Vidner blive.
Sl, il, Orlando, lad hvert Træ forkynde
den Skjønnes, Renes, Mageløses Ynde!

(gaaer.)

(Corin og Prøvesteen komme ind.)

Corin.

Naa, hvad synes I saa om dette Hyrdeliv, Herr Prøve-
steen?

Prøvesteen.

Opriktigt talt, Hyrde, i og for sig betragtet er det et godt Liv; men betragtet som Hyrdeliv er det snævs; som eensomt Liv betragtet, synes jeg meget godt derom; men i Betragtning af, at man lever alene, er det et meget daarligt Liv. Seet fra den Side, at det er paa Landet, behager det mig meget! men fra den Side seet, at det ikke er ved Hoffet, saa er det kjedeligt. Forsaaavidt som det er et tarveligt Liv, er det ganske efter mit Sind; men forsaaavidt som det ikke er mere flot, er det slet ikke efter min Smag. Har du nogen Filosofi i Livet, Hyrde?

Corin.

Ikke mere end at jeg veed, at jo mere syg man er, desto værre har man det, og den, der mangler Penge og Formue og Tilfredshed, han savner tre gode Venner; — og at det er Regnens Natur, at den gjør vaad, og Ildens at den brænder, — at god Græsning gjør Faarene fede, og at en Hovedsaarsag til, at det er Nat, er Mangel paa Sol, — at den, der hverken har faaet Forstand af Naturen eller ved Konsten, han kan enten beklage sig over Mangel paa god Opdragelse, eller ogsaa er han kommen af en dum Familie.

Prøvesteen.

Det er det, man kan kalde en Naturfilosof. Har du nogensinde været ved Hove, Hyrde?

Corin.

Nei, min Tro, om jeg har.

Prøvesteen.

Saa er du fordømt.

Corin.

Nei, jeg haaber, —

Prøvesteen.

Jeg siger dig, du er fordømt! som et Æg, der er flettet og spoleret paa den ene Side.

Corin.

Fordi jeg ikke har været ved Hove? Lad mig høre Grunden.

Prøvesteen.

Jh, naar du aldrig har været ved Hove, saa har du ikke seet gode Sæder; naar du ikke har gode Sæder, saa er dine Sæder flette, og Slethed er Synd, og Synd fører til Fordømmelse; du er i en betænkelig Stilling, Hyrde.

Corin.

Nei, ikke en Smule, Prøvesteen; hvad der er gode Sæder ved Hove, det er ligesaa naragtigt paa Landet, som landlig Skik vilde være til Latter ved Hove. I har jo fortalt mig, at ved Hove hilser man ikke, men kysjer paa sin Haand; det vilde være en urenlig Høflighed, hvis Hofmænd var Hyrder.

Prøvesteen.

Bevis det! fort! bevis det!

Corin.

Jh, vi haandtere jo altid vore Faar; og deres Uld er fedtet, ved I nok.

Prøvesteen.

Sa, men svøde Hofmændenes Hænder da ikke? og er et Faars Fedt ikke ligesaa sundt som et Menneffes Svødt? Enfoldigt, enfoldigt! Kom med et bedre Bevis, siger jeg.

Corin.

Desuden er vore Hænder haarde.

Prøvesteen.

Desto bedre kan Eders Læber føle dem. Enfoldigt igjen! Kom med et kraftigere Bevis, siger jeg.

Corin.

Og saa ere de tidt tjærede, naar vi smøre Faarene ind for Skab; og I vil da ikke have, at vi skal kysse paa Tjære? Hofmændenes Hænder, de duster af Desmer.

Prøvesteen.

Enfoldige Menneſte! Du Ormeſøde, af et godt Stykke Kjød at være! So viſt; lær af Viſdommen, og tænk: Desmer er af en lavere Oprindelse end Tjære: den urene Udgygdelse af en Kat. Et bedre Beviſ, Hyrde!

Corin.

I har altformegen Hofmandsvittighed for mig; lad det ſaa blive derved.

Prøvesteen.

Blive ved at være evig fordømt? Gud hjælpe dig, enfoldige Menneſte; Gud indpode dig Forſtand; thi du er aldeles raa.

Corin.

Herre, jeg er en ærlig Arbejder, jeg fortjener det, jeg ſpiſer, og jeg erhverver det, jeg klæder mig i; jeg hader Inngen og miſunder Ingen hans Lykke; jeg er glad ved Andres Medgang og tilfreds med min egen Modgang, og min ſtorſte Stolthed er at ſee mine Faar græſſe og mine Lam die.

Prøvesteen.

Det er atter en enfoldig Synd hos Jer, at I bringer Faarene og Vædderne ſammen og ſaaledes erhverver Eders Livsophold ved Kvægets Parring; — at være Robler for en Vædder, og at forraade et tolv Maaneders Faar til en gammel, krumhornet Hanrei af en Vædder, imod al rimelig Egteſkabsſtik. Hvis du ikke bliver fordømt for det, ſaa er det, fordi Djævelen ſelv ingen Hyrder vil have; ellers kan jeg ikke ſee, hvorledes du ſkulde ſlippe.

Corin.

Der kommer den unge Herr Ganhmed, min nye Frues
Broder.

(Rosalinda kommer ind med et Papir i Haanden.)

Rosalinda. (læser.)

„Fra Ost til Vest er ei at finde
en Edelsten som Rosalinde.
Bidt over Land paa alle Vinde
skal Rygtet gaae om Rosalinde.
Hvor har en Maler nogensinde
et Billede skabt som Rosalinde?
Al anden Deilighed maa spinde
af Tanken bort for Rosalinde.“

Provosteen.

Saaledes kunde jeg gjerne blive ved at rime otte Aar
i Træk, med Undtagelse af Middags- og Aftensmad samt
Sovetimerne; det er det rigtige Kjællingetrav tiltorvs.

Rosalinda.

Fy, Nar!

Provosteen.

Her har I en Mundsmag:

Hvis Hjorten søger sine Hinde,
saa lad den søge Rosalinde,
er Ratten elskovsfuld isinde,
saa er den fagre Rosalinde.
En Pels til Værn mod Vintrens Vinde
maa føres, saa maa Rosalinde.
Hvo Kornet slaaer, maa Neget vinde
og kjøre hjem med Rosalinde.
I bitter Skæl kan tidt man finde
en Kjerne, sød som Rosalinde.

Hvo Rosens søde Blomst vil vinde,
 faaer Elfsøvs Torn af Rosalinde.

Det er en rigtig falsk Versegallop; hvad vil I belemre
 Jer med det?

Rosalinda.

Si stille, dumme Nar; jeg fandt det paa et Træ.

Prøvesteen.

Det Træ bærer, min Tro, kun daarlig Frugt.

Rosalinda.

Jeg vil pøde dig ind derpaa, saa bliver det pødet med
 et Mispel; thi den Frugt raadner, førend den bliver halvmoden,
 og saaledes gaaer det ogsaa med dig.

Prøvesteen.

Talt har I; men om det var klogt eller ikke, det maa
 Skoven afgjøre.

(Celia kommer ind med et Papir i Haanden.)

Rosalinda.

Stille! der kommer min Søster læsende; kom tilside.

Celia. (læser.)

„Skal denne Orken tie længer,
 fordi ei Menneſter her boer?
 Nei, Tunger paa hvert Træ jeg hænger
 og de ſkal tale Viſdomsord;
 ſnart om, at Livet iler bort,
 en flygtig, vildſom Pilgrimſfærd;
 et Spand af Tid ſaa knapt og kort
 tilmaales os i Verden her; —
 de tale ſkal om brudte Eder,
 om Venners Troløſhed mod Venner;
 men hvor ſig ſkjønneſt Grenen breder,
 og der, hvor Tankesproget ender,
 der vil jeg Roſalinde nærne,

at hver en Væser kan erfare,
 at Himlen har hver Dyd og Evne
 I Korthed villet aabenbare;
 thi Himlen bød Naturen fatte
 tilsammen i eet deiligt Billed
 Alverdens spredte Skjønheds Skatte;
 og flux Naturen sammenstilled
 Cleopatras den høie Mine
 og Helenas den fagre Kind
 og Atalantas Lemmer fine,
 Lucretias strænge Jomfrusind.
 Saa vilde Himlens Bud det føie,
 at Rosalinde samlet har
 af Manges Hjerte, Afsyn, Die,
 hvad kosteligst i Verden var;
 af Himlen fik hun det til Gave, —
 og jeg i Liv og Død er hendes Slave."

Rosalinda.

O, du gode Jupiter! — Hvad er det dog for en fjedelig Elskovsprædiken, du der har plaget din Menighed med, uden at sige saa meget som: „Hav Taalmodighed, Godtsfolk!"

Celia.

Hvad er det? Benner bag Ryggen? — Gaa lidt tilside, Hyrde, og gaa du med ham, min Ven.

Prøvesteen.

Rom, Hyrde, lad os gjøre et hæderligt Tilbagetog, om ikke med fuld Oppakning, saa ialtsald med fuld Aftakning.

(Corin og Prøvesteen gaar.)

Celia.

Hørte du Versene?

Rosalinda.

O, jo; jeg hørte dem allesammen og flere til, for nogle af dem havde flere Fødder, end Versene kunde bære.

Celia.

Det gjør Ingenting; Fødderne kunde bære Versene.

Rosalinda.

Saa, men Fødderne var lamme og kunde ikke bære sig selv uden Verset; derfor haltede de i Verset.

Celia.

Men kunde du høre uden Forbavselse, at dit Navn end baade er ophængt og indstaaet paa disse Træer?

Rosalinda.

Jeg havde allerede naaet syv Dage af de ni, et Bid under varer, førend du kom; thi se, hvad jeg fandt paa et Palmetræ. Jeg har aldrig været saa forfulgt med Rim siden Pythagoras' Dage, da jeg var en irlandsk Rotte, hvilket jeg med Nød og neppe kan hufte.

Celia.

Kan du gætte, hvem der har gjort dette?

Rosalinda.

Er det et Mandfolk?

Celia.

Med en Kjæde om Halsen, som du engang har baaret. Skifter du Farve?

Rosalinda.

Hvem? jeg beder dig.

Celia.

Al Gud, al Gud! det er svært for Venner at træffe hverandre; men Bjerger kan flyttes af Jordstjælv og støde sammen.

Rosalinda.

Nei, sig mig nu, hvem det er!

Celia.

Er det muligt?

Rosalinda.

Jeg beder dig paa det bønligste og indstændigste, sig mig, hvem det er!

Celia.

O, vidunderligt, vidunderligt og alle Vidunderes Vidunder! og endnu engang vidunderligt og dernæst ud over alle Forbavselsens Udraab!

Rosalinda.

O, du milde Himmel! troer du, at fordi jeg er udstafet som et Mandfolk, har mit Sind ogsaa Trøje og Buxer paa? En Tommes længere Opsættelse er det samme som en Opdagelsesreise til Sydhavet. Jeg beder dig, sig mig, hvem det er! Skynd dig, og tal raft. Jeg vilde ønske, du kunde stamme, for at du kunde styrte denne hemmelighedsfulde Mand ud af din Mund, ligesom Vinen kommer ud af en smalthalset Flaske, enten for meget paa een Gang eller slet ingen Ting. Jeg beder dig, træk Proppen af din Mund, at jeg kan drikke dine Nyheder.

Celia.

Saa kunde du jo faae et Mandfolk i Halsen.

Rosalinda.

Er han en virkelig Guds Skabning? Hvad Slags Mand er han? er hans Hoved en Hat værd, eller hans Hage et Skjæg værd?

Celia.

Ja, Skjæg har han kun lidt af.

Rosalinda.

Naa, Vorherre vil skjænke ham mere, hvis han er taknemmelig; jeg vil gjerne vente paa, at hans Skjæg voger,

er naar du blot ikke hindrer mig i at gjøre Bekjendtskab med hans Ansigt.

Celia.

Det er den unge Orlando, som vendte op og ned paa Brydelskæmperens Ben og dit Hjerte i eet og samme Dieblif.

Rosalinda.

Nei, Pokker i Bولد med Narrestreger! Tal for ramme Alvor, som en ærlig Pige.

Celia.

Paa min Tre, det er ham.

Rosalinda.

Orlando?

Celia.

Orlando.

Rosalinda.

At, hvad skal jeg nu gjøre med Trøie og Buxer? — Hvad tog han sig for, da du saae ham? hvad sagde han? hvorledes saae han ud? hvorledes var han klædt? hvad gjør han her? spurgte han efter mig? hvor er han? hvor stilles I ad? og naar seer du ham igjen? Svar mig med eet Ord.

Celia.

Saa maa du først laane mig Gargantuas' Mund; det Ord vilde blive for stort for en Mund som de, der bruges nuomstunder. At svare Ja og Nei til alle disse Spørgsmaal, det er meer end at svare paa en Katechisation.

Rosalinda.

Men veed han, at jeg er i denne Skov, og i Mandssdragt? seer han ligesaa rast ud som den Dag, da han brødes.

Celia.

Det er ligesaa let at tælle Solgran som at svare paa Forelskedes Spørgsmaal; — men nu skal du saae en Mundsmag af mit Møde med ham; nyd den med rigtig Op-

mærksomhed. Jeg fandt ham under et Træ ligesom et nedfaldet Agern.

Rosalinda.

Det kan med Rette kaldes Jupiters Træ, naar det bærer saadan Frugt.

Celia.

Hør mig, min naadigste Fæsten.

Rosalinda.

Bliv ved.

Celia.

Der laa han, henstrakt som en saaret Ridder.

Rosalinda.

Skjøndt det er en Ynk at see det Syn, saa er det dog en Pryd for Jorden.

Celia.

Saa sig dog Præ til din Tunge; den gjør utidige Krumspring. Han var klædt som Jæger.

Rosalinda.

Et Barsel! Mit Hjerte er den Hjort, han vil ramme.

Celia.

Jeg vilde helst synge min Vise uden Chor; du bringer mig ud af Tonen.

Rosalinda.

Beed du da ikke, at jeg er en Kvinde? naar jeg tænker, maa jeg tale; bliv ved, Kjære.

Celia.

Du forstyrrer mig. — Lys, kommer han ikke der?

(Orlando og Jacques komme ind.)

Rosalinda.

Det er ham! lad os skjule os og tage ham i Diesyn.

(Rosalinda og Celia gaae tilside.)

Jacques.

Jeg takker Jer for Eders Selskab, men jeg vilde oprigtigt talt ligesaa gjerne have været alene.

Orlando.

Jeg ligesaa; men for en Høfligheds Skyld siger jeg ogsaa Tak for Eders Selskab.

Jacques.

Gud være med Jer; lad os mødes saa lidt som muligt.

Orlando.

Jeg ønsker, at vi maa blive mindre bekendte med hinanden.

Jacques.

Jeg beder Jer, fordærv ikke flere Træer med at skrive Elfskovsviser paa Barken af dem.

Orlando.

Jeg beder Jer, fordærv ikke flere af mine Vers ved at læse dem med saa surt et Ansigt.

Jacques.

Er Rosalinda Eders Elskedes Navn?

Orlando.

Ja, netop.

Jacques.

Det Navn behager mig ikke.

Orlando.

Der var Ingen, der tænkte paa at behage Jer, da hun blev døbt.

Jacques.

Hvordan er hendes Vægt?

Orlando.

Netop saa høi som mit Hjerte.

Jacques.

J har ret en Overflodighed paa artige Svar. Har J

maaskee havt Bekjendtskab med Guldsmedekoner og samlet dem af Indskrifter paa Ringe?

Orlando.

Ikke just det; men jeg svarer Jer ligesom Figurerne paa Tapeterne, hvorfra I har studeret Eders Spørgsmaal.

Jacques.

I har en rap Vittighed; den maa vist være gjort af Atalantas Hæle. Skal vi to sætte os ned? saa vil vi skose vor Herskerinde, Verden, og hele vor Glendighed.

Orlando.

Jeg vil ikke skjælde paa Nogen, der lever og aander i Verden, undtagen mig selv; thi hos mig selv finder jeg de fleste Feil.

Jacques.

Den værste Feil, I har, er den, at I er forelsket.

Orlando.

Den Feil vil jeg ikke bytte bort mod den bedste af Eders Dyder. Jeg er kjed af Jer.

Jacques.

Jeg søgte, min Tro, efter en Nar, da jeg fandt Jer.

Orlando.

Narren er druknet i Bælken derhenne, se derned, saa skal I see ham.

Jacques.

Der faaer jeg kun min egen Figur at see.

Orlando.

Jeg mener ogsaa, at den er enten en Nar eller et Mul.

Jacques.

Jeg vil ikke opholde mig længer hos Jer. Farvel, min gode Signor Elskov!

Orlando.

Det glæder mig, at I gaaer. Farvel, min gode
Monsieur Tungsindighed.

(Jacques gaaer. Celia og Rosalinda komme frem.)

Rosalinda. (affides til Celia.)

Jeg vil tiltale ham som en næsvis Page og drive
Gjæk med ham i den Skikkelse. — (høit) Hører I, Fæger?

Orlando.

Meget godt! hvad vil I?

Rosalinda.

Aa, sig mig, hvad Kloffen er.

Orlando.

I skulde heller spørge mig, hvad Tid det er paa Da-
ggen. I Skoven er der ingen Kloffe.

Rosalinda.

Saa er her heller ingen tro Elsker i Skoven, ellers
skulde et Suk hvert Minut og en Jammer hver Time betegne
Tidens trevne Gang ligesaagodt som Kloffen.

Orlando.

Alf, hvorfor ikke ligesaa gjerne Tidens raske Gang?
Vilde det ikke have været ligesaa rigtigt sagt?

Rosalinda.

Paa ingen Maade, min Herre. Tiden gaaer i helt for-
forskjelligt Skridt med forskjellige Personer. Jeg skal sige Jer,
hvem den gaaer i Pasgang med, hvem den travet med, hvem
den galloperer med og hvem den staaer stille med.

Orlando.

Naa, hvem gaaer den da i Trav med?

Rosalinda.

Oh, den gaaer i et tungt Trav med en ung Pige imel-
lem Trolovelsen og Bryllupsdagen; om Mellemtiden fun er

en Uge, saa er Tidens Gang saa tung, at det forekommer hende som syv Aar.

Orlando.

Og hvem gaaer den i Pasgang med.

Rosalinda.

Med en Præst, som ikke kan Latin, og en rig Mand, som ikke har Podagra; thi den ene sover godt, fordi han ikke kan studere, og den anden lever fornøieligt, fordi han ingen Smerte føler; den ene er fri for den tørre og anstrængende Lærdoms Byrde; den anden kjender ikke den tunge, trættende Fattigdoms Byrde. Med dem gaaer Tiden Pasgang.

Orlando.

Med hvem gaaer den da i Galop?

Rosalinda.

Med en Tyv paa Veien til Galgen; thi om han ogsaa gaaer saa langsomt, som en Fod kan flyttes, saa mener han dog, at han kommer der for tidligt.

Orlando.

Og med hvem staaer den helt stille?

Rosalinda.

Med Advokater i Ferierne; de sover fra den ene Rets-termin til den næste, og saa mærker de ikke, hvorledes Tiden gaaer.

Orlando.

Hvor boer I, min vakkre Knøs?

Rosalinda.

Hos denne Hyrdinde, min Søster; her i Kanten af Skoven, ligesom Borten af et Skjort.

Orlando.

Er I hjemmefødt paa Stedet?

Rosalinda.

Ja, ligesom Raninen; I veed jo nok, den pleier altid at boe, hvor den er født.

Orlando.

Eders Udtale er endel renere, end I kunde faae den paa saa affides et Sted.

Rosalinda.

Det har Mange sagt mig; men jeg har rigtignok lært at tale af en gammel Farbroder, der var Præst, og som havde levet i Staden i sin Ungdom; han kjendte altfor godt til de fine Manerer; thi han blev forelsket der. Jeg har hørt ham holde mange Prædikener imod Elskov, og jeg takker Vorherre for, at jeg ikke er en Kvinde, og ikke er befængt med alle de gale Forbrydelser, som han beskylde hele deres Køn i Almindelighed for.

Orlando.

Kan I mindes nogle af de værste Synder, han lagde Kvinden til Last?

Rosalinda.

Der var ingen værste; de lignede hverandre allesammen, som den ene Halvfilling den anden; hver enkelt Lyde syntes uhyre, indtil dens Mage kom og stillede sig ved Siden af den.

Orlando.

Men nævn mig dog nogle af dem.

Rosalinda.

Nei, jeg vil ikke øde mit Lægemiddel undtagen paa de Syge. Her streifer et Menneſte omkring i Skoven og ødelægger vore unge Træer, med at skjære Rosalinda ind i Barken, — hænger Oder paa Hvidtjørn og Elegier paa Brombærbuske, — altsammen naturligvis til Forgudelse af Rosalindas Navn. Kunde jeg træffe den Elskovskræmmer, saa vilde jeg

give ham et godt Raad; thi han lader til at have Kjærlighedsens Hverdagsfeber.

Orlando.

Det er mig, der er saa betagen af Elfv; jeg beder Jer, sig mig Eders Lægemiddel.

Rosalinda.

J har slet ingen af min Onkels Kjendemerker paa Jer. Han lærte mig, hvorledes jeg skulde kjende en Mand, der var forelsket, og jeg er vis paa, at J er ikke fangen i Elfv's Sivbur.

Orlando.

Hvad var det da for Kjendetegn?

Rosalinda.

Indfaldne Kinder; — det har J ikke; — blaa Rande om Dinene; — det har J ikke; — et Sind, der bryder sig om Ingenting; — det har J heller ikke; — et uredt Skjæg; — det har J heller ikke; — men det vil jeg ikke regne; thi oprigtigt talt; al Eders Eiendom af Skjæg er kun en yngre Broders Indtægt. — Saa skulde J gaae med Knæbaandene løse; med en Hue uden Baand, Ormer uden Knapper, Skoe uden Remme og Alt, hvad J havde paa Jer, skulde vise en ligegyldig Fortvivlelse. Men saadan seer J slet ikke ud; J er snarere smaalig omhyggelig i Eders Paaklædning, som om J elskede Jer selv, end J lader til at være forelsket i nogen Anden.

Orlando.

Min vakkre Knøs, gid jeg kunde faae Jer til at troe paa, at jeg elsker!

Rosalinda.

Faae mig til at troe det? Saa kunde J ligesaa let faae hende, som J elsker, til at troe det; og jeg tør love for, at hun er mere tilbøielig til at troe det, end til at tilstaae,

at hun gjør det; det er et af de Punkter, hvori Kvinderne gjerne vil gjøre deres Samvittighed til Løgner. Men, alvorlig talt, er det Jer, der hænger de Vers paa Træerne, hvori Rosalinde bliver lovpriist saa høit?

Orlando.

Jeg sværger, ved Rosalindas hvide Haand, at det er mig; jeg er den Ulykkelige.

Rosalinda.

Men er I da saa forelsket, som Eders Rim udsiger?

Orlando.

Hverken Rim eller fornustig Tale kan udtrykke, hvor meget.

Rosalinda.

Kjærlighed er en ren Galsskab og fortjener ligesaavel mørkt Fængsel og Bidst som andre Daarekistelemmer; og Grunden til, at den ikke bliver straffet og kureret paa den Maade, er den, at Sygdommen er saa almindelig, at de, der skulde bruge Bidsten, ere selv forelskede. Men jeg vil paa tage mig at kurere den ved et godt Raad.

Orlando.

Har I nogensinde helbreddet Nogen paa den Maade?

Rosalinda.

Ja, En, og det gik saaledes til. Han maatte bilde sig ind, at jeg var hans Elskede, hans Hjertenskjer, og hver Dag lod jeg ham beile til mig. Og jeg, som er en lunefuldt Knos, var imidlertid stiftetvis bedrøvet, kjælen, vægelsindet, længselsfuld, kjærlig, stolt, fuld af Indfald og Griller, naragtig, enfoldig, ustadig, grædevorn, lattermild, noget af enhver Passion, og ingen alvorlig Passion, som Børn og Kvinder jo for det meste er af den Kulør; snart holdt jeg af ham, snart var jeg led ved ham; snart tog jeg vel imod ham, snart forstødte jeg ham; snart græd jeg efter ham, snart spyttede jeg

ad ham, — saa at jeg drev min Veiler fra sit Elskovsraferi til et virkeligt Raseri, som bestod i, at han affvor Verdens Larm og besluttede at leve i en klosterlig Ensomhed. Paa den Maade helbredede jeg ham, og paa den Maade vil jeg paatage mig at vadse Eders Hjerte saa rent som et friskt Faarehjerte, saa der ikke skal være en Plet af Kjærlighed deri.

Orlando.

Mig vilde I ikke være istand til at helbrede.

Rosalinda.

Jeg skulde helbrede Jer, hvis I blot vilde kalde mig Rosalinda og komme hver Dag til min Hytte og beile til mig.

Orlando.

Saa, ved min trofaste Kjærlighed, det vil jeg gjøre; sig mig, hvor den er.

Rosalinda.

Følg med mig derhen, saa skal jeg vise Jer den. Smid-
lertid skal I fortælle mig, hvor I boer her i Skoven. Vil I gaae med?

Orlando.

Hjertensgjerne, min kjære Knøs.

Rosalinda.

Nei, I skal kalde mig Rosalinda. — Kom, Søster, skal vi gaae?

(de gaae.)

Tredie Scene.

Et andet Sted i Skoven.

(Prøvesteen og Agnete komme ind, Jacques belurer dem i Baggrunden.)

Prøvesteen.

Ekynd dig nu, kjære Agnete; jeg skal nok drive dine
Gjeder sammen, Agnete. Hør, Agnete, holder du saa rigtig
af mig? er du fornøiet med mine simple Træk?

Agnete.

Eders Træk! Gud bevares! hvad for Træk?

Prøvesteen.

Her er jeg hos dig og dine Gleder ligesom den laadeste af alle Poeter, den brave Ovid, imellem Geterne.

Jacques. (affides.)

Hvor den Lærdom har faaet et daarligt Logis! værre end Jupiter under et Straatag!

Prøvesteen.

Naar Ens Vers ikke kan forstaaes, eller naar hans gode Indfald ikke mødes af det flinke Barn, Forstand, saa bliver man mere flov derved end ved en stor Regning i et lille Værtshus. — Jeg vilde virkelig ønske, at Guderne havde gjort dig poetisk!

Agnete.

Jeg veed ikke, hvad poetisk er; er det noget skikkeligt i Ord og Gjerning? er det noget, der er virkelig sandt?

Prøvesteen.

Nei, det er det rigtignok ikke; for den ægte Poesi er den, der opdigter mest, og Elskere ere meget hengivne til Poesi, og hvad de sværge paa Poesi, det kan man sige, at de opdigte som Elskere.

Agnete.

Kan I da ønske, at Guderne havde gjort mig poetisk?

Prøvesteen.

Jo det kunde jeg rigtignok; for du sværger mig til, at du er dydig; hvis du nu var poetisk, saa kunde jeg have noget Haab om, at du opdigtede det.

Agnete.

Vil I da ikke have, at jeg skal være dydig?

Prøvesteen.

Nei, min Tro, medmindre du var styg; for Dyd i Forening med Skjønhed, det er Honningsauce paa Sukker.

Jacques. (affides.)

En forstandig Nar!

Agnete.

Godt; jeg er ikke smuk, og derfor heder jeg Guderne om at gjøre mig dydig.

Prøvesteen.

Ja, men at kaste Dyden bort til en styg og stiden Kvinde, det er som at sætte god Mad frem paa et snarset Fad.

Agnete.

Jeg er ikke stiden, ihvorvel jeg takker Gud for, at jeg er styg.

Prøvesteen.

Naa, Himlen være priset for din Styghed! Skidenheden kan jo altid komme. Men lad det nu være, som det vil, jeg vil gifte mig med dig, og i den Hensigt har jeg været hos Herr Olivarius Kluddertext, Præsten i Landsbyen her næst ved, og han har lovet at komme her ud i Stoven og vie os.

Jacques. (affides.)

Den Sammenkomst gad jeg see paa!

Agnete.

Naa, Gud give os Glæde!

Prøvesteen.

Amen! En Mand, der var hange af sig, kunde ellers let blive vakkende i dette Forsøg; thi her har vi intet andet Tempel end Stoven, ingen Menighed uden Hornkvæg. Men hvad gjør det? Trist Mod! Horn ere forhadte; men de er nu en Nødvendighed. Det hedder jo: „Mangen en Mand veed ikke Enden paa sit Gode;“ — det er sandt; mangen en Mand

har gode Horn og veed ikke Enden paa dem. Naa ja! det er en Medgift, han har faaet med sin Kone; det er ikke Noget, han selv har erhvervet. — Horn? Naa ja! — Fattigmand alene? — Nei, nei; det stolteste Krondyr har dem ligesaa høie som en Stymper. Skal en enlig Mand derfor prises lykkelig? Nei, ligesom en befæstet Stad er mere værd end en Landsby, saaledes er en gift Mands Pande mere hæderlig end en Ungkarls glatte Hoved; og ligesaa meget som Værge er bedre end Værgeløshed, saa meget er et Horn mere værd end at mangle det.

(Herr Olivarius Kluddertext kommer ind.)

Der kommer Herr Olivarius. — Velkommen, Herr Olivarius Kluddertext! Vil I gjøre Sagen af her under dette Træ, eller skal vi følge med Jer til Kapellet?

Herr Olivarius.

Er her Ingen her, der kan give Bruden bort?

Prøvesteen.

Jeg vil ikke have hende til givendes af Nogen.

Herr Olivarius.

So vist maa hun gives bort af Nogen; ellers er Velsen ikke lovlig.

Jacques. (træder frem.)

Gaa kun videre; jeg vil give Bruden bort.

Prøvesteen.

Godaften, min gode Herre, — hvad er det I hedder? —

Hvor gaaer det, min Herre? Velkommen! Guds Tak for Eders Selskab sidst; det glæder mig at see Jer. Vi har lidt Løier for her, min Herre. Nei, vær saa god, sæt Hatten paa!

Jacques.

Vil I gifte Jer, brogede Nar?

Prøvesteen.

Ja, ligesom Øren har sit Nag, Hesten sit Bidsel og Falken sine Bjelder, saaledes har ogsaa Menneftet sin Lyft; og ligesom Duerne næbber, saaledes vil Egtefæb ogsaa kysse.

Jacques.

Og vil I, som er en dannet Mand, vies under en Bust som en Tigger? Gaa til Kirke og staa Jer en dygtig Præst, som kan sige Jer, hvad Egtefæb er; denne Karl her vil kun pløje Jer sammen, som man pløjer Brædderne sammen i et Panel; saa tørres den Ene, og saa gaaer I fra hinanden ligesom grønt Træ.

Prøvesteen. (affides.)

Jeg skulde næsten synes, at det var bedre at blive viet af denne her end af en anden; for det lader ikke til, at han kan vie mig rigtigt, og naar jeg ikke er rigtigt viet, saa kan det engang i Tiden blive et godt Paaskud til at lade hende sidde.

Jacques.

Følg I med mig og lyd mit Raad.

Prøvesteen. (synger.)

Rom, skøn Agnete, og vær min Vid:
vi maa gistes eller leve et Lateraliv.
Farvel, Herr Olivarius!
Nei, bedste Olivarius,
o, brave Olivarius,
du maa ei forlade mig. —
Dog, gaa kun din Bei,
afsted, siger jeg;
jeg vil ikke vies af dig.

(Prøvesteen, Agnete og Jacques gaae.)

Herr Olivarius.

Det kan være det samme; Ingen af alle disse Skarns-
narre skal gjække mig fra mit Embede. (gaaer.)

Fjerde Scene.

Et andet Sted i Skoven, udenfor en Hytte.

(Rosalinda og Celia komme ind.)

Rosalinda.

Det nytter ikke, hvad du siger; jeg vil græde.

Celia.

Ja, græd du kun; men vær saa god at betænke, at
Taarer klæde ikke en Mand.

Rosalinda.

Har jeg da ikke Grund til at græde?

Celia.

Saa god en Grund, som Nogen kan ønske sig; derfor
græd kun.

Rosalinda.

Selv hans Haar har Falskhedens Farve.

Celia.

Lidt brunere end Judas'; ja hans Kys ere ægte Ju-
dashørn.

Rosalinda.

Nei, hans Haar har en meget smuk Farve.

Celia.

En ypperlig Farve; Kastaniebrunt har du jo altid reg-
net for den første af alle.

Rosalinda.

Og hans Kys ere saa hellige som Berørelsen af en
Hostie.

Celia.

Han har kjøbt sig et Par af Dianas afslagte Læber.
En Nonne af Vinterens Orden kysser ikke mere helligt; der
er en rigtig Is af Kydskhed i hans Kys.

Rosalinda.

Men hvorfor for han paa, at han vilde komme ifor-
middag og kom ikke?

Celia.

Ja, der er virkelig ingen Sandhed i ham.

Rosalinda.

Troer du det?

Celia.

Ja, jeg troer ikke, at han er en Kommetho, eller at
han stjæler Heste; men hvad hans Oprigtighed i Elstov an-
gaaer, troer jeg, han er ligesaa hul som et Bæger med Vaag
paa eller en ormstucken Nød.

Rosalinda.

Ikke oprigtig i Kjærlighed?

Celia.

So, naar han er forelsket; men det troer jeg ikke han er.

Rosalinda.

Du hørte ham dog selv sværge ligefrem paa, at han
var det.

Celia.

Var er ikke er, og desuden er en Elfers Ed ikke mere
paalidelig end en Kjælderfvends Ord; begge bruges kun til at
betræfte falske Regninger; han hører nu til din Fader Hertu-
gens Følge her i Skoven.

Rosalinda.

Jeg mødte Hertugen igaar og maatte lade mig forhøre
af ham. Han spurgte mig, af hvilken Byrd jeg var; jeg
svarede ham, at min Byrd var ligesaa god som hans; saa lo
han og lod mig gaae. Men hvad tale vi her om Fædre,
naar der er saadan en Mand til som Orlando?

Celia.

Ja, det er en tapper Herre! han skriver tappre Vers,

taler tappre Ord, sværger tappre Eder og bryder dem tappert, lige tværs over sin Elskedes Hjerter, ligesom en svag Dyst-
 rider, der sporer sin Ganger blot paa den ene Side, bryder sin Landse forfærdet. Men Alting er tappert, naar Ungdom sid-
 der i Sadlen, og Daarskab har Tøilen. — Hvem kommer der?
 (Corin kommer ind.)

Corin.

Husbond og Frue, I har ofte spurgt om den Hyrde, som i Elskovs Smerte sulked, og som I saae i Græsset sidde hos mig, lovpriisende den stolte grumme Skjønhed, Hyrdinden, som han elsker.

Celia.

Nu, hvad han?

Corin.

Hvis I vil see et Skuespil vel spillet imellem trofast Elskovs blege Kinder og stolt Foragts og Hovmodts røde Blod, saa følg et Stykke med; jeg fører Jer til Stedet, hvis I vil.

Rosalinda.

Ja, kom, gaa med;

det er et Syn, som Elskov næres ved; — før os derhen; min egen Rolle vil jeg spille med i dette Skuespil.

(de gaae.)

Femte Scene.

En anden Plads i Skoven.

(Sylvius og Phebe komme ind.)

Sylvius.

O, søde Phebe, haan mig ikke, Phebe! sig, at du ikke elsker mig; men sig det

kun ei saa bittert. Bødlen selv, hvis Bryst
 er hærdet ved det vante Syn af Døden,
 vil ikke ramme den nedtrykte Nakke,
 før han har bedet om Tilgivelse;
 vil du da være mere haard end han,
 der døer og lever kun i Blod?

(Rosalinda, Celia og Corin komme ind i Baggrunden.)

Phebe.

Din Bøddel,

det vil jeg ikke være; at jeg flyer dig,
 er kun for ei at gjøre dig Fortræd.
 Du siger mig, at mine Blik kan myrde;
 det er i Sandhed smukt og høist sandsynligt,
 at Dine, — disse svage, spæde Ting,
 der lukke feigt for Støvgran deres Porte, —
 skal kaldes Drabsmænd, Mordere, Tyranner!
 Nu seer jeg vredt paa dig af Hjertens Grund;
 lad nu mit Blik dig dræbe, hvis det kan.
 Lad som du daaner nu! fald dog til Jorden!
 og, hvis du ikke kan, saa skam dig, skam dig!
 Iyv ikke; sig ei, mine Blikke myrde!
 viis mig det Saar, mit Dø har forvolet dig! —
 rids dig blot med en Naal; — der bliver dog
 en Skramme; tryk din Haand imod et Straa; —
 den gemmer dog et Dieblif et Ar,
 et synligt Indtryk. Men mit Blik, som nu
 jeg slynged mod dig, gjør dig ingen Skade;
 og Dø har tilvisse ingen Magt til
 at gjøre Skade.

Sylvius.

Phebe, hvis engang, —

og det engang kan komme snart, — du mærker

i et Par friste Rinder Elfskovs Magt,
 da skal du føle det useete Saar
 af Amors hvassse Piiil.

Phæbe.

Men indtil den Tid

kom mig blot ikke nær, og naar den kommer,
 saa pin mig med din Spot og hnf mig ikke,
 som jeg imidlertid ei hnf dig.

Rosalinda. (træder frem.)

Og hvorfor ikke? Hvem var dog din Moder,
 at du kan finde Glæde ved at haane
 den stakkels Svend? Om du har større Skjønhed, —
 og dog, jeg seer ei større Skjønhed hos dig,
 end at den kan gaae uden Lys tilfængs, —
 skal du da derfor være stolt og grum?

Hvad skal det sige? hvorfor seer du paa mig?
 Jeg finder Intet hos dig udenfor

Naturens Hverdagsarbeid. — Ha, min Sandten!

jeg troer, hun vil bedaare mine Dine! —

Nei, stolte Dame, haab kun ikke det!

dit Ravnebryn, dit sorte Silkehaar,

dit Melkekind, dit Dies sorte Perle

kan ikke gjøre mig til din Tilbeder. —

Du taabelige Hyrde, hvorfor følger

du hende som den flamme Søndenvind,

der stønner tungt med Blæst og Regn? Du er

en Svend vel tusind Gange skjønnere,

end hun er Pige! det er slige Taaber

som du, der fylde Verden med et Kuld

af stygge, skrantne Børn; det er ei Speilet,

der smigrer hende, det er dig alene;

i dig seer hun sig selv langt skjønnere,

end hendes egne Træk kan gjøre hende. —
 Men, kjend dig selv, min Smukke; ned paa Kne,
 tak Gud med Faste for en brav Mands Elskov;
 thi jeg vil hviffe dig et Venneraad:
 sælg, mens du kan; du saaer ei altid Bud.
 Bønsald ham, elst ham, tag imod hans Tilbud;
 Styghed er styggest, naar den Stygge vrager.
 Naa, Hyrde, tag du hende kun. — Farvel!

Phæbe.

O, skjønn Ungerøvend, stænd kun et Aar;
 din Harm jeg hører heller end hans Bønner.

Rosalinda. (affides.)

Han har forelsket sig i hendes Styghed, og hun bliver
 forelsket i min Brede. Hvis det er saa, skal jeg give hende
 en Dosis bitter Ord for hvert et mørkt Blik, hun sender
 dig. — (høit.) Hvorfor seer du saaledes paa mig?

Phæbe.

Det er ei ilde ment.

Rosalinda.

Jeg beder dig,

kast ei din Kjærlighed paa mig; thi jeg
 er mere falsk end Løfter ved Pokalen;
 desuden kan jeg ikke lide dig.

Men dersom du vil vide, hvor jeg boer,
 er det hist henne ved Olivenkrattet. —

Kom, Søster. — Vær nu strap mod hende, Hyrde; —

Kom nu, — Se mere mildt til ham, Hyrdinde;

vær ikke stolt! saaе hele Verden dig,

saa blind som han var Ingen, tro du mig, —

Kom, Søster, til vor Hjord.

(Rosalinda og Celia gaar.)

Phæbe.

Du døde Hyrde!

nu fatter jeg det Ord, som du har sagt:
„Sand Elskov har ved første Blik sin Magt.“

Sylvius.

Min Phebe!

Phebe.

Alt, hvad vil du, Sylvius?

Sylvius.

O, kjære Phebe, hav dog Medynk med mig!

Phebe.

Det gør mig ondt for dig, min gode Sylvius.

Sylvius.

Hvor der er Sorg, er ogsaa Trøst og Hjælp;
er du bedrøvet for min Elskovssorg,
saa kan min Sorg og din Bedrøvelse
paa een Gang hæves, naar du elsker mig.

Phebe.

Du har min Kjærlighed; du er min Næste.

Sylvius.

Dig vil jeg have.

Phebe.

Det er Graadighed.

Der var en Tid, da du var mig forhadet;
endnu kan jeg vel ikke elske dig;
men da du taler dog saa smukt om Elskov,
saa taaler jeg dit Selskab nu, som før
var mig en Plage; du maa tjene mig;
men vent ei anden Gjengjæld end den Glæde,
du selv kan føle ved at tjene mig.

Sylvius.

Saa hellig og fuldkommen er min Elskov,
og jeg saa trængende til Venlighed,
at det er mig en oversflødig Høst

at sanke spildte Nx bag efter den,
der samler fulde Neg. Lad af og til
et Smil blot falde; deraf vil jeg leve.

Phæbe.

Sig, kjender du den Svend, som talte til mig?

Sylvius.

Ei synderligt; men jeg har ofte mødt ham,
og han har kjøbt den Hytte og den Jord,
som før var i den gamle Bondes Eie.

Phæbe.

Tro ei, jeg elsker ham, om end jeg spørger;
en toffet Dreng! — men dog han taler godt; —
hvad bryder jeg mig vel om Ord; — dog Ord
gjør Gavn, naar den der taler, vinder Bisald
hos dem, der høre ham. — Ref smuk er Knøsen; —
just ikke meget smuk, — men stolt tilviise; —
og dog, hans Stoltthed klæder ham; han bliver
engang en vakker Mand. Det bedste ved ham,
det er hans Ansigt. Knap hans Tunge saared
saa hurtigt, som hans Die atter læged. —
Just ikke høi; dog høi nok for sin Alder; —
hans Ben kun saa som saa; dog ganske nette; —
der var en yndig Rødme paa hans Læbe,
lidt friskere og mere modent rødt
end den paa Kinden; just den samme Forstjæl
som mellem Høirødt og det Rosenrøde.
Der gives Piger, Sylvius, — hvis de
saa noie havde seet paa ham som jeg
i hver en Enkelthed, — de havde været
helt nær ved at forelske sig; men jeg,
jeg hverken elsker eller hader ham.
Jeg har dog større Grund til Had end Elskov;

thi hvem gav ham Net til at stjænde paa mig?

Han sagde, at jeg havde sorte Haar

og sorte Dine; han forhaaned mig;

nu huffer jeg det nok; det undrer mig,

jeg ikke gav ham Svar, som han fortjente;

men ligemeget; gjemt er ikke glemt.

Nu vil jeg skrive til ham, rigtigt spydigt,

og du skal bringe Brevet; — vil du Sylvius?

Sylvius.

Ja, Phebe, gjerne.

Phebe.

Jeg vil skrive strax;

i Hoved og i Hjerte har jeg Stof,

og bittert skal det blive, kort og godt.

Rom, Sylvius, gaa med.

(de gaae.)

Fjerde Act.

Første Scene.

Skoven.

(Rosalinda, Celia og Jacques komme ind.)

Jacques.

Hør, min vakkre Knøs, lad os blive nærmere bekendte med hinanden.

Rosalinda.

Man siger, at I er en meget tungsindig Herre.

Jacques.

Det er jeg; jeg holder mere af det end af at lee.

Rosalinda.

De, der gaae til Yderlighed i nogen af Delene, ere afsthyelige Personer og give sig til Pris for almindelig Dadel værre end Drankere.

Jacques.

Da er det dog godt at være alvorlig og Ingenting sige.

Rosalinda.

Saa er det ogsaa godt at være en Portstolpe.

Jacques.

Min Tungfindighed er hverken den Lærdes Misundelse paa Medbeilere, eller Musikerens Luner, eller Hofmandens Hovmod, eller Krigsmandens Vrgjerrighed, eller den Lovtyndiges Spidsfindigheder, eller Damernes Smaalighed, eller Elskerens Blanding af alt dette tilsammen; men det er en Tungfindighed paa min egen Vis, sammensat af mange Bestanddele, uddraget af mange Gjenstande; især Betragtningerne fra mine Reiser, som jeg tidt kalder tilbage i Tanken, indhylle mig i en Vemod fuld af Lune.

Rosalinda.

Saa I er en Reisende? Ja, saa har I stor Grund til at være vemodig. Jeg er bange for, at I har solgt Eders egen Jord for at see Andres; thi at have seet Meget og Ingenting eie, det er at have rige Dine og fattige Hænder.

Jacques.

Men jeg har dog vundet Erfaring.

(Orlando kommer ind.)

Rosalinda.

Dg Eders Erfaring gjør Jer vemodig. Saa vilde jeg hellere have en Nar, der gjorde mig lystig, end en Erfaring, der gjør mig vemodig. Dg saa at reise efter det ovenkjøbet!

Orlando.

Guds Fred og Lykke, kjære Rosalinda!

Jacques.

Naa, saa Gud være med Jer, naar I taler paa Vers.

(gaaer.)

Rosalinda.

Farvel, Herr Reisende! glem ikke at læspe og klæde Jer i fremmed Dragt, at nedsætte alle Eders eget Lands Fortrin, at være misfornøiet med Eders Fødested og næsten fives med Vorherre, fordi han har stabt Jer som den, I er; ellers troer man neppe, at I har seilet i en Gondol. — Naa, Orlando, hvor har I været al den Tid? — Er I en Elster? — Spiller I mig saadant et Puds engang til, saa kom aldrig mere for mine Dine.

Orlando.

Skønne Rosalinda, jeg kommer ikke en Time senere, end jeg havde lovet.

Rosalinda.

En Elster komme en Time senere, end han har lovet! Den, der deler en Minut i tusinde Dele og blot forsømmer en tusinde Del af en Minut i Elstovsfager, om ham kan man sige, at Amor har klappet ham paa Skulderen; men jeg svarer for, at hans Hjerte er uden Saar.

Orlando.

Tilgiv mig, elskede Rosalinda.

Rosalinda.

Er I saa sendrægtig, saa kom aldrig mere for mine Dine; jeg saae ligesaa gjerne, at en Snegl var min Tilbeder.

Orlando.

En Snegl?

Rosalinda.

Ja, en Snegl; omendstjondt den kommer sendrægtigt,

har den dog sit Hus paa Ryggeu, og det er nok en bedre Morgengave, end I kan byde en Kvinde. Desuden bærer den sin Fremtids Skjæbne med sig.

Orlando.

Hvad er det?

Rosalinda.

Na, det er Horn; det er jo det, I saa gjerne vil være Eders Hustruer taksthyldige for; men Sneglen kommer udrustet med sin Skjæbne og forekommer sin Hustrus onde Rygte.

Orlando.

Dyden er ingen Hornmager, og min Rosalinda er dydig.

Rosalinda.

Og jeg er Eders Rosalinda.

Celia.

Han behager at kalde dig saaledes; men han har en anden Rosalinda, der seer bedre ud end du.

Rosalinda.

Rom, fri til mig, fri til mig; thi nu er jeg i mit Søndagslune og kunde faae det Indfald at sige Ja. Hvad vilde I sige til mig, hvis jeg var Eders egen, virkelige Rosalinda?

Orlando.

Jeg vilde kysse Jer, førend jeg sagde Noget.

Rosalinda.

Nei, I gjorde bedre i at sige Noget først, og siden, hvis I kom i Forlegenhed og ikke vidste, hvad I skulde sige, saa kunde I tage Anledning til at kysse. Meget gode Talere rømme sig, naar det gaaer istaa for dem, og naar Elstere, — hvad Himlen forbyde, — savne Stof til at tale om, saa er den netteste Udvei at kysse.

Orlando.

Men hvis nu Kysset bliver nægtet?

Rosalinda.

Saa nøder hun Jer til at bede derom, og saa har I jo igjen Noget at tale om.

Orlando.

Hvem skulde det vel gaae istaa for, naar han var hos sit Hjertes Elskede?

Rosalinda.

For Jer, dersom jeg var Eders Elskerinde; ellers vilde jeg troe, at min Vittighed var mere adstadig end min Dyd.

Orlando.

Skulde jeg gaae fra det?

Rosalinda.

Ikke fra mig, men fra Concepterne; — er jeg ikke Eders Rosalinda?

Orlando.

Jeg finder en Glæde i at kalde Jer saaledes, fordi jeg gjerne vil tale om hende.

Rosalinda.

Novel; saa siger jeg i hendes Person; jeg vil ikke have Jer.

Orlando.

Saa døer jeg i egen Person.

Rosalinda.

O, nei, dø ved en Fuldmægtig. Den stakkels Verden er nu næsten sextusind Aar gammel, og i al den Tid er endnu Ingen død i egen Person, at sige af Kjærlighed. Troilus fik sin Hjerne slaaet ind af en græst Kjælle; han gjorde imidlertid hvad han kunde for at døe iforveien, og han er et af Kjærlighedens Mønstre. Leander, ja, han vilde have levet mangt et godt Aar, om ogsaa Hero var bleven Nonne, hvis det ikke havde været for en varm Skjærsommernat; thi den gode Knøs gik blot ud for at bade sig i Hellefont, og saa

fik han Krampe og druknede; men de ensfoldige Krønikeskrivere paa den Tid fandt paa, at det var — Hero fra Sestos, der var Skyld deri. Men alle disse Historier ere kun opdigtede; Menneſter ere døde af og til, og Ormene have ſpiſt dem; men det var ikke af Kjærlighed.

Orlando.

Jeg vilde ikke ønske, at min virkelige Roſalinda var ſaaledes tilſinds; thi jeg forſikrer, at et mørkt Blik af hende vilde dræbe mig.

Roſalinda.

Bed denne Haand! det vilde ikke dræbe en Flue. Men hør, nu vil jeg være Eders Roſalinda i en mere ſoielig Stemning; bed mig om, hvad I vil; jeg vil indrømme Jer det.

Orlando.

Elſt mig da, Roſalinda.

Roſalinda.

Ja det vil jeg, om Fredagen og Lørdagen og hver Dag.

Orlando.

Vil du have mig?

Roſalinda.

Ja, tyve ſom dig.

Orlando.

Hvad ſiger du?

Roſalinda.

Er I ikke god?

Orlando.

Det haaber jeg.

Roſalinda.

Kan man da ſaae for meget af hvad der er godt? — Kom, Søſter, du ſkal være Præſt og vie os. — Giv mig Eders Haand, Orlando. — Naa, Søſter?

Orlando.

O, ja, vie os nu.

Celia.

Jeg kan ikke Ordene.

Rosalinda.

Du skal begynde saaledes: „Jeg spørger dig, Orlando,“ —

Celia.

Godt! — Jeg spørger dig, Orlando, om du vil have denne Rosalinda til din Hustru?

Orlando.

Ja.

Rosalinda.

Ja, men naar?

Orlando.

Oh, nu strax; saasnart hun kan vie os.

Rosalinda.

Saa skal I sige: „Jeg tager dig, Rosalinda, til min Hustru.“

Orlando.

Jeg tager dig, Rosalinda, til min Hustru.

Rosalinda.

Jeg kunde jo gjerne spørge efter Eders Papirer; men, — jeg tager dig, Orlando, til min Husbond. — Se, Pigen forekommer Præsten; og sandelig, en Kvindes Tanker løbe altid forud for hendes Handlinger.

Orlando.

Saaledes gaaer det med alle Tanker; de har Binger.

Rosalinda.

Sig mig nu, hvortlænge I kunde have ifinde at beholde hende, efterat I havde faaet hende?

Orlando.

En Evighed og en Dag til.

Rosalinda.

Sig en Dag, og lad Evigheden blive borte. Nei, nei, Orlando, Mændene er April, mens de beile, og December, naar de blive gifte; Pigerne er Mai, saalænge de er Piger; men Veiret stifter, naar de blive Koner. Jeg vil være mere skinsyg over dig end en Turtelduehan over sin Hun, mere strigeborn end en Papegoie imod Regn; mere nyhedslysten end en Abe; mere ustyrlig i mine Dnsfer end en Markat; jeg vil græde for Jngenting, som Diana i Springvandet, og det vil jeg gjøre, naar du er oplagt til at være glad; jeg vil lee som en Hyæne, og det, naar du har Lyst til at sove.

Orlando.

Men vil min Rosalinda bære sig saaledes ad?

Rosalinda.

Ja, saasandt jeg lever! hun vil bære sig ad, som jeg gjør.

Orlando.

Men hun er forstandig.

Rosalinda.

Ja, ellers havde hun ikke Forstand til at bære sig saaledes ad. Jo forstandigere, desto mere egensindig. Luffer I Dørene til for en Kvindes Bid, saa gaaer det ud gjennem Vinduet; spærrer I det, saa kryber det gjennem Nøglehullet; stopper I Nøglehullet til, saa flyver det ud gjennem Skorstenen med Røgen.

Orlando.

En Mand, der havde en Hustru med saa megen Vittighed, han kunde med Rette bruge det Ord: Bid, hvor vil du hen?

Rosalinda.

Det Ord kunde I gemme, til I traf Eders Hustrus Bid paa Veien til Eders Nabos Kammer.

Orlando.

Og hvilket Vid kunde være vittigt nok til at finde paa en Undskyldning for det?

Rosalinda.

Oh, hun kunde jo sige, — at hun gif hen for at søge Jer der. I træffer hende aldrig uden Svar, medmindre I træffer hende uden Tunge. Ja, den Kvinde, der ikke kan skyde Skylden paa sin Mand for en Feil, hun har begaaet, lad hende aldrig amme sit Barn selv; thi hun vil opføde det til en Tøse.

Orlando.

Nu maa jeg forlade dig paa to Timer, kjære Rosalinda.

Rosalinda.

Al, kjæreste Ven, jeg kan ikke undvære dig i to Timer.

Orlando.

Jeg maa gjøre Hertugen min Opbartning ved Middagstaflet. Kloffen To er jeg hos dig igjen.

Rosalinda.

Ja, gaa kun, gaa kun! — jeg vidste, hvorledes du vilde bære dig ad; mine Venner sagde mig det nok; jeg tænkte det nok; — det var din smigrende Tunge, der vandt mig; — det er jo kun Gen forstuet og saa — kom, Død! — Var det Kloffen To, du sagde?

Orlando.

Ja, søde Rosalinda.

Rosalinda.

Paa min Tre, og for ramme Alvor, og saasandt Gud bedre mig! og ved alle de smaa Eder, som der ingen Fare er ved: dersom I bryder en eneste Løddel af Eders Løfte eller kommer en Minut efter den aftalte Tid, saa vil jeg ansee Jer for den værste Bryder af høitidelige Løfter, den troløseste Elsker og den Uværdigste til hende, som I kalder

Eders Rosalinda, der kan findes blandt den store Skare af Troløse. Derfor vogt Jer for min Dom og hold Eders Løfte.

Orlando.

Ikke mindre samvittighedsfuldt end, om du virkelig var min Rosalinda. Farvel!

(gaaer.)

Celia.

Du har ligesom gjort vort Kjon Skam med din Elskovssladder; vi maa trække Galte og Buger af dig og vise Verden, hvorledes Fuglen har baaret sig ad i sin egen Rede.

Rosalinda.

Af, bedste Søster, kjæreste, sødeste, lille Søster! vidste du blot, hvor mange Tabne dybt jeg ligger i Kjærlighedens Hav! men det kan ikke loddess; min Videnstabs har en umaalig Bund ligesom Harbugten ved Portugal.

Celia.

Sig heller bundløs; ligesaa hurtigt som du øser Videnstabs deri, løber den ud igjen.

Rosalinda.

Nei, lad den ondskabsfulde Slegfredunge af Venus, der er avlet af Sværmeri, undfanget af Griller og født af Galstabs, — den blinde Skarnsdreng, der stamstjænder hvert Mennekses Dine, fordi hans egne ere blinde, — lad ham domme om, hvor dybt jeg er sænket i Kjærlighed. — Jeg siger dig, Aliena, jeg kan ikke undvære Synet af Orlando. Jeg vil gaae hen og opsoge mig en Plads i Skyggen og sukke, til han kommer igjen!

Celia.

Og jeg vil gaae hen og sove.

(de gaae.)

Anden Scene.

En anden Del af Skoven.

(Jacques og nogle Adelsmænd, flædte som Jægere, komme ind.)

Jacques.

Hvem var det, der sælgede Hjorten?

Første Adelsmand.

Det var mig, Herre.

Jacques.

Lad os forestille ham for Hertugen, som en romersk Seiershelt, og det kunde tage sig godt ud at sætte Hjortehornene paa hans Hoved istedenfor en Seierskrands. — Har I ikke en Sang, Jæger, der passer sig til denne Leilighed?

Anden Adelsmand.

Jo, Herre.

Jacques.

Saa syng den; det kan være det samme, hvordan Melodien er, naar den blot klingrer dygtigt.

Sang.

Første Stemme.

Hvad Løn faaer Hjortens Vanemand?

Anden Stemme.

Det lodne Skind og Horn faaer han.

Første Stemme.

Saa syng ham hjem;
 kast du paa Hornet ei Foragt,
 før din Tid har det tjent til Pragt.

Alle.

Kast du paa Hornet ei Foragt,
 før din Tid har det tjent til Pragt.

Første Stemme.

Din Faders Fader har det.

Anden Stemme.

Din Faders Smykke var det.

Alle.

Det gode Horn, den Hovedpragt,
det er slet ikke til Foragt.

(de gaae.)

Tredie Scene.

En anden Del af Skoven.

(Rosalinda og Celia komme ind.)

Rosalinda.

Hvad siger du nu? Er Klokken ikke over To? og se
om Orlando kommer!

Celia.

Jeg tør svare for, at han i sin Hjertens Kjærlighed og
sin Hjernes Forstyrrelse har taget sin Bue og Pil og er gaaet
hen — at sove. Se, hvem kommer der?

(Sylvius kommer ind.)

Sylvius.

Jeg har et Bud til Jer, min smukke Herre, —
min hulde Phebe bød mig bringe dette.

(rækker Rosalinda et Brev.)

Jeg kjender ei dets Indhold; men jeg slutter
af hendes mørke Blik og bistre Lader,
imens hun skrev derpaa, at det er vist
hel haardt og bittert skrevet; — tilgiv mig;
jeg er kun et ustyldigt Sendebud.

Rosalinda.

Taalmodigheden selv jo kunde snyske
ved dette Brev og hyge Klammeri;
hvo dette taaler, taaler Alt! — hun siger,
at jeg er ikke smuk, er uopdragen, —

at jeg er fuld af Hovmod, — at hun kunde ei elske mig, om Mænd end var saa sjældne som Phoenix. — Ih for Pokker, hendes Elsker er ei den Hare, som jeg jager efter.

Saaledes skriver hun til mig! — Nei, Hyrde, det er et Brev, du selv har fundet paa.

Sylvius.

Nei, sandelig, jeg kjender ei dets Indhold; det er af Phebes egen skønne Haand.

Rosalinda.

Jo vist! du er en Nar; du er forelsket ud over alle Grændser; hendes Haand, den har jeg seet; hun har en Haand af Væder; en sandstensfarvet Haand; jeg troede sikkert, hun havde sine gamle Handsker paa; men det var Hænder; — Røkkepighænder! — men det er ligemeget; men jeg siger, at dette Brev var aldrig hendes Paafund; en Mand har tænkt det ud og skrevet det.

Sylvius.

Jo, sandelig, det er af hende.

Rosalinda.

Gia!

det er en pralerist, blodtørstig Stil, ret en Udfordringsstil. — Hun trodser mig som Tyrken Christenfolk. Nei aldrig kunde en Kvindes milde Hjerne finde paa saa jættedrøie Indfald, — Negerord, langt sortere i Virkning end at see til. Vil du nu høre Brevet?

Sylvius.

Som I vil;

thi jeg har aldrig hørt det, skøndt jeg har
kun altsformegit hørt af Phebes Grumhed.

Rosalinda.

Hun „pheber“ mig; hør, hvad Tyrannen skriver:

(læser.)

„Har du, Gud i Hyrdebragt,
tændt en Piges Sjæl i Flamme?“

Kan en Kvinde finde paa saadanne Forhaanelser?

Sylvius.

Kalder I det Forhaanelser.

Rosalinda. (læser.)

„Hvorfor har du stjult din Magt
for en Kvindes Bryst at ramme?“

Har du hørt Mage til Haan?

(læser.)

„Mænd har sendt mig Elfskovsblik; —
ingen Skade dog jeg fik.“

Ligesom jeg var et Dyr.

(læser.)

„Naar dit kolde Blik kan hilde
mig saa stærkt i Elfskavs Baand,
o, hvor kunde da dit milde
Blik fortrylle sødt min Aand!
kan mig Haan til Elfskov røre,
hvad kan Omhed da ei gjøre! —
Den, som bringer dette, veed
Intet om min Kjærlighed;
send ved ham dit Svar tilbage,
om din unge Sjæl vil tage,
hvad jeg ærligt byder her:
mig og Alt, hvad jeg er værd,
eller send ved ham dit Nei.
Da til Døden gaaer min Bei.“

Sylvius.

Kalder I det at skjælde?

Celia.

Ak, stakkels Hyrde!

Rosalinda.

Unser du ham? Nei, han fortjener ingen Medsynk. — Vil du elske en saadan Kvinde? — Hvad? at gjøre dig til et Instrument og spille falske Toner paa dig! Det er ikke til at taale! — Gaa nu tilbage til hende, — thi jeg seer nok, at Kjærligheden har gjort dig til en tam Snegl, — og sig hende dette, at hvis hun elsker mig, saa byder jeg hende, at elske dig; hvis hun ikke vil det, saa vil jeg aldrig have hende, medmindre du beder for hende. — Hvis du er en trofast Elsker, saa afsted med dig! — og ikke et Ord; thi her kommer andet Selskab.

(Sylvius gaaer. Olivier kommer ind.)

Olivier.

Godmorgen, smukke Børn, sig, om I veed det, hvor skal jeg finde her i denne Skov en Hytte, hegnet af Oliventræer?

Celia.

I Nabodalen, Vest for dette Sted; en Række Pile langs en Bæk, der risler paa høire Haand, vil føre Jer derhen. Men Huset stjætter rigtignok sig selv paa denne Tid; thi der er Ingen hjemme.

Olivier.

Hvis Diet kan af Munden lære, burde jeg af Beskrivelsen vel kjende Jer; — den Dragt, den Alder; — „Ungerspenden smuk; med fine Kvindetræk; han ligner næsten en mere moden Søster; — Pigen lille,

og mere brun end Broderen." — Er I
den Hyttes Eiermænd, jeg spørger om?

Celia.

Det kan vi svare Ja til uden Præl.

Olivier.

Orlando hilser Jer; den Ungersvend,
han kalder for sin Rosalinda, sender
han her et blodigt Klæde. Er det Jer?

Rosalinda.

Ja, det er mig; — men hvad betyder dette?

Olivier.

Min Skam, hvis I vil høre, hvem jeg er,
samt hvor, hvorfor, hvorledes dette Klæde
er blevet blodbesudlet.

Celia.

O, fortæl.

Olivier.

Da ung Orlando stiftes fra Jer sidst,
da loved han, at være her igjen
til Kloffen To. Saa stred han gennem Skoven
og tygged Elfskovs bittersøde Føde.

Hvad stete? som hans Die faldt tilfiden, —
hvad seer han der? I Skyggen af en Eg,
hvis Grene var af Tiden mosbegroede, —
den høie Top afælde tør og skaldet, —
der laa en pjaltet Mand, helt haarbegroet,
paa Ryggen sovende; omkring hans Hals
der snoede sig en grøn, guldspættet Snog,
hvis Hoved rask og truende sig nærmed
hans aabne Mund! men pludseligt den blev
Orlando vaer; da viklede den sig løs
og smuttede bort i krumme Bugtninger

hen i en Bust; men under Bustens Ly
 laa en Lovinde med udtørret Yver,
 med sænket Hoved som en Kat paa Lur,
 om han, der slumred, vilde røre sig;
 thi det er Dyrrets kongelige Væsen,
 det griber aldrig, hvad der synes dødt; —
 Orlando saae det, nærmed sig til Manden
 og fandt — sin Broder, ja sin ældre Broder.

Celia.

O, jeg har hørt ham nævne denne Broder;
 han kaldte ham den unaturligste
 blandt alle Menneſker.

Olivier.

Det kunde han
 med Ret; jeg veed, at han var unaturlig.

Rosalinda.

Men til Orlando; — gav han da sin Broder
 til Pris for den udsultede Lovinde?

Olivier.

To Gange vendte han sig bort og agted
 at gjøre det; men Mildhed, ædlere
 end Hævn, og Naturens stærke Røst
 der overdøved Leilighedens Raad,
 den drev ham frem til Kamp imod Lovinden,
 der slug faldt for hans Haand. Ved denne Tummel
 blev jeg opskræmmet af min onde Søn.

Celia.

Er I hans Broder?

Rosalinda.

Var det Jer, han frelste?

Celia.

Og var det Jer, der stod ham efter Livet?

Olivier.

Det var; det er ei meer. Jeg blues ikke ved at fortælle Jer, hvad jeg har været, da min Omvendelse saa lifligt smager, hvorved jeg nu er bleven den, jeg er.

Rosalinda.

Men dette Blod paa Klædet?

Olivier.

Lov kun lidt. —

Da nu fra først til sidst vi havde skiftet Beretningen, i milde Taarer badet, — hvordan jeg kom til denne Drk, med mere, — saa førte han mig til den ædle Hertug, der gav mig nye Klæder og Forpleining, og overgav mig til min Broders Venstab; han førte mig paa stand da til sin Grotte; der klædte han sig af, og paa hans Arm var der lidt Rød afrevet af Løvinden; det havde blødt imens; nu daaned han, og raabte, mens han daaned, Rosalinda. Jeg vakte ham igjen, forbandt hans Saar, og om en liden Stund, da han var styrket, bød han mig gaae herhen, skøndt jeg var fremmed, at melde Jer, hvad skeet var, og undskylde hans brudte Løfte og at give Klædet vaadt af hans Blod til denne unge Hyrde, som han i Spøg har kaldt sin Rosalinda.

Celia.

Hvad er der, Ganymed? min Ganymed!

(Rosalinda daaner.)

Olivier.

Nu, Mange daane jo, naar de see Blod.

Celia.

Nei, det er mere; — Frænke, — Ganymed!

Olivier.

Han kommer sig.

Rosalinda.

O, gid jeg dog var hjemme!

Celia.

Rom, vi vil føre dig. — Jeg beder Jer
tag ham ved Armen.

Olivier.

Fat kun Mod, min Knøs! —
er I en Mand? I savner mandigt Hjerte.

Rosalinda.

Ja, det gjør jeg; det tilstaaer jeg. — O, Herre, det
maa man vel kalde at spille sin Rolle godt. Jeg beder Jer,
fortæl Eders Broder, hvor godt jeg har spillet. — Hei,
Hurra!

Olivier.

Dette var ikke Komediespil; Eders Blegghed vidner alt-
for stærkt, at det var en alvorlig Sindsbevægelse.

Rosalinda.

Jeg forsikkrer Jer, det var en Rolle, jeg spillede.

Olivier.

Saa tag Mod til Jer og spil en Mands Rolle.

Rosalinda.

Det gjør jeg; men jeg burde rigtignok med Rette have
været et Kvindfolk.

Celia.

Rom, du bliver blegere og blegere; lad os dog komme
hjem! — Kjære Herre, følg med os.

Olivier.

Det vil jeg; thi min Broder venter Svar,
om Rosalinda har tilgivet ham.

Rosalinda.

Jeg skal nok finde paa Noget; men jeg beder Jer, fortæl Eders Broder, hvor godt jeg spillede min Rolle. — Skal vi gaae?

(de gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

Skoven.

(Prøvesteen og Agnete komme ind.)

Prøvesteen.

Der kan altid blive Tid til det, Agnete; slaa dig tiltaals, lille Agnete.

Agnete.

Præsten var, min Tro, god nok, trods al den gamle Herres Snak.

Prøvesteen.

O, en daarlig Herr Olivarius, Agnete, en elendig Kludbertext! Men, Agnete, der er en Knos her i Skoven, der gjør Fordring paa dig.

Agnete.

Ja, jeg veed nok, hvem det er; men han har slet Ingenting med mig at gjøre. Der kommer den, du mener.

(William kommer ind.)

Prøvesteen.

Det er lige saa godt som Mad og Drikke at see saadan en Klodrian. Vi, som har en god Forstand, vi har meget at svare for. Vi maa have vore Løier; vi kan ikke dye os.

William.

God Aften, Agnete.

Agnete.

Guds Fred og god Aften, William.

William.

God Aften, Herre.

Prøvesteen.

God Aften, min gode Ven. Sæt paa Hovedet, sæt paa Hovedet, vær saa god, sæt paa Hovedet! Hvor gammel er du, min Ven?

William.

Fem og tyve, Herre.

Prøvesteen.

En sat Alder. Og du hedder William?

William.

Ja, Herre.

Prøvesteen.

Et smukt Navn. Og du er født her i Skoven?

William.

Ja, Herre, Gud være lovet!

Prøvesteen.

„Gud være lovet!“ — Et godt Svar. Er du rig?

William.

Ja, Herre, saa, saa.

Prøvesteen.

„Saa, saa“. — Det var godt, meget godt, ganske ud-

mærket godt; — men det er dog ikke rigtig godt, — kun saa, saa. Har du Forstand?

William.

Jo, Herre, jeg har en ganske net Forstand.

Prøvesteen.

Naa, det var jo godt sagt; jeg kommer til at tænke paa et Ordsprog: „Daaren troer, at han er viis; men den Vise veed, at han er en Daare.“ Naar den hedenste Filosof vilde spise en Drue, saa lukkede han Munden op, medens han puttede den i Munden, hvormed han vilde betegne, at Druer er skabte til at spise og Munden til at lukke op. — Holder du af denne Pige?

William.

Ja, jeg gjør saa, Herre.

Prøvesteen.

Giv mig din Haand. — Er du lærd?

William.

Nei, Herre.

Prøvesteen.

Saa lær dette af mig: At have er at have; thi det er en Figur i Rhetoriken, at naar man helder Drikke ud af et Bæger i et Glas, saa tømmes det ene, medens det andet fyldes; thi alle Forfattere ere enige om, at *ipse* er han selv; nu er du ikke *ipse*; thi ham selv det er mig.

William.

Hvad for en ham selv, Herre?

Prøvesteen.

Han selv, der skal giftes med denne Pige. Derfor, du Lømmel, opgiv, — hvilket paa Hverdags sproget vil sige lad fare, — Forbindelsen, — hvilket paa Bondesproget vil sige Samkvæmmet, — med dette kvindelige Væsen, — hvilket i daglig Tale betyder Pige; altsaa tilsammen: opgiv

Forbindelsen med dette kvindelige Væsen, eller det et ude med dig, Klodrian, eller, for at være forstaaeligere, du døer; det vil sige: jeg dræber dig, rydder dig af Veien, forvandler dit Liv til Død, din Frihed til Slaveri. Jeg vil behandle dig med Gift eller Stokkeprygl eller Staal; jeg vil spinde dig ind i Kabaler; jeg vil styrte dig til Jorden med politiske Kunster; jeg vil myrde dig paa et hundrede og halvtredsfindstyve Maa-der; derfor skjælv og fly!

Agnete.

Ja, gør det, gode William.

William.

Gud bevare Jer ved godt Humør, Herre!

(gaaer.)

(Corin kommer ind.)

Corin.

Vor Husbond og Fruen spørger efter Jer. Skynd Jer, skynd Jer!

Prøvesteen.

Løb, Agnete, løb, Agnete; — jeg kommer, jeg kommer.

(de gaae.)

Anden Scene.

Sammestedt.

(Orlando og Olivier komme ind.)

Orlando.

Er det muligt, at du kunde fatte Kjærlighed til hende ved saa flygtigt et Bekjendtskab? saasnart du seer hende, elsker du hende? saasnart du elsker, beiler du? og saasnart du beiler, siger hun Ja? Og vil du vedblive at elske hende?

Olivier.

Tænk hverken paa det store Hastværk eller paa hendes Fattigdom eller det korte Bekjendtskab eller min hurtige Bei-

len eller hendes hurtige Samtykke; men sig med mig, at jeg elsker Aliena, og sig med hende, at hun elsker mig; vær enig med os begge om, at vi maae faae hinanden. Det vil blive til dit eget Bedste; thi min Faders Hus og alle den gamle Herr Rolands Indtægter vil jeg overdrage til dig og selv leve og døe her som Hyrde.

(Rosalinda kommer.)

Orlando.

Mit Samtykke har I; lad saa Eders Bryllup staae imorgen; jeg vil indbyde Hertugen og hele hans muntre Følge; gaa du og forbered Aliena derpaa; thi du seer, der kommer min Rosalinda.

Rosalinda.

God Dag, min Broder!

Olivier.

God Dag, min smukke Søster!

(gaaer.)

Rosalinda.

Min kjære Orlando, hvor det bedrøver mig at see dig bære dit Hjerte i Bind.

Orlando.

Det er min Arm.

Rosalinda.

Jeg troede, dit Hjerte var blevet saaret af Livens Klo.

Orlando.

Saaret er det, men af en Piges Dine.

Rosalinda.

Har Eders Broder fortalt Jer, hvor godt jeg spillede asfmægtig, da han viste mig Eders Tørklæde?

Orlando.

Ja, og et større Vidunder end det.

Rosalinda.

O, jeg veed nok, hvad I sigter til; — ja det er sandt;

aldrig er Noget gaaet saa pludseligt undtagen et Slagsmaal mellem to Bæddere og Cæsars thraasoniske Pral: „Jeg kom, jeg saae, jeg vandt.“ Eders Broder og min Søster havde neppe mødt hinanden, førend de saae, neppe seet, førend de elskede; neppe elsket, førend de sukkede, neppe sukket, førend de spurgte hinanden om Grunden, og neppe erfaret Grunden, førend de søgte Lægemiddel; og af disse Trin har de gjort sig en Trappe til Ægteskabet, som de vil stige opad i en Hast; ellers blive de for hastige inden Ægteskabet; de ere i et sandt Elskovsraseri; de vil sammen; man kan ikke skille dem ad med Kjæller.

Orlando.

Imorgen holder de Bryllup, og jeg skal indbyde Hertugen til Gæst. Men, — o, hvor det dog er bittert at see paa Lykken gennem en Andens Dine! jo mere jeg imorgen maa prise min Broder lykkelig, fordi han har opnaaet, hvad han ønsker, desto tungere om Hjertet maa jeg selv blive.

Rosalinda.

Hvorfor kan jeg da ikke være Jer i Rosalindas Sted imorgen?

Orlando.

Jeg kan ikke længer leve af Indbildning.

Rosalinda.

Saa vil jeg heller ikke trætte Jer længer med tom Snak. Vid altsaa, — nu taler jeg alvorligt, — at jeg veed, I er en Adelsmand af godt Rygte; det siger jeg ikke, for at I skal fatte høie Tanter om min Kundskab, naar jeg siger, at jeg veed; heller ikke stræber jeg efter at agtes høiere af Jer, end der behøves for nogenlunde at erhverve mig Eders Tilid, og det for Eders eget Bedstes Skyld og ikke for min Æres Skyld. Tro mig, om I vil, jeg kan gjøre forunderlige Ting. Jeg har, siden jeg var tre Aar gammel, været be-

kjendt med en Sortekunstner, der besad en dyb Indsigt i sin Videnskab og dog uden Brøde. Hvis I elsker Rosalinda saa inderligt, som Eders Opførsel saa høit udtaler, saa skal I holde Bryllup med hende, naar Eders Broder holder Bryllup med Aliena. Jeg veed, i hvilken Trængsel Skæbnen har bragt hende, og dersom I ikke har Noget derimod, er det mig ikke umuligt at fremstille hende for Eders Dine imorgen, i virkelig menneskelig Skikkelse og uden al Fare.

Orlando.

Taler I for fuldt Alvor?

Rosalinda.

Ja, ved mit Liv! og jeg sætter stor Pris paa mit Liv, skjøndt jeg siger, at jeg er en Troldmand. Derfor tag Eders bedste Klæder paa og indbyd Eders Venner; thi hvis I vil have Bryllup imorgen, skal I faae det, og med Rosalinda, hvis I vil.

(Sylvius og Phebe komme ind.)

Se, der kommer en af mine Elskerinder og hendes Elsker.

Phebe.

I har mig bittert krænkset, Ungersvend, derved at I har vist mit Brev til Andre.

Rosalinda.

Det er mig lige kjær; det er min Hensigt at vise Jer min Ringeagt og Kulde; I har en trofast Hyrde til Rødsager, se ham, elst ham; thi han tilbeder Jer.

Phebe. (til Sylvius.)

Sig du ham, Hyrde, hvad det er at elske.

Sylvius.

Det er at være lutter Suf og Taarer, som jeg for Phebe.

Phæbe.

Og jeg for Ganymed.

Orlando.

Og jeg for Rosalinda.

Rosalinda.

Og jeg for ingen Kvinde.

Sylvius.

At være lutter tro Hengivenhed,
som jeg for Phæbe.

Phæbe.

Og jeg for Ganymed.

Orlando.

Og jeg for Rosalinda.

Rosalinda.

Og jeg for ingen Kvinde.

Sylvius.

Det er at være lutter Sværmeri
og lutter Lidenstabs og lutter Onsker,
Tilbedelse og Lydigheid og Omhed,
og lutter Ydmyghed, Taalmodighed
og Utaalmodighed, og Hjertensrenhed,
Opoffrelse og trofast Tjeneste,
som jeg for Phæbe.

Phæbe.

Og jeg for Ganymed.

Orlando.

Og jeg for Rosalinda.

Rosalinda.

Og jeg for ingen Kvinde.

Phæbe. (til Rosalinda.)

Hvis det er saa, hvi haaner du min Elskov?

Sylvius. (til Phebe.)

Hvis det er saa, hvi haaner du min Elskov?

Orlando.

Hvis det er saa, hvi haaner du min Elskov?

Rosalinda.

Hvem spørger I: „hvi haaner du min Elskov?“

Orlando.

Den, som er ikke her og ikke hører.

Rosalinda.

Jeg beder Jer, hold op med dette; det er som, naar Ulvene i Irland tude imod Maanen. — (til Sylvius.) Jeg vil hjælpe Jer, hvis jeg kan. — (til Phebe.) Jeg vilde elste Jer, hvis jeg kunde. — Mød mig Allesammen imorgen. — (til Phebe.) Jeg vil holde Bryllup med Jer, hvis jeg nogenfinde holder Bryllup med nogen Pige, og imorgen vil jeg have Bryllup. — (til Orlando.) Jeg vil stille Jer tilfreds, hvis jeg nogenfinde har tilfredsstillet nogen Mand, og imorgen skal I faae Bryllup. — (til Sylvius.) Jeg vil gjøre Jer glad, hvis det, som I ønsker, kan gjøre Jer glad, og imorgen skal I holde Eders Bryllup. — (til Orlando.) Saasandt som I elsker Rosalinda, saa kom. — (til Sylvius.) Saasandt som I elsker Phebe, saa kom. — Og saasandt som jeg ingen Kvinde elsker, vil jeg komme. — Og nu Farvel; jeg har sagt Jer, hvad I har at gjøre.

Sylvius.

Jeg skal ikke svigte, hvis jeg lever.

Phebe.

Jeg heller ikke.

Orlando.

Jeg heller ikke.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Samme Steds.

(Prøvesteen og Agnete komme ind.)

Prøvesteen.

Imorgen er den glade Dag, Agnete; imorgen skal vi have Bryllup.

Agnete.

Det ønsker jeg af ganske Hjerter, og jeg troer ikke, der er nogen Skam i at ønske at blive gift som andre Piger. — Der kommer to af den landsflygtige Hertugs Pager.

(To Pager komme ind.)

Første Page.

Vel mødt, bedste Herre.

Prøvesteen.

Ja, min Tro, vel mødt! kom, sid ned og syng os en Vise.

Anden Page.

Ja gjerne. Sid her midt imellem os.

Første Page.

Skal vi tage fat ligesom uden at rømme os eller spytte eller sige, at vi er hære, — den sædvanlige Fortale til en daarlig Stemme?

Anden Page.

Ja vist, ja vist! og begge i een Tone ligesom to Tatterkvinder paa een Hest.

Sang.

Der var en Svend med sin Pigelil, —
 de sang, saa det klang
 over Mark og Vang, —
 de gik ad den grønne Rugmark til, —
 i den unge Vaar,

naar Ringe byttes og Hjerter slaaer,
 naar Fuglene gynge
 paa Kvisten og synge; —
 jeg fæster min Brud i Vaar!

Hvor Rugen stod saa tæt og saa grøn, —
 de sang, saa det klang
 over Mark og Bang, —
 der fandt de To sig en Plads iløn, —
 i den unge Vaar,
 naar Ringe byttes, og Hjerter slaaer,
 naar Fuglene gynge
 paa Kvisten og synge; —
 jeg fæster min Brud i Vaar!

Og som de sad, en Vise de kvad, —
 de sang, saa det klang
 over Mark og Bang. —
 „Saa flygtigt er Livet som Blomstens Blad," —
 i den unge Vaar,
 naar Ringe byttes, og Hjerter slaaer,
 naar Fuglene gynge
 paa Kvisten og synge; —
 jeg fæster min Brud i Vaar!

„Saa grib da Tiden, forinden den gaaer;" —
 de sang, saa det klang
 over Mark og Bang; —
 „thi Elstov er Blomsten i Livets Vaar," —
 i den unge Vaar,
 naar Ringe byttes, og Hjerter slaaer,
 naar Fuglene gynge

paa Kvisten og synge; —
 jeg fæster min Brud i Vaar!

Prøvesteen.

Det maa jeg sige, mine unge Herrer, at ihvorvel Bisen ikke havde stort at betyde, saa var der hverken Takt eller Tone i Sangen.

Første Page.

J tager feil, Herre; vi holdt god Takt; der gik ikke en Note tabt for os.

Prøvesteen.

Jo, paa min Ære, jeg regner det for et Tab af min Tid at høre paa saadan en tosset Sang. Vor Herre være med Jer og give Jer bedre Stemme! — Kom, Agnete!

(de gaar.)

Fjerde Scene.

Et andet Sted i Skoven.

(Hertugen, Amiens, Jacques, Orlando, Olivier og Celia komme ind.)

Hertugen.

Troer du, Orlando, denne Dreng kan gjøre alt det, som han har lovet?

Orlando.

Stundom troer jeg,
 og stundom ikke; ret som den, der frygter,
 han haaber, skjøndt han veed, at han maa frygte.

(Rosalinda, Sylvius og Phebe komme ind.)

Rosalinda.

Taalmodighed, indtil vor Pagt er sluttet.

(til Hertugen.)

J lover, hvis jeg bringer Rosalinda,
 at J vil skjænke hende til Orlando?

Hertugen.

Ja, om jeg end gav Kongeriger med.

Rosalinda. (til Orlando.)

J vil modtage hende, hvis hun kommer?

Orlando.

Ja, om jeg end var alle Rigers Konge.

Rosalinda. (til Phebe.)

Og J vil ægte mig, hvis jeg er villig?

Phebe.

Ja, om jeg skulde døe i næste Time.

Rosalinda.

Men, nægter J at ægte mig, saa skjænker

J Eders Haand til den trofaste Hyrde?

Phebe.

Saaledes er det aftalt.

Rosalinda. (til Sylvius.)

Og J lover

at J vil ægte Phebe, hvis hun vil?

Sylvius.

Ja, om saa hun og Døden fulgtes ad.

Rosalinda.

Jeg loved jo at ordne denne Sag.

Hertug, hold Ord, og giv ham Eders Datter; —

hold Ord, Orlando, tag imod hans Datter; —

Phebe, hold Eders Ord, at ægte mig,

og, hvis J afflaaer mig, at ægte Hyrden; —

hold Ord at ægte hende, Sylvius,

hvis hun forkaster mig. — Nu gaaer jeg bort

og bringer alle disse Tvivl til Løsning.

(Rosalinda og Celia gaae.)

Hertugen.

Jeg mindes stærkt ved denne Hyrdebrend
om nogle af min Datters Ansigtstræk.

Orlando.

Ja, Herre, da jeg saa ham første Gang,
jeg troede, han var Eders Datters Broder;
men han er sødt i denne Skov, min Hertug,
og han har faaet nogen Undervisning
i mangel af farlig Rundskab af sin Farbroer,
hvem han beskriver som en vældig Trolldmand,
der skjulte sig i disse Skoves Ly.

(Prøvesteen og Agnete komme ind.)

Jacques.

Jeg troer, en anden Syndflod stunder til, og disse Par
søge til Arken. Her kommer et Par løierlige Dyr, hvis
Navn paa alle Tungemaal er Narre.

Prøvesteen.

Hilsen og Kompliment til Jer Alle!

Jacques.

Naadige Herre, byd ham Velkommen. Det er den
brogede Narresjæl, jeg har truffet saa tidt her i Skoven. Han
sværger paa, at han har været Hofmand.

Prøvesteen.

Hvis Nogen tvivler derpaa, saa maa han lade mig
føre mit Bevis. Jeg har dandsset en Menuet; jeg har sagt
en Dame smukke Ord; jeg har været snedig mod mine Ven-
ner og behagelig mod mine Fiender; jeg har ødelagt tre
Skræddere; jeg har haft fire Gressager og været nærved at
slaaes i den ene.

Jacques.

Hvorledes blev det bilagt?

Prøvesteen.

„Jh, vi mødtes og fandt, at Trættten stod paa det syvende Punkt.“

Jacques.

Hvad for Noget? det syvende Punkt? — Naadigste Herre, den Karl maa I synes godt om.

Hertugen.

Jeg synes meget godt om ham.

Prøvesteen.

Jeg er Jer meget taknemmelig, Herre, og ønsker Jer det samme. Jeg trænger mig ind her imellem de andre landlige Par for at sværge og forsværge mig, altsom Ægteskabet byder, og Kjød og Blod bryder. — En fattig Pige, Herre, og temmelig styg, Herre; men min er hun; et daarligt Indfald af mig, Herre, at tage, hvad ingen Anden vil have. Den rige Dyd, Herre, boer som en Gnier i et fattigt Hus ligesom en Perle i en styg Østers.

Hertugen.

Han er min Tro ret vittig og findrig.

Prøvesteen.

Som Narrens Bil, der snart er stød og deslige søde Smerter.

Jacques.

Men det syvende Punkt! hvorledes fandt I, at Trættten var paa det syvende Punkt?

Prøvesteen.

Jo, det gjaaldt „Løgn i syvende Grad“, regnet baglænds. — Hold dig nettere, Agnete! — For Exempel, Herre: jeg yttrede til en Herre ved Høffet, at jeg kunde ikke lide Snittet paa hans Skjæg; han lod mig vide, at hvis jeg ikke fandt, at hans Skjæg var vel klippet, saa var han af en anden Mening; det kalder man høflig Modsigelse.

Hvis jeg nu lod ham vide igjen, at det var ikke vel klippet, saa lod han mig atter vide, at han lod sit Skjæg klippe, som det behagede ham; det kalder man en maadeholden Snært. Hvis jeg gjentog, at det var daarlig klippet, saa erklærede han, at jeg kunde ikke dømme derom; det kalder man grovt Svar. Gjentog jeg atter, at det var daarlig klippet, saa svarede han, at det var ikke sandt; det kalder man drøi Tilrettevisning. Paastod jeg igjen, at det var daarlig klippet, saa svarede han, at jeg løi; det kaldes udfordrende Gjensvar; derefter kommer betinget Løgn og endelig ligefrem Løgn.

Jacques.

Og hvor mange Gange sagde J, at hans Skjæg var ikke vel klippet?

Prøvesteen.

Jeg turde ikke gaae videre end til betinget Løgn, og han turde ikke bestynde mig for ligefrem Løgn; og saaledes maalte vi vore Ringer og stiltes ad.

Jacques.

Kan J opregne mig Graderne af Løgn i Række endnu engang.

Prøvesteen.

Ja, Herre, vi afgjøre vore Uressager paa Prent efter Bogen, ligesom man har Bøger om god Levemaade. Jeg skal opregne Jer Graderne. Først høflig Modsigelse, for det andet maadeholden Snært, for det tredje grovt Svar, for det fjerde drøi Tilrettevisning, for det femte udfordrende Gjensvar, for det sjette betinget Løgn, for det syvende ligefrem Løgn. Alt dette kan man slippe fra, undtagen fra den ligefremme Løgn, og den kan man endda ogsaa slippe fra med et „Hvis.“ Jeg huster engang, da syv Fredsdommere ikke vilde paatage sig at bilægge en Sag; men da Parterne mød-

tes, fandt den Gne af dem paa et „hvis.“ — For Exempel: „Hvis I sagde saaledes, saa sagde jeg saaledes,“ og derpaa rakte de hinanden Haand og drak Ds. Det hvis er den rette Fredstifter; det hvis har meget at betyde.

Jacques.

Er det ikke en sjelden Karl, naadige Herre? han er lige udmærket i alle Ting og dog en Nar.

Hertugen.

Han bruger sin Narrekappe, som man bruger den malede Hest paa Fuglejagt; han stiller den foran sig og styder sine Vittigheder ud.

(Hymen kommer ind, førende Rosalinda i Kvindedragt og Celia.

Musik.)

Hymen. (singer.)

I Himlen er der Glæde,
naar Fredens Røst hernede
fra Jorden klinger.

Tag, Hertug, her din Datter,
som Hymens Haand dig atter
fra Himlen bringer.

Saa læg nu hende i hans Arm,
hvis Hjerte boer i hendes Barm.

Rosalinda. (til Hertugen.)

Jeg giver mig til Jer; thi jeg er Eders.

(til Orlando.)

Jeg giver mig til Jer; thi jeg er Eders.

Hertugen.

Hvis dette Syn er sandt, er du min Datter!

Orlando.

Er Synet sandt, er I min Rosalinda!

Phebe.

Hvis dette Syn er sandt,
min Elstorsdrøm forsvandt!

Rosalinda. (til Hertugen.)

Jeg kjender ingen Fader uden Jer.

(til Orlando.)

Jeg kjender ingen Husbond uden Jer.

(til Phebe.)

Jeg ægter ingen Kvinde uden Jer.

Hymen. (syrnger.)

Holdt! jeg vil Eder lede;
af dette Bilderebe
kun jeg udløse kan.

Her Otte, Haand i Haand
maa knytte Hymens Baand,
hvis Sandheden er sand.

(til Orlando og Rosalinda.)

Jer adskiller ingen Nød.

(til Olivier og Celia.)

I er Et i Liv og Død.

(til Phebe.)

Vil du ham dit Hjerte nægte,
maa du nu en Kvinde ægte.

(til Prøvesteen og Agnete.)

Du maa følges med din Brud
som med Vintren Regn og Slud. —

Mens vi synge Bryllupskvad,
spørg om Alt hverandre ad,
at I ei skal undres meer
over Alt, hvad her I seer.

- Sang.

Brudefærd gjør Juno glad;
 Held Egttestandens søde Pagt!
 thi Hymen fylder Land og Stad;
 Pris være da hans stærke Magt.
 Lyd høit for ham vort Bryllupskvad;
 hans Altre staae i Land og Stad.

Hertugen.

Min Broderdatter, vær velkommen her;
 du som min egen Datter er mig kjær.

Phæbe. (til Sylvius.)

Jeg bryder ei mit Ord, nu er du min;
 din ømme Trofasthed gjør mig til din.

(Jacques de Bois kommer ind.)

Jacques de Bois.

Lillad mig, at jeg siger et Par Ord;
 jeg er den gamle Rolands anden Søn,
 og har et Bud til dette ædle Samsfund.
 Da Hertug Fredrik hørte, at der thyede
 hver Dag til denne Skov anseete Mænd,
 saa rusted han en vældig Hær, der drog,
 ført af ham selv, i Marken for at fange
 hans Broder og at offre ham til Sværdet.
 Han kom til Grændsen af de vilde Skove;
 der mødte han en hellig Eneboer,
 og ved hans fromme Tale blev han omvendt
 ei blot fra dette Forsæt, men fra Verden.
 Sin Krone giver han tilbage til
 sin landsforviste Broder, og til dem,
 der blev med ham fordrevne, deres Godser.
 At det er Sandhed, derfor sætter jeg
 mit Liv i Pant.

Hertugen.

Velkommen, unge Mand!

Du bringer dine Brødre Brudegave,
den ene hans inddragne Gods, den anden
et eget Land, et mægtigt Hertugdømme.
Men lad os først nu her i Skoven ende,
hvad her blev vel begyndt og sat i Værk;
snart skal Enhver af denne muntre Flok,
som har med os delt Modgang Dag og Nat,
faae Del i vor tilbagevendte Lykke,
altsom det sømmer sig hans Byrd og Vilkaar.
Glem nu en Stund den nye Glands og Hæder
og lad os nyde her Landlivets Glæder; —
spil op, Musik! — Hver Brudgom svinge nu
sin Brud i Dands med let og freidig Hu!

Jacques.

Tillad, min Herre; — hvis jeg hørte ret,
har Hertug Fredrik valgt et helligt Levet
og kastet Brag paa Hoffets Pragt og Pomp?

Jacques de Bois.

Det har han gjort.

Jacques. (til Jacques de Bois.)

Saa vil jeg gaae til ham.

Af disse Nyomvendte kan man høre
og lære mange Ting. —

(til Hertugen.)

Jeg overlader

nu Jer til Eders fordums Glands og Høihed,
som Eders Dyd og Taalmod har fortjent, —

(til Orlando.)

Jer til en Elskov, som er Trostabs Løn, —

(til Olivier.)

og Jer til Eders Guds og Brud og Venner, —

(til Sylvius.)

Jer til en furt erhvervet Brudsfeng, —

(til Provosteen.)

og Jer til Rjævlet; Eders Elskovsreise
har Proviant kun for to Maanedes. —Nu lad mig ikke længer Festen standse; —
min Hu staaer nu til Andet end at dandse.

Hertugen.

Bliv, Jacques, bliv.

Jacques.

Ikke for at see paa Løier.

Seg findes, hvis I ønsker mig at møde,
i Grotten, som I nu har ladet øde.

(gaaer.)

Hertugen.

Nu til vor Fest; som den begynder vel,
vi haaber, Alting endes vil med Held.

(Dands.)

Epilog.

Rosalinda.

Det er ikke Skik og Brug at see Damen som Epilog; men det er da ikke styggere end at see Herren som Prolog. Hvis det er sandt, at „god Vin trænger ikke til Bedbendbuske“, saa er det ogsaa sandt, at et godt Skuespil trænger ikke til Epilog. Men man bruger jo alligevel gode Bedbendbuske til den gode Vin, og gode Skuespil forbedres ved en god Epilogs Bistand. Hvorledes skal det da nu gaae mig, da jeg hverken er en god Epilog eller kan anmode om Eders Gunst for et godt Stykke? Jeg er ikke udstaffet som Tigger; derfor passer det sig ikke for mig at tigge; min Rolle er at besværges, og jeg vil begynde med Damerne. Jeg besværges Jer, mine Damer, saasandt som I elste Herrerne, at Stykket maa behage Jer ligesaameget, som det behager dem, og jeg besværges Jer, mine Herrer, saasandt som I elste Damerne, — saavidt jeg kan mærke paa Eders Trækken paa Smilebaandet, hader I dem ikke, — at I og Damerne vil blive enige om at finde Behag i Stykket. Hvis jeg var en Pige, vilde jeg kysse Alle dem af Jer, hvis Skjæg jeg syntes godt om, eller hvis Ansigtssfarve jeg kunde lide, eller hvis Ande ikke var mig ubehagelig, og jeg er vis paa, at alle de, der har et net Skjæg, eller en smuk Ansigtssfarve eller en behagelig Ande, vil for mit gode Tilbuds Skyld, sige mig et venligt Farvel, naar jeg gjør min Kompliment.

(gaaer.)

Anmærkninger.

- S. 184. „Ardennerfjoven“. — Digteren har aabenbart ikke tænkt sig noget bestemt Land eller nogen vis Tidsalder, hvori Stykkets Handling skulde foregaae. Ardennerfjovens Navn skal blot vække Forestillingen om en vild, lidet bekjendt Skovegn, og med Eventyrets Frihed anbringer han Palmer, Oliventræer og Løver. —
- — „som gamle Robin Hood i England“. — Robin Hood, Helten i saamange engelske Følkesagn og Viser, der levede et frit og lystigt Jæger- og Røverliv med sine fredløse Stalbrødre i Sherwood Skov, vil være de fleste Læsere bekjendt fra Walter Scotts Ivanhoe.
- — „du skal jo brydes imorgen for den nye Hertug?“ — Som Adelen søgte Vre for Vaabenfærdighed ved Turneringer, saaledes havde ogsaa Folket sine Bæddekampe, hvor Ungdommen kappedes i alskens Prøver paa Styrke og Behændighed. Dertil hørte bl. A. ogsaa Brydekamp, der af Enkelte dreves som en Haandtering, idet de drog omkring og bekjendtgjorde, at de vilde prøve Styrke med Enhver, der vilde stille sig imod dem. Ofte endte disse Kampe med en af Parternes Lemlæstelse eller Død.
- 187. „Fortuna“. — Hjulet, Sindbilledet paa Skjæbnens Omskiftelighed, er her spøgende gjort til et Rullehjul og Lykkens Gudinde til en gammel Husholderisse.
- 190. „I er gaaet glip af en herlig Fæst“. — Her og i det følgende har Originalen adskillige Ordspil, som Oversættelsen kun meget svagt gjengiver; til Undskyldning derfor maa tjene, at de engelske Kommentatorer ikke forstaae dem.
- 197. „kun den døde Blok, Ringriderspælen“. — Det engelske „quintain“, der nævnes ved landlige Folkefæstelser, synes at have været en Pæl, behængt med

Skolde og andre Gjenstande, som det gjaldt at træffe med Landsen, idet man galopperede forbi. Her er altsaa Talen om den nøgne Pæl, efterat disse Gjenstande ere stødte ned.

- S. 206. „den bærer, som en styg og giftig Tudsse, en kostbar Edelsten dog i sit Hoved“. — Det var en Folketro, at der i Tudsens Hoved fandtes en Sten, der havde kostbare Egenskaber, f. Ex. at beskytte mod Gift.
- 215. „tog to Urtebælge“ o. s. v. — Nabuede Urtebælge af Guld med Perler, der forestillede Urterne, brugtes af Damerne som Haarpynt; her er Talen om virkelige Urtebælge anvendte paa samme Maade.
- 220. „Egyptens Førstefødte“. — α: de Hoibaarne.
- 227. „Herr Pantalon med Løsler paa“. — **Il Pantalone** var en staaende Figur i den italienske Folkedramatik, der var begyndt at blive bekendt i England; han er altid en gammel mager Mand med Løsler paa.
- 236. „Hav Taalmodighed, Godtsfolk!“ — Her sigtes, som saa ofte hos Shakspeare, til Puritanernes lange og kjedelige Prædikener.
- 237. „syv Dage af de ni, et Vidunder varer“. — Hentydning til det Ordsprog: „Et Vidunder (α: Forundringen derover) varer kun ni Dage“.
- — „siden Pythagoras' Dage, da jeg var en irlandsk Rotte“. — Hentydning til Pythagoras' Lære om Sjælevandringen og til et Sagn om, at Rotterne paa Irland bleve fordrevne af Barderne ved Galdresange.
- 239. „Gargantuas Mund“. — I en middelalderlig Roman fortælles om en Fette Gargantua, der slugte sex Pilgrimme i een Mundsfuld.
- 259. „Sand Elskov har ved første Blik sin Magt“. — Et Citat af Marlowes Hero og Leander, et paa den Tid berømt Kjærlighedsdigt.

ikke
ukent

- 263. „at I har seilet i en Gondol“. — o: at I har været i Venedig. At gjøre Reiser hørte til Datidens fine Tone, og navnlig var det en Slags Wressfag at have seet Venedig, som var Europas livligste og mest luxuriøse Stad.
- 268. „lee som en Hyæne“. — Man fandt i Hyænenes Skrig eller Gjæen Lighed med en Skogger-Latter.
- 282. „Naar den hedenste Filosof“ o. s. v. — Spottende Hentydning til en Bog, der var oversat paa Engelsk: **Dictes and sayings of the philosophers**, der havde samlet en Mængde ubetydelige Yttringer og Træk af berømte Filosofer.
- 285. „Cæsars thrasoniske Præl“. — Thraso er en Figur i en gammel latinsk Komædie, der svarer til vor Jacob v. Thybo.
- 295. „Vi afgjøre vore Wressfager paa Prent, efter Bogen“. — En vis Vincentio Saviolo havde skrevet en Bog: „**Of honour and honourable quarrels**“, hvori der paa en pedantisk Maade opstilles Regler for Wressfagers Vilæggelse eller Afgjorelse ved Ivekamp. Kapitelinddelingen er næsten ordret den samme, som Narren her opregner.
- 301. „Veddbendbusse“. — Vinhandlere pleiede at hænge en Veddbendbusk over deres Dør som en Slags Skilt.

Rettelse.

I Richard den Tredie er der indløbet den Feil, at en Replik er helt udeladt. S. 13, L. 14. Skulde der efter Annas Ord: „en from og hellig Gjærning“ læses:

Gloster.

Sæt Liget ned, I Skurke! ved Sanct Paul,
jeg gjør den til et Lig, der ikke lyder!

Indhold af trettende Del.

	Side
Kong Richard den Tredies Liv og Død.....	1.
Som man behager.....	177.

